

muusika

Nr 4
aprill
2008
hind 29.-

Lähivaade
Simon Rattle'ist

Avishai Cohen
jazzikuul Eestis

Muusikaolümpiaad
toob anded esile

Peep
Lassmann

Eesti Muusika päevad 2008 3.-10. aprill

helilooja.ee

ESMASPÄEV, 31. märts

19.00 Vene Draamateatris
G. Otsa nim. Muusikakooli suur kevadkontsert eesti muusikast
esinevad sümfooniaorkester, big band, solistid, ansamblid
Kavas: Tally, Auster, Naissoo, Pärt, Körvits, improvisatsioonid, omalooming

Sissepääs tasuta

NELJAPÄEV, 3. aprill

18.00 Estonia kontserdisaal
Noorte muusikute gala
Tallinna Muusikakeskkooli ja Eesti muusikakoolide parimad õpilased.
Kavas: Lemba, Eller, Trass

75.-/50.-

21.00 kino Sõprus
SENSATSIOON!!!
Uued ühisteosed heli- ja videokunstnikelt:
Mirjam Tally & Ülo Pikkov
Helena Tulve & Tarvo Hanno Varres
Erkki-Sven Tüür & Mark Raidpere
Märt-Matis Lill & Taavi "Miisu" Varm
Raimo Kangro & Leelo Tungal

100.-/50.-

REEDE, 4. aprill

16.00 Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum
Heino Elleri preemia laureaadi autastamine ja kontsert

Sissepääs muuseumi piletiga

19.00 Estonia kontserdisaal
SÜMFOONILISED HÄÄLED
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, solist Helen Lokuta, dirigent Risto Joost
Kavas: Matson*, Steiner*, Tamberg*, Kõlar*

180.-/120.-/70.-

* esiettekanne

LAUPÄEV, 5. aprill

16.00 Niguliste kirik
Orelipooltund
Toomas Trass
Kavas: Vihmand*, Põldmäe*, Trass*

Sissepääs muuseumi piletiga

17.00 Kultuuritehas
CELLISSIMO!
Laval rekordarv tšellomängijaid...
Kavas: Ratniece*, Jõeleht*, Grünberg*, Varres*

120.-/60.-

21.30 Niguliste kirik
JÜRI REINVERE autorikontsert
Richard Craig (flööt), Eesti Filharmoonia Kammerkoor, dirigent Risto Joost, kunstnik-režissöör Nadia Safieddine

120.-/60.-

PÜHAPÄEV, 6. aprill

14.00 Tallinna Raekoda
Mihkel Poll (klaver)
Kaastegev Oliver Kuusik
Kavas: Hirv*, Rannap*, Kõlar*, Jürgens*, Tubin

120.-/60.-

16.00 Eesti Raadio 1 stuudio
UNO NAISSOO 80 galakontsert
Tallinna G. Otsa nim Muusikakooli õpilased ja orkestrid esitavad Uno Naissoo nii tuntud kui tundmata loomingu

120.-/50.-

19.00 Kateriina kirik
PaukenFEST
Kavas: Lill*, Körver*, Eespere*, Tulve, Tulev, Pärt, Tüür
Kontserdid ka 02.04 Narvas ja 03.04 Viijandis

120.-/60.-

ESMASPÄEV, 7. aprill

18:00 EMTA kammersaal
MAMMUTikene
Vana hea suur MAMMUTKONTSERT laste- ja noortepärasemas vormis:
Tauno Aints – Muusika gümnaasistidele ja lindile
TMKK UUE MUUSIKA ANSAMBEL, juhendaja Taavi Kerikmäe
EMTA üliõpilaste loomingu
32. keskkooli teatriklass, lavastaja Gerda Kordemets

Sissepääs tasuta

TEISIPÄEV, 8. aprill

18.00 Tallinna Tehnikaülikooli aula
KONTSERT OPTIMISTLIKUST NÜÜDISMUUSIKAST
Pärnu Linnaorkester, Jürmo Eespere (klaver), Mihkel Mälgand (kontrabass), Eno Kollom (tšello), Mikko Murdvee – viiul ja dirigimine!
Kavas: Steiner, Rääts, Kaumann*, Eespere*

120.-/60.-

KOLMAPÄEV, 9. aprill

18.00 Inglise Kolledži suur saal
Noorimate heliloojate kontsert

Sissepääs tasuta

22.00 Viru keskus
Tõnis Kaumanni kammerooper "KAUBAMAJA"
Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja solistid, Ensemble Voces Musicales
Dirigent Risto Joost, lavastaja Liis Koile

120.-/60.-

NELJAPÄEV, 10. aprill

19.00 Estonia kontserdisaal
Ansambel U: ja Mart Kangro
Kavas: Valkonen*, Kangur*, Tulve*, Kuitunen, Lill

120.-/60.-

21.00 Estonia kontserdisaal
Eesti Rahvusmeeskoor, dirigent Kaspars Putnīš
Kavas: Kozlova*, Tally*, Krigul*

TEISIPÄEV, 15. aprill

19.30 Tallinna Metodisti kirik
Helen Lokuta (mezzosopran), Jaakko Kuusisto (viiul), Silver Ainomäe (tšello), Indrek Vau (trompet), Tallinna Kammerorkester, Dirigent Eri Klas
Kavas: Helena Tulve – Viiulikontsert*, Erkki-Sven Tüür – Tšellokontsert, Ülo Krigul – Presence trompetile ja keelpilliorkestrile*, Arvo Pärt – L'abbe Agathon, Jaan Rääts – Kontsert kammerorkestrile op. 16
Kontserdid 12, 13 ja 14. aprillil ka Soomes

120.-/60.-

Intro 4/2008

Aprillinumbri kaanepersoniks on Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rektor, pianist Peep Lassmann, kes tähistab sel aastal oma 60 aasta juubelit. Tema panus Eesti muusika-elu arengusse on suur ja hõlmab erinevaid valdkondi. Intervjuus kõneleb ta ka oma kujunemisaastatest ning aktiivset tegutsemist toetavatest huvidest.

Lähikuudel on tulemas väga huvitavaid kontserte. Eestisse tulevad Berliini Filharmoonikud dirigent Simon Rattle'iga, toimuvad Eesti Muusika Päevad ja Jazzkaar. Väikeseks ettevalmistuseks neile muusikasündmustele võib sellest ajakirjanumbrist lugeda Simon Rattle'ist ning Jazzkaare ühest peaesinejast Avishai Cohenist.

Ia Rimmel

Peatoimetaja **Ia Rimmel** ia@ema.edu.ee
Toimetaja **Kristina Körver** kristina@ema.edu.ee
Toimetaja **Joosep Sang** joosep@ema.edu.ee
Turundusjuht **Herje Tamm** herje@ema.edu.ee
Kujundaja **Ande Kaalep** ande.kaalep@gmail.com
Keeletoimetaja **Kulla Sisask**

Rahastaja EV Kultuuriministeerium
Ajakirja ilmumist toetab Eesti Kultuurkapital
Väljaandja SA Kultuurileht
Voorimehe 9, 10146 Tallinn

Toimetuse kolleegium: Eesti Muusikanõukogu juhatus
Toimetus: Rävälä pst 16, 10143 Tallinn, II korrus, B 214
Toimetuse telefon **66 757 88**
Kodulehekülj: **muusika.kul.ee**
Trükitud **Tallinna Raamatutrükikojas**
Laki 26, 12915 Tallinn
ISSN 1406-9466
© Eesti Muusikanõukogu

Tellimine: AS Express Post
Maakri 23A, 10145 Tallinn
Tel 6662535, www.tellimine.ee
Tellimisindeks 00679

Otsekorraldus **21** krooni number
Aastatellimus **295** krooni

Muusikaõpetajatele ja -õpilastele aastatellimuse soodushind 215 krooni. Soodushind kehtib ka pensionil olevatele muusikaõpetajatele.
Tellimine: ia@ema.edu.ee, herje@ema.edu.ee,
6675 788, 55 56 18 94

Peep Lassmann
FOTO ANDE KAALEP

KAVA

SOOLO

2 Martti Raide. Mitmetahuline Peep Lassmann

BAGATELLID

8 Mirjam Tally. Uudiseid maailmast

IMPRESSIOONID

10 Mari-Liis Rebane. Kultuuri- ja kõlakontuure koolutav festival

12 Piret Rips. Saladin ja Lövisüda. Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli ja Kaari Sillamaa Noorte Muusikateatri muusikaliendusest

13 Virve Normet. Kaks armast kontserdielamust. Tallinna Muusikakeskooli kontsertidest

15 Joosep Sang. Kauni hääle lummuses.

Diplomaatilised noodid / Ungari. Igaviku hääle

16 Joosep Sang. Vabariigi aastapäeva eelõhtul, vene keeles. Zemfira Tallinnas

RUBATO

17 Kristina Körver. Metafoorisõltlane Simon Rattle

MODULATSIOON

20 Sirje Normet. Kaija Saariaho ooper "Adriana Mater" Helsingis

RUBATO

22 Madli-Liis Parts. Avishai Cohen – sündinud suurele jazzilavale

EKSPRESSIOON

25 Karin Kopra. Renaud Capuçon – muusika aus ja alandlik teener

STUDIUM

28 Ia Rimmel. Muusika peaks kujundama keskkonna, kus oleks huvitav viibida. Neljas üleriigiline muusikaõpetuse olümpiaad

BAGATELLID

31 Uudiseid Eestist

MELOMAAN

36 Heliplaatide tutvustus

COLLAGE

38 Valik aprilli muusikasündmusi

muusika

FOTO: ANDE KAALEP

SOOLO

Mitmetahuline Peep Lassmann

MARTTI RAIDE

pianist

Aktiivne tegevmuusik, klaveriprofessor, kõrgkooli rektor, Eesti Muusikanõukogu esimees – see loetelu pole kaugeltki lõplik, et nimetada kõiki valdkondi, kus tegutseb Peep Lassmann. Mees, kelle silmis on alati terane pilk, kes kõneleb tasasel häälel, valides sõnu sama vastutustundliku ja rafineeritud hoolega kui nüansse klaveril; kelle mõttearendused valitsevad tähenduste mitmekihilist faktuuri sama haardega kui Messiaeni “Lindude kataloogi” võimete piire kompavat teksti klaviatuuril. Ta on kahtlemata üks meie praeguse aja silmapaistvamaid pianiste ja taasiseseisvunud Eesti muusikaelu juhtfiguure. Vaatamata tihedale ajagraafikule leiab ta aega vestluseks, jättes uudisteose noodi puldile mõneks ajaks ootama. 2008. aasta märtsikuu on just alanud.

Milline muusika on sulle kõige lähedasem, millega tunned kõige tihedamat sidet?

Minu suhted erinevate muusikavooludega on muutlikud. Kunagi algusaegadel meeldis selline ilus asi nagu Chopin. Edasi tuli periood, mil tegelesin tol ajal meil kättesaadava nüüdismuusikaga. Selle alla kuulusid 1960. –1970ndatel ka Prokofjev ja Šostakovič, rääkimata Stravinskist. 1960. aastatel sain Varssavist kätte Messiaeni “Kakskümmend pilku Jeesuslapsele” ja mõned köited “Lindude kataloogist” ning üks neid sai ka pisut mängitud. Hiljem lisandusid Hindemith ja Schönberg. Sellest seltskonnast on siiani jäänud lähedaseks Šostakovič ja muidugi Messiaen. Romantilisest muusikast mängisin õpiaegadel suhteliselt edukalt Liszti, hiljem Brahmsi. Huvitaval kombel peeti mind ka Bachi mängijaks. Moskva päevil ütles Emil Gilels, et teie olete ju Bachi mängija ja andis ühe kava läbinisti Bachi muusikast, põhiliselt prelüüde ja fuugasid. Kui mängisin pärast Moskvast tagasi tulemist enam-vähem sama kava Tallinnas, siis leiti, et see on vananenud suhtumine. See oli 1970ndate aastate teisel poolel ja ega ma hiljem olegi Bachi sooloklaveri teoseid mänginud. Páris palju olen Beethovenit mänginud, eriti kammermuusikat. Aga üldiselt on suur romantiline pianism mind rohkem haaranud. Ega mul Mozarti suhtes mingit võõristust pole, kuid meil on häid Mozarti interpreete, sama lugu on ka Chopiniga.

Mis tõmbas klaverit ja muusikat õppima? Oli see muusika enese mõju või tuli impulss hoopis kusagilt mujalt?

Klaverit sattusin õppima tänu sellele, et kodus oli klaver. Elasime suures ühiskorteris, kus oli mitu perekonda, üks elanikest, viuldaja Boriss Krõlov töötas sümfooniaorkestris. Tema märkas, et ma klaveri taga midagi toimetan – alumised toonid olid põnevad, ülemised teistmoodi põnevad, ja arvas, et peaksin proovima. Ma ise ei osanud tahta, alustasin seitsmeselt ja see oli vanemate, võib-olla isegi rohkem vanaema otsus. Mu páris esimene õpetaja oli Karl Sillakivi, käisin ta juures kaks aastat eraõpilasena, tema juhatas mind edasi lastemuusikakooli.

Pillimäng tuli mul alguses küllaltki lihtsalt välja ja ma ei pidanud palju vaeva nägema. Nii ei võtnud ma seda mängimist sugugi tõsiselt. Huvitusin hoopis teistest asjadest. Nagu näiteks loodus. Onu on mul ju bioloog. Alles hiljaaegu sattusid pihku märkmed, mis olid tehtud vanaonu binokli ja välimääraja abil. Nende järgi otsustades tundsin 12–13-aastaselt linnuriigist nii mõndagi. Ka seeni tundsin tol ajal páris hästi. Ning füüsika ja matemaatika olid väga põnevad asjad.

Pööre toimus pärast lastemuusikakooli lõpetamist. Minu lastekooliaegne õpetaja Elfriede Kaal oli Heljo Sepa kaugõppe üliõpilane, tema suunas mind edasi õppima Muusikakeskkooli. Selline tundus olevat asjade loomulik käik. Sepa juurde sattudes

1966. aastal Tallinna Muusikakeskkooli lõpuaktusel õpetaja Heljo Sepaga.

muutus asi tõsiseks, siis sain ma alles aimu, mis asi see klaverimäng tegelikult on. Ja linnud kadusid kahekümneks aastaks täielikult ära!

Kes on olnud su suurimad eeskujud ja mõjutajad?

Üks suurimaid mõjutajaid on Heljo Sepp. Tema hakkas põhitõdesid paika panema. Ma mängisin ju muusikakoolis ka juba Bach'i prelüüde ja fuugasid ning Rahmaninovi etüüd-pilte, aga kui neid esimesel tunnil Sepale näitasin, ei jäänud sellest nooti noodid külge alles. Need esimesed paar aastat said otsustavaks. Poleks mind Muusikakeskkooli toodud, oleks mu elu võinud teistsuguseks kujuneda.

Lisaks teistele õpetajatele meenub Erika Franz, kes asendas mu lastemuusikakooli õpetajat mitme kuu jooksul. Tunnid toimusid tema kodus Kopli tänavas.

Kindlasti on mind mõjutanud onu Hans Trass. Temalt tuli impulss, mis mind suunas looduse juurde. Aga tähendus on sellelgi, et ta lõpetas Elleri kooli laulu erialal ja oli nooruspäevil muusikuna üpris aktiivne.

Peab tunnistama, et akadeemilistes ringkondades oli muusikaga tegelemine varem küllaltki laialt levinud. Nii mängisime kunagi rektoritega triot, Talis Bachmann viiulit, Olav Aarna tsellot. Nende muusikaharidus pärines lastemuusikakoolist. Järgmistest rektoritest on muuseas Andres Keevallik ja Alar Karis pilli mänginud. Selle näite kaudu avaneb muusikakoolide võrgustiku olulisus: kui pillimäng jääbki pärast lõpetamist sinnapaika, on suhe muusikaga ikkagi olemas. Minu esimesel sooloohtul Tartu Ülikooli aulas 1969. aastal oli pilt, mis lavalt saali avanes, vägev – read täis professoreid. Publik oli alati olemas. Praegu ma professoreid ei näe, kontsertidel eriti ei käida. Ilmselt on see laiem, globaalne tendents, et järjest rohkem süüvitakse oma kitsasse alasse, toimub jätkuv spetsialiseerumine.

Üks oluline mõjutaja oli Muusikakeskkool ja klass. Õppisin koos praeguseks juba meie hulgast lahkunud heliloojate Tarmo Lepiku ja Mati Kuulbergiga. Sattusin Tarmo Lepiku pinginaabriks ja me suhtlesime tookord väga tihedalt. Tema oli inimene, kes süüvis vaatamata erialaõpetaja vastumeelsusele uuemasse muusikasse, sai kätte üpris palju noodimaterjali ja oli kursis kaasajal toimuvaga, eelkõige poola muusika ja Pendereckiga. Tema õhin oli minu kujanemisel kindlasti oluline. Üldine õhkkond oli Muusikakeskkoolis väga tööne ja suhtumine tõsine, kuidas siis teistiti olekski saanud.

Oluliseks pean ka seda, et kõik tunnid toimusid koos konservatooriumi ruumides Kaarli puiesteel. Tallinna Riikliku Konservatooriumi rektor oli ka Muusikakeskkooli direktor. Rektor Eugen Kapp kutsus üleannetuid õpilasi välja ja kantseldas neid. Kui ma Muusikakeskkooli lõpetasin ja konservatooriumi astusin, siis ei saanudki aru, et midagi oleks teistmoodi – ikka sama maja ja samad õpetajad. See oli noorele inimesele väga arendav keskkond. Tundsin, et olen osa sellest majast. Sellepärast leian siiani, et vahet muusikahariduse erinevate astmete vahel pole vaja teha.

Ainult klassiruumid olid siis väikesed ja neid oli vähe. Rektor Alumäe otsis lahendusi ja viis koolid Kivimäele. Tal tekkis Ameerika eeskujul utoopiline mõte sinna konservatooriumi *campus* rajada.

Omamoodi mõjutaja oli ka väismaine ajakirjandus. Lugesin võõrkeelseid ajalehti, mida ainult kätte sain, isegi Pravdat. Selle lehe haare oli siiski palju laiem kui meie kohalikel provintsilehtedel. Esimest korda nägin Lääne ajakirjandust 1967. aastal Tšehhis. Ja kujutage ette, seda sai osta! Ja ma ostsin. Mingil ajal tekkisid Moskvas Inturisti hotellides leti alla Lääne päevalehed ja kui piisava aktsendiga või võõrkeeles küsisid, siis said kätte kas Times'i või Frankfurter Allgemeine. Alles pärast 1975. aasta Helsingi tippkohtumist ilmusid need lehed ka leti peale. Siis võis igaüks neid osta ja seda tegin ka mina. Praegu loen võõrkeelset ajakirjandust ainult välisreisidel.

Tallinnast viis tee Moskva konservatooriumi. Kuidas sattusid Gilelsi õpilaseks, mismoodi nägi välja töö selles õppeasutuses, millised uued väärtused need aastad sulle kaasa andsid? Või oli see siin alustatu edasiarendus?

Pigem ikkagi siin alustatu edasiarendus. Baas oli all ja ma ei pidanud midagi ümber õppima. Emil Gilels oli eelkõige maailma esirinnas olev pianist, nii suure kaliibriga interpret, et tema aktiivsusest kuldsid pedagoogilisele tegevusele vast murdosa. On ime, et ta suutis olla teatud perioodil Moskva konservatooriumis täiskohaga professor. Mina sattusin tema orbiiti ajal, kui ta hakkas oma pedagoogilist tegevust juba kokku tõmbama. See oli 1969. aastal Tallinnas üleliidulisel pianistide konkursil. Konkurss oli

edukas, kuid kolmandas voorus eksisin korra Prokofjevi Teise klaverikontserdi finaalis ja seda muidugi ei andestatud – sain diplomi. Gilels ütles pärast konkursi avalikus intervjuus otse välja, et ootas mult preemia väärilist mängu. See oli muuseum Gilelsi nõue, et konkurss üldse Tallinnas toimus. Ta oli maailma-kodanik, kes käis vist küll kõikjal, kuhu kutsuti, kuid tema lemmikohaks oli Skandinaavia: Soome, Norra, Rootsi, meelispaigaks Nõukogude Liidus aga Eesti. Seda Põhjala tõmmet tunnistas ta mulle ise, aga ei selgitanud, miks see nii on. Pärast Gilelsi esinemisi Moskvas istusime koos mitmete teiste üliõpilastega Gilelsi juures kõõgisa ja arutasime muuseum ka kontserdimuljeid. Teda huvitas siiralt noorte muusikute arvamus.

Tunnid toimusid vastavalt vajadusele – ta võis neid kuude kaupa mitte teha, aga kui eksam või kontsert oli tulekul, istus ta täpselt nii palju, kui vaja, kindlasti mitu korda nädalas. Teoste interpretatsioonist oli tal oma selge ettekujutus. Ta andis mängida kas seda, mida ise parajasti mängis või seda, mida tahtis tundma õppida. Nii olid pidevalt kavas Beethoveni sonaadid. Ja selle repertuaariga ta tegeles palju, näitas palju ette. Ega ta põhjendustele ja selgitustele tunnis eriti aega ei raisanud, küll aga dirigeeris. Ja see oli väga mõjuv. Tänu tema uudishimule õppisin ma tema juures ära Tubina Teise ja Šostakovitši Esimese sonaadi. Tunnid toimusid ainult kodus, selle kahe aasta jooksul, mil ma seal õppisin, tõstis ta oma jala konservatooriumi töönaoliselt mõned korrad. Eksamile pidi ta ju siiski tulema. Aga palga võtsin välja mina volituse alusel. Tal oli selle maja suhtes mingisugune oma “seisukoht”. Ei tohiks unustada, et Gilels nautis tollases Nõukogude Liidus teatavaid privileege. Teda lubati juba 1930–1940ndatel aastatel välismaale mängima, samas kui Richter sai liikuma alles 1960. aastatel. Eks ta võis siis endale ka üht-teist lubada.

Pärast aspirantuuri lõppu tahtis Gilels mind kolmandaks aastaks Moskvasse jätta. Ta sai selleks kultuuriministeriumist loa – plaan oli mind Budapesti Liszti konkursile saata. Seda võimalust ma ei saanud kasutada, sest tuli minna sõjaväkke. Läksin Moskvasse ja kurtsin Gilelsile, et vaat, milline jama juhtus. Äkki on võimalik, et käin sõjaväes ära ja tulen järgmisel aastal. Ta jäi selle peale rahulikuks ja vastas: “Ei ole midagi, minu prantsuse pianistist sõber sõdis terve Alžeeria sõja ja mängib praegu edasi. Inimesele on antud üks võimalus. Kui ta ei saa seda mingil põhjusel kasutada, siis ei pruugi sellist võimalust rohkem avaneda.” Miski talle ilmselt ei meeldinud. Küllap ei tegelnud ma sõjaväeteenistusest vabanemisega piisavalt intensiivselt, uskusin lihtsameelselt, et see aetakse korda, ja seda ta mulle nähtavasti ei andestanud.

Millised arengud torkavad silma praeguse aja akadeemilises klaverimängus, kui heita pilk maailmas toimuvale? Meie ala tugineb peamiselt põlvkondade poolt mitmeid kordi läbi mängitud ja läbi töötatud repertuaarile. Kas vaatamata traditsiooni jõule ning sellesse salvestunud tarkusele võib märgata mingeid nihkeid väärtuste kultiveerimisel? Kas otsitakse uut lähenemist?

Jah, muidugi. Neid võib tinglikult nimetada ka moevooludeks. Praegu on aeg, mil on lubatud rohkem kui varem, kuid seda siiski teatud piirini. Nii Euroopa kui ka Ameerika juhtivates muusikakõrgkoolides on tekstitruudus jäänud endiselt kesksel kohale. Ainult seda truuust mõistetakse pisut teistmoodi kui nelikümmend aastat tagasi.

Väga suuri muutusi ma interpretatsioonis ei näe. Toimunud on koolkondade ühtlustumine, kuigi vahed on endiselt olemas: Vene-

maa Bach ja Saksa Bach on siiani erinevad, sama lugu on vene ja Lääne Skrjabiniga. Seda vaatamata asjaolule, et pärast Nõukogude Liidu lagunemist rändas Moskva professor laiali nii Euroopasse kui ka Ameerikasse. Praegu venelasi enam eriti ei taheta (osalult hoolitsevad selle eest ka varem saabunud kaasmaalased), sest nende õpetamisstiil ei sobivat Lääne tudengkonnale. Isegi kui nende töö on efektiivne, ei soovita meetodeid, mille osaks on üliõpilaste kõnetamine “kõrgendatud toonil”.

Kas konkursid on hädavajalikud, kuuluvad nad kohustuslikuna professionaalseid sihte seadva noore elukäiku? Või on ka mõni muu võimalus maailmalavadele välja jõuda?

Konkursside mõju pillimängule on olnud väga suur. Nad on viinud pillivaldamise kõigi aegade tippu. Ilma instrumendi tipp-tasemel valdamiseta ei ole selles maailmas enam võimalik kaasa rääkida. Nelikümmend-viiskümmend aastat tagasi sellist olukorda veel polnud.

Kuhu selline areng välja viib? Kas sellega kaasneva muusikalise maitse ühtlustumise juures kaovad suured ja põnevad isiksused?

Mulle tundub, et suured isiksused ei kao kuhugi. Ega siis konkursi kadalipu läbinu ei kaota oma isiksust. Ja on ka näiteid, kus jõutakse maailmalavale ka ilma seda kadalippu läbimata. Aga konkursside fetišeerimine on muidugi küsitav. Kõik räägivad, et see pole õige, aga praktiliselt pole keegi mitte midagi ette võtnud. Siiski, on ka alternatiivseid tegevusi, nagu Holland Music Sessions. Seda organisatsiooni huvitavad uued talendid, nad sõidavad neid otsides mööda maailma ringi ja võtavad näpuotsatäie igalt poolt, ka Eestist. Inimesi ei saadeta konkureerima, küll aga pakutakse esinemisvõimalusi.

Eestis analoogiline võimalus hetkel puudub. Pärast akadeemilise haridustee lõppu peaks keegi üles näitama hoolivust noorte muusikute vastu. Mäletan aega, kui olin just õpingud lõpetanud, ja pean tunnustama, et Filharmoonia tegeles aktiivselt noorte artistidega, mäletan muusikaosakonna juhatajaga toimunud pikki vestlusi. Ka praegu antakse parematele esinemisvõimalusi, aga nende areng kontserdikorraldajaid sisuliselt ei huvita. Toode peab tekkima ja kui ta on olemas, siis nad ostavad selle.

Millised omadused määravad muusiku läbilöögivõime?

Õnn ja juhus. Muidugi erakordne anne. Aga pelgalt sellest jääb väheseks. Erakordne anne peab olema viidud tehnilise täiuseni. Ja siis tulevad mängu õnn ja juhus. Mingi aja hoiavad ju võidud suurtel konkurssidel oma vihmavarju su kohal, aga kui see ära kaob... Agentuuridesse pääseda on väga keeruline. Häid mängijaid on väga palju. Kunagi oli rahvusvaheliste konkursside laureaat tehtud mees, nüüd võid olla suurte rahvusvaheliste konkursside võitja, aga see ei tähenda mitte midagi.

Mis teeb Eesti muusikas kõige rohkem rõõmu? Kuidas kommenteerid meie kontserdielu olukorda?

Kui rääkida välismaalastega, kes siin pikemalt elavad (näiteks diplomaadid), siis kinnitavad nad nagu ühest suust, et meie muusika- ja kontserdielu on usumatult rikas. Hakka või uskuma. Töönaoliselt võib see ka nii olla, arvestades Tallinna ja ta tagamaa väiksust. Eks me pinguta ka tublisti. Samas tahaksime, et muusikaelu oleks veelgi rikkam, aga Eesti turg on just selline, nagu ta on – väike.

Meil puudub toimiv agentuuride süsteem. Eesti Kontsert ei võta seda funktsiooni põhimõtteliselt kanda. Et Eestist välja pääseda, peaks olema agentuur, mis on mingi suurema võrgustiku osa. Interpretide Liidul on soov seda suunda arendada ja kontakte luua, aga ta pole siiski ise agentuur. Need, kes on läbi murdnud, on teinud seda omal käel.

Milliste sõnadega saab iseloomustada Eesti muusikahariduse praegust seisut? Kus me oleme?

Meid on vähe, pink on lühike. See on isegi hämmastav, et me oma 1,4 miljonilise rahvaarvuga oleme suutnud maailmale ühteist näidata. Muusikahariduse jaoks on põhiküsimus see, kuidas leida üles iga potentsiaalne anne. Siis saame edasi liikuda sellise intensiivsusega, nagu me seda siiani oleme teinud. Suhted muusikakoolide võrgustikuga on üliolulised. See, mis seal toimub ja toimuma hakkab, on määrava tähtsusega. Haridusministeerium ei oska nendega midagi eriti peale hakata. Nad kuuluvad huvihariduse osakonna alla, olles võrdsustatud erinevate ringidega. Olen kindel, et väga palju andeid läheb praegu kaotsi. Põhjused on lihtsad – muusikakoolides ei ole õpetajaid. Ja kuidas võiks laps või lapsevanem jõuda selleni, et õppida näiteks fagotti? Paljud mõtlevad ju realistlikult tulevikule, see leib pole kerge. Samas, kui vaatan akadeemia lõpetanute tööle asumist, siis ei saa olukorra üle kurta. Eriti orkestripillidele näikse rakendust jätkuvat, nad töötavad sisuliselt juba õpingute ajal. Pianistide olukord on mõnevõrra keerulisem. Millise ime läbi me saaksime suunata oma lõpetajad Väike-Maarjasse või Rāpinasse?

Uus nähtus on muusikakoolide soov laiendada “ülespoole”. Juhul kui see plaan ellu viiakse, peaks see toimuma tihedas koostöös TMKK, Otsa-nimelise ja Elleri-kooliga.

Missugused oleksid esmased lahendamist vajavad ülesanded, et tagada meie muusikakultuuri kestmine ja areng ehk moesõnaga öeldes jätkusuutlikkus?

Muusiku elukutse prestiiž peab tõusma. Muusikute palgad peaksid olema suuremad. Kuid ühiskonna arvamust on väga raske mõjutada. Inimeste esmane soov näikse olevat saada rikkaks. Miks nad peakski palju vaeva nägema ja saama selle eest kesist tasu. See on tulevikku vaadates kõige suurem oht ja see on kahtlemata turumajanduslik oht. Samad hirmud levivad kogu Vana Maaailma kohal. Kui vaadata Euroopa juhtivate muusikakoolide tudengkonda, siis Ida-Aasia ja Ida-Euroopa päritolu üliõpilaste osa on suur. Seda tendentsi on ka meil tunda. Enam ei taheta piisavalt vaeva näha, et muusikuna läbi lüüa.

Peab vist lootma, et vaimsed väärtused tõusevad jälle hinda. Maailma kultuuriajalugu teab aegu, mil väärtuste suhe oli teistsugune. Räägitakse palju ka sellest, et need muutused käivad lainete kaupa.

Tahaks väga loota. On ka räägitud, et 21. sajand peaks tulema vaimsuse sajand, aga praegu seda küll märgata pole. Võib-olla peab materiaalsus jõudma absurdini, et pendel muudaks suunda. Me ei tea üldse, mida näiteks IT areng endaga kaasa toob, mis imetegusid see uue põlvkonnaga teeb. Viieaastane laps teab juba täpselt, kuhu arvutis vajutada. Ühe korra näitad ette, rohkem pole vaja. Mängib omi mängu, käib veebilehekülgedel, on seal täiesti kodus, aga lugeda ta ei mõista.

EMTA koridorides ja õppeklassides kostab viimasel ajal üha

rohkem võõrkeeli. Kas tulevik liigub selles suunas, et oleme heal tasemel rahvusvaheliselt tunnustatud muusikakõrgkool või peaksime hoolitsema ka selle eest, et siin oleks Eesti muusika arendamise ja hoidmise kants?

Kui hakkame neid kahte külge vastandama, siis ei jõua me eriti kaugele. Rahvusvaheliseks muutumine on paratamatu ja muusikas on see kõige lihtsam, kuna meie eriala ei ole otseselt keelega seotud. Kuidas aga leida tasakaalu rahvusliku arengu ja rahvusvaheliseks muutumise vahel? Tuleb leida oma rahvuskultuuri arengu võimalikult palju kasu sellest, et oleme rahvusvahelised. Inglise keel peaks kõrgkooli õppejõul suhtlemisvahendina kindlasti olemas olema, lisaks ka vene ja saksa keel. Välissuhete jaoks on oluline teema see, kuidas saada siia välisüliõpilasi ja vahetusüliõpilasi, kes meid rikastavad.

Konservatoorium oli 16. sajandi Itaalias orbude ja kodutute laste varjupaik. Sajand hiljem hakati seal lisaks praktilistele oskustele ka muusikat õpetama. Esimene nüüdisaegne konservatoorium asutati 1795. aastal Pariisis. Kas nüüd, aastal 2008 on see õppevorm jätkuvalt elujõuline? Näed sa muusikaõpetuses potentsiaalselt ka muid struktuure, mis võiksid seda asendada või paralleelselt toimida?

Arvan, et leidub tiptasemel muusikuid, kes pole läbinud formaalset haridusteed. See polegi tingimata vajalik. On eraõpetajaid, meistrikursusi, erakoole. Alternatiive on otsitud kogu aeg. Ühes asjas aga alternatiivi pole – pillimängu ei ole võimalik omaette õppida. Ilma meistri ja selli suhteta ei tule sellest midagi välja.

Milline on sinu suhe pärimuse ja pärimuskultuuriga? Kas folk ja džäss kõnetavad sind?

Minu suhe pärimusmuusikaga on olnud väga hea ja ta on toimunud läbi eesti heliloomingu. Juuri, mis otse algallikasse viivad, mul ei ole. See side on olnud eestlastel enamalt jaolt läbi lõigatud ja on röömustav, et praegu otsitakse need seosed jälle üles. Kui on inimesi, kes tahavad oma muusikalisi juuri tunda õppida ja taastada ning saavad sellest muusikast naudingut, siis on see suurepärane. Ma lausa arvan, et Muusikaakadeemia oleks pidanud pärimusmuusika eriala juba varem avama.

Mingil õpingute perioodil olin väga uudishimulik ja tahtsin kõike proovida, džässil sealhulgas. Mis puutub levimuusikasse, siis sõjaväeteenistuse ajal tuli kolmel korral nädalas ohvitseride majas tantsuks mängida. Nii palju seda suhet oli.

Kas on olemas muusikat, mida kuulad ilma “professionaalse kõrvata”?

Täielik “professionaalne kretinism” on mul ainult klaverimängu suhtes. Pisut vähem rakendub see muu instrumentaalmuusika suhtes, veel vähem vokaalmuusikas. Ja vaevast, et ma muusika kergemat poolt professionaali kõrvaga kuulan. Aga valju heliga rockkontserti on raske ära kannatada. Nii tugev heli ja vibratsioon mõjuvad organismile otse ja ma ei suuda seda füsioloogiliselt kaua kannatada.

Sinu noorusaja huvi lindude vastu ärkas mitukümmend aastat hiljem uuesti. Mis põhjustas selle taassünni?

Sellest on praegu ligikaudu kakskümmend viis aastat ja see oli puhas juhus. Otseseks tõukeks sai asjaolu, et olin pikemat aega maal ja hakkas igav. Seinal sattus olema binokkel ja raamaturiulil lindude määraja. Korraga tekkis huvi, et kas ma midagi mäletan,

Linde vaatlemas.
FOTOD: ERAKOGUST

selgus, et ma ei mäleta midagi. Alustasin praktiliselt nullist ja see tegevus haaras mind uskumatu jõuga. Mõne aastaga olid mul meie regiooni linnud selged, nüüd vaatan ka reisidel alati ringi.

Palju sa käid neid vaatamas-kuulamas?

Kord nädalas. Ja sõltumata sellest, kui pingeline on parasjagu töö, teen oma jalutuskäigu iga nädal ikka ära.

Kust võib huviline sind varastel hommikutundidel leida?

Kus iganes, aga Tallinna läheduses on parim koht Paljassaare. Ka Tallinna kesklinnas on hiliskevad, mai lõpp–juuni algus väga põnev aeg. Siis võin olla ükskõik kus. Aga näiteks tihased, kes on pidevalt kohal, hakkavad laulma juba jaanuaris–veebruaries. Kesklinnas võib ka jõulude ajal, kui puud on illumineeritud, kuulda ööpäev läbi linnulaulu. Nende jaoks on kevad käes, ööd valged, ime, et nad pesitsema ei hakka. Selle peale muuseas üldse ei mõelda, et nii reostatakse ju loodust. Valgusreostus on praegu üks keskkonnakaitse uusi aspekte. Kui vaadata kosmosefotosid, siis on Euroopa ja Põhja-Ameerika kohal öösel suur hele laik.

Milline liigirohkus Eestis huvilisele avaneb, palju nendest on läbirändajaid ja kes on põnevamad eksikülalised?

Eestis on vaadeldud 367 liiki ja igal aastal leitakse uusi juurde. Eesti asub sellises piirkonnas, kus on paljude lõunapoolsete liikide leviala põhjapiir ja idapoolsete Siberi liikide läänepiir. Põhjapoolsed arktika liigid lendavad siit läbi, mõned jäävad ka meie rabadesse pesitsema, kuna see meenutab neile tundrat. Eesti liigirohkus on pindala väiksust arvesse võttes kindlasti üks suuremaid Euroopas. Linnud on väga aktiivsed liikujad, neil on kindlad rändeteed, samas on võimalik, et nad eksivad sealt kõrvale, ja võib ka juhtuda, et mõni lind rändab lihtsalt uudishimust mööda maailma ringi.

Lindude ajutegevus on väga kõrgelt arenenud. Sellele viitab esiteks nende orienteerumisvõime. Paljud linnud lendavad kindla pesapaiga ja kindla talvituspaiga vahet, distantsi pikkuseks võib olla

kuni 10 000 kilomeetrit. Nad katavad kaks korda aastas selle vahemaad ja jõuavad igal aastal enam-vähem kindlal ajal nii siia kui sinna.

Teiseks laulmine. See eeldab taas kõrgelt arenenud aju. Lindude laul on väga erinev. Paljud laulavad n-õ geneetiliselt omandatud viise, mis ei muutu praktiliselt üldse. Aga paljud liigid on suured improvisaatorid. Nende laul ei erine mitte ainult isenditi, ka sama isendi erinevad laulud pole kunagi sarnased. See eeldab juba loominguilisust. Praegu on lindude laulmist ja hääliitsusi tõsisemalt uurima hakatud ja tehtud üllatuslikke avastusi. Põhjust niiviisi arvata annavad Ameerikas tehtud pikaajased uuringud hallpapa-goidega. Kuueteistkümne aasta jooksul õnnestus mõned isendid nii rääkima panna, et nad ka teadsid, millest nad räägivad. Tekkis otsene kõnekeelne kontakt, umbes kolmeaastase lapse tasemel. See näitab, et nad on põhimõtteliselt paljuku võimelised. Tuleb leida õige lähenemine ja näha vaeva, et nad meist aru saaksid. Midagi sarnast lindude hääliitsustega on uurijad leidnud vaalade ja delfiinide omavahelises vokaalses suhtlemises, kuid seda pole nii palju uuritud.

Kui mõelda kõigile tegevusvaldkondadele, kus sa aktiivselt kaasa räägid, tekib tahtmatult küsimus: kuidas sa jõuad, kust tuleb see energia? Kas erinevad tahud omavahel tülili ei taha minna?

Ikka tahavad. Aega lihtsalt on vähe ja seetõttu tekitab niisugune olukord stressi. Aega harjutamiseks pole lihtne leida, pigem tuleb seda vägisi võtta. Siis kannatab jälle perekond, töö rektorina, õpilased. Kui viimane häda käes, võtan endale puhkust. Kogu aeg käib iga asi millegi muu arvelt. See pidev seesmine arvete klaarimine võib mõnikord päris tülikas olla.

Kuidas sünnivad uued ideed? Millest leiad inspiratsiooni oma töös ja loomingus?

Uued ideed võivad sündida ükskõik kus ja millal. Ja mis puutub inspiratsiooni, siis see tuleb ainult töö käigus. Ei ole võimalik loota, et pärast väsitavat tööpäeva istud klaveri taha ja inspiratsioon õngi käes.

MIRJAM TALLY

vabakutseline

Uus sari klassikasõpradele

Klubilise õhustiku loomist hinnatakse järjest rohkem ka klassikalise muusika üritustel. Nii alustas näiteks põhjanaabrite juures Helsingis hiljaaegu tegevust uus klassikalise muusika klubi. Restoranis Bely tegutseva "Klasariklubi" eestvedaja on viuldaja Pekka Kuusisto, Sibeliuse-nimelise viulikonkursi võitja aastast 1995. Klubi avaüritus toimus veebruari algul, sellele kogunes üle saja kuulaja. Vivaldi "Aastaegade" kõrval kõlasid seal ka uuemad teosed, nimelt austraalia helilooja Matthew Hindsoni ja leedu helilooja Vytautas Barkauskase looming. Bely akustikat hindasid kriitikud küll pisut "kuivaks", seda olevat aga veidi parandanud diskreetne võimendus. Nii on klassikalise muusika õhtutega kavas jätkata kord kuus kevadhooaja lõpuni. Uue "Klasariklubi" kõrval on aga Sibeliuse Akadeemia üliõpilaste kohvikus pikemat aega tegutsenud "Feenix Club", tuues kolmapäeviti kuulajateni džassi ja neljapäeviti nüüdismuusikat.

Grammy auhind sai 50-aastaseks

Esimeste Grammy auhindade jagamisest aastal 1958 on möödunud viiskümmend aastat. Tänapäeval, mil muusika on nii oluline valdkond, on aga klassikalise muusika Grammyd teleülekannetest peaaegu täiesti välja jäänud, kurdab Washingtoni Posti kriitik Anne Midgette. Klassikalise muusika Grammy saamine ei pruugi ka sugugi kajastuda plaadimüügis. Vähemalt seda tööka kinnitab neljakordne Grammy võitja Elaine Martone. Vaatamata sellele, et popmuusika on kõikjal esiplaanil, on ometi läbi aegade kõige enam Grammysid võitnud just klassikalise muusika esindajad. Näiteks Georg Solti (31 Grammyt), Pierre Boulez (26) ja Vladimir Horowitz (25) on võitnud rohkem Grammysid kui Michael Jackson (13) või isegi U2 (22).

Kui mõni aeg tagasi oli peaaegu rusikareegel, et kui plaadi väljaandjaks polnud just mõni tuntud muusikahiid, nagu näiteks EMI, Universal või Warner, oli tunduvalt raskem nominentide ridadesse jõuda, siis nüüd on jõudnud auhinnaasajate hulka ka väiksemaid tegijaid, mõnikord salvestisi, millest keegi pole varem suurt midagi kuul-

nud. Olgu siin toodud näiteks möödunud aastast "Padilla: Music of the Mexican Baroque" (plaadifirma Rubedo Canis) või William Bolcomi "Songs of Innocence and Experience", Naxose plaat aastast 2005, mis võitis kolm Grammyt.

Lühidalt ka veebruaris toimunud Grammy-tseremoonia tulemustest. Parima klassikaalbumi kategoorias kuulutati võitjaks Joan Toweri "Made in America", kus on kaastegevad Nashville'i sümfooniaorkester eesotsas dirigent Leonard Slatkiniga. See plaat noppis võite veel mitmes teiseski kategoorias. Koorimuusika kategoorias võitis plaadifirma EMI välja antud Brahmsi "Saksa reekviemi" plaat, kus esitajaiks Thomas Quasthoff, Dorothea Roschmann, Rundfunkchor Berlin ning Berliini Filharmoonikud *dir* Simon Rattle'i juhatusel. Ooperisalvestistest hinnati parimaks Humperdincki ooper "Hans ja Grete", mida juhatas *dir* Charles Mackerras ja mis on ilmunud plaadifirma Chandos märgi all. Parimaks instrumentaalsolistiks kuulutati pianist Garrick Ohlsson plaadiga "Beethoven Sonatas vol 3".

Guarneri viiul müüdi ajaloo kõrgeima hinnaga

Veebruaris teatati, et vene äriees on maksnud Sotheby oksjonil viiuli eest kõrgeimat hinda, mis seniajani ühe muusikariista eest on makstud. Nimelt Maxim Viktorov (35), advokaat ja muusik, ostis haruldase, 18. sajandi meistri Giuseppe Guarneri viiuli. Tegelikult hinda ei soovinud korraldajad aga avaldada, ent on teada, et see ületab senist oksjonirekordit, milleks on kolm ja pool miljonit USA dollarit. Guarneri viiulid on isegi rohkem hinnas kui kuulsad Stradivari pillid ja neid on praeguseks väga vähe alles jäänud, ainult umbes 150 (stradivaariusi umbes 600). Sotheby oksjonil müüdüd Guarneri viiuli üks omanikke on muuhulgas olnud kunagi ka Henri Vieuxtemps, 19. sajandi helilooja ja viiuligeenius, kes on oma mänguga inspireerinud ka Schumanni.

New Yorgi Filharmoonikud Koreas

New Yorgi Filharmoonikud eesotsas peadirigent Lorin Maazeliga värskendasid

USA diplomaatilisi suhteid Põhja-Koreaga, andes veebruari lõpul kontserte nii Põhja- kui ka Lõuna-Koreas. See oli esimene Ameerika muusikakollektiivi esinemine Põhja-Koreas pärast viiekümneaastast pausi. Lorin Maazel loodab, et Põhja-Korea pealinnas Pyongyangis toimunud n-õ muusikalise rahužestiga avanevad ukсед, mis on liiga kauaks suletuks jäänud. Kontsert oli osa filharmoonikute pikemast Lähis-Ida turneest ning seda ajaloolist sündmust oli võimalik jälgida teleülekandes mõnes teiseski riigis, samuti internetileheküljel www.Medici.TV.

Hallé orkester juubelihooaja hakul

Ewa Strusinska on kolmekümneaastane lootustandev dirigent, kes hiljaaegu asus esimese naisena ametisse Hallé orkestri assisteeriva dirigendina. See on nimelt Inglismaa vanim professionaalne orkester. Nais-külalisdirigente on aga Hallé orkestrit juhatanud varemgi. Kaheaastase töölepingu jooksul assisteerib Strusinska peadirigent Mark Elderit ning ka külalisdirigente; tema ülesandeks jääb ka töö Hallé noorteorkestriga. Orkester tähistab käesoleval aastal ka oma 150 aasta juubelit. Hallé orkestri asutas 1857. aastal pianist ja dirigent Charles Hallé, esimene kontsert anti 30. aprillil 1858. Orkestri peadirigentide seas on olnud näiteks Kent Nagano, James Loughran ja *dir* John Barbirolli.

Ewa Strusinska on sündinud Poola kaguosas asuvas Stalowa Wolas ning õppinud Chopini-nimelises Varssavi Muusikaakadeemias. Enne Hallé orkestriga töötamist on ta juhatanud näiteks Poola raadio sümfooniaorkestrit ning ka orkestreid Inglismaal. Aastast 1997 on ta Poola koori Jeunesses Musicales kunstiline juht. 2000. aastal pälvis tema plaadistus Fryderyki auhinna, mis on üks Poola hinnatumaid autasusid. Loe ka: www.ewastrusinska.com.

Uudiseid barokkpillide vallast

Sigiswald Kuijken väidab, et barokktšelloks peetav pill oli tegelikult hoopis viiolo suurem sugulane. Kuijken, kes veebruari keskel tähistas oma 64. sünnipäeva, taastas 1960. aastatel barokkviiuli, tuginedes ainult ajalooallikatele ja omaenda

Ewa Strusinska, üks paljudest tänapäeva silmapaistvatest naisdirigentidest.

FOTO INTERNETIST

muusikalisele vaistule Veebruaris andis Tafelmusik Kuijkeni juhatusel kontserte Kanadas, kus esitati Haydni ja Mozarti sümfooniaid. Kõlas ka Bachi süit soolotšellole, mida mängiti pillil nimega *viola* (või *violoncello*) *da spalla*, mille puhul Kuijken usub, et sellele pillile olid ka need teosed tegelikult kirjutatud. *Da spalla* tähendab õlal mängimist, täpselt nii, nagu mängiti viiulit või vioolat, erinevalt siis pillist, mida hoiti mängu ajal jalgade vahel. "Pilli, mida tänapäeval kutsutakse barokktšelloks, ei eksisteeri," rääkis Kuijken Kanada väljaandele The Globe and Mail veebruari keskel antud intervjuus. Seni ajani on barokktšellot peetud tänapäeva tšellole väga lähedaseks pilliks, mille erinevuseks olid ainult soolkeeled ja kaalult kergemad lisadetailid, nagu sild ja keeltehoidik. Inimesed on aga vaevalt kuulnud sellest, et pill nimega *viola da spalla* üldse olemas oli. Kuijken arvab, et kõne all oleva juhul oli tegemist pigem

levinud mõttelaadiga, mille puhul ajastu ideaali ja maitsega kokkusobimatut lihtsalt ignoreeriti. Seega vaikiti mingil põhjusel ka *viola da spalla* olemasolu maha. Alates 2004. aastast on aga Kuijken *viola da spalla*'t lähemalt uurinud, olles huvitatud *da spalla* järjekindlast ilmnenisest barokkmaailmel ja muusikauurimustes. Kuijken arvab, et tšello võeti kasutusele alles rokokooajastul. Enne seda aga mängiti bassiliini barokkmuusikas hoopis bassviiuli perekonda kuuluvatel pillidel, mitte tšellol. 2004. aastal laskis Kuijken endale muuseumimaterjalide põhjal *viola da spalla* valmis ehitada. Sellel mängides kõlavat barokkrepertuaari palju loogilisemalt ja loomulikumalt, ka mõningaid akorde, mis tšellol mängides peaaegu võimatusena tunduvad, on *viola da spalla*'l palju mugavam mängida. Siiski on veel vara öelda, millist mõju avaldavad Kuijkeni teooriad barokktšello alal.

ROCK JA RÄGA

Hortus Musicus + cross-over band:

**Andres Mustonen (viul, kunstiline juht), Jaak Sooäär (kitarr), Taavo Rimmel (kontrabass),
Tanel Ruben (löökpillid), Arno Kalbus (tablad)**

**R 4. aprill kell 19 Viljandi Koidu seltsimaja
R 11. aprill kell 19 Vanemuise kontserdimaja**

**L 12. aprill kell 19 Pärnu kontserdimaja
P 13. aprill kell 17 Estonia kontserdisaal**

PRIKE Postimees NOO ERR

www.concert.ee

Kultuuri- ja kõlakuuere koolutav festival

ECMi festivalist

MARI-LIIS REBANE

kuulaja

Tallinna Filharmoonia ja nüüdisaegset kvaliteetmuusikat levitav plaadikompanii ECM (Edition of Contemporary Music) pakkusid neljal veebruariohtul meeli värskendavaid kõlakuuere muusika, luues väliste vibratsioonivõbeluste abil vaikust väärtustava siseaemuse.

Järgmisel aastal 50 aasta juubelit tähistav ECM on Manfred Eicheri eestvedamisel kujunenud üheks tänuväärsemaks plaadifirmaks progressiivaimu kandva muusika tutvustamisel, olgu see siis isikupära järgi janunev džäss või tänapäeva klassika. Samuti on põhjust Eicheri tegevuse üle heameelt tunda eesti komponistidel, sest just ECMi kaudu on mitmete Maarjamaa andekate heliloojate looming jõudnud Eestist välja, maailmamõõtu muusikamaastikele. On tavaline, et enamik ECMi plaate algab ajatusest inspireeritud sissejuhatause, viiesekundise vaikusega. Mõõda erinevaid helivorminguid, üles-alla liikumisi, vältusi ja värve otsib muusika ikka ühtemoodi asu, oma teed vaikusest vaikusesse. Nii on ta eksistentsi ehtsaim mudel – olematusest olemissiks kujunemine, tsükliline teisenemine, vaikusest võngetena välja vulisemine ja naasmine.

Noore festivali esimesed ennekevadised öied ärataski talvisest vaikusest NYJD Ensemble 13. veebruaril Kanuti gildi saalis. Mihkel Peäske (flöödt), Kalev Kuljus (oboe), Reinut Tepp (klavessiin), Harry Traksmann (viilul), Juta Õunapuu (viilul), Lilli Maijala (vioola), Leho Karin (tšello) ja Mati Lukk (kontrabass) esitasid mitmekülge kava, mis ulatus tšehhi 18. sajandi muusikast otsapidi eesti nüüdisloomingusse.

Esimene ettekandele tulnud lugu oli Elliott Carteri Sonaat flöödile, oboele, tšellole ja klavessiinile, mida täitis ekspressiivsusele kalduv energiatulv, lennukas jõulisus ja eluterve teravus. Tasuks muide ka maini-

Anouar Brahemi, François Couturier' ja Jean-Louis Matinier' muusika uitab mööda erinevaid kultuuriareale.

PRESSIFOTO

mist, et Carter peaks tänava kõikide ootuste kohaselt oma 100. sünnipäeva tähistama. Vaatamata väärikale eale, pole helilooja siiani loomingulisest tegevusest loobunud.

Esmalt salaja sahisedes, seejärel teatud muustriliste kordustena, põimikringidena taustale jäädes mõjus Bent Sørenseni teose "The Lady of Shalott" helikeel poeetilismaaliliselt nagu J. W. Waterhouse'i samanimeline kurbust õhkav maal. Sørensen kasutab oma teostes tihti palju mikrotonaalset, *glissando*'t ja kaja, mis püüab hajutada teravaid piirjooni ja muuta muusikateose õhuliseks, atmosfääriliseks ja tundeküllaseks. Sørensen mängib vaikuse ja heli piiril nagu kunstnik valguse ja varjuga. Thomas Larcheri "IXXU" keelpillikvartetile oli eelmise teose uinutava malbekõlalise kõrval värsked ja kõrvu köidav kontrast.

Teine kontserdipool algas Erkki-Sven Tüüri teosega "Confession" sooloviilulile, mis esiettekandes kõlas Saksamaal Alte Oper Frankfurti tellimusega. Teose esiettekandja Eestis oli Harry Traksmann. Tüüri nukker-dramaatilisele viiluliteosele järgnes György Kurtági "Officium breve in memoriam Andreae Szervanszky", kus segunevad erinevad mõjutused kompositsiooni-

tehnikate ja muusikaliste assotsiatsioonide näol.

Festivali avakontserdi viimane öienupp lõhnas kangesti barokiaegse majesteetlikkuse järele, kuid kandis endas vaatamata oma nooblile vanusele kummaliselt nüüdisaegset omapära. Tegu oli tšehhi helilooja Jan Dismas Zelenka triosonaadiga viilulile, oboele ja *basso continuo*'le. Zelenka muusikat hakati hindama alles pärast tema surma, nagu suurkujude puhul sageli kipub olema.

Need, kes olid maitse juba suhu saanud (ja need, kes veel polnud), kogunesid 15. veebruaril Jaani kirikusse helilooja ja pianisti François Couturier' Tarkovski filmimaastikust inspireeritud loomingut kuulama. François Couturier (klaver), Anija Lechner (tšello), Jean-Marc Larché (sopransaksofon) ja Jean-Louis Matinier (akordion) seadsid end sisse kvartetina kiriku igavikku pürgiva võlvi alla, et torniladvad unest lahti sosistada ja kaasa kaikuma kutsuda.

"Üle ilma ulatuv igatsus eksistentsi teraviklikkuse järele" – nii defineeris Tarkovski nostalgiat kui mõistet, millele ehitas oma samanimelise filmi. Just nii võib kirjeldada ka kvarteti loodud õhkkonda, mis oli täis kohalolu ja eksistentsi olemust kompivaid helisid. Iga puudutus klaveriklahvil puudutas samal ajal ka saalitäit publikut, Jean-Marc Larché hingamine ei täitnud mitte ainult sopransaksofoni, vaid puhus igatsusest lõõmavat kaja läbi kuulajate. Anija Lechneri tšellomäng oli tõesti imetusväärne rituaalne üheks saamine oma pilliga. Ning tundub uskumatu, et akordion võib muutuda kiriku kajavate seinte vahel pidulikku orelikõla meenutavaks kameeleonpilliks.

Kava lõppes looga "L'éternel retour" ("Igavene tagasitulek"), kus kõlasid tagasihoidlikud vihjed Bach'i Matteuse passioonile,

nii nagu ka kontserdi avaloos "Le sacrifice" ("Ohverdus"). Tarkovski kasutas oma filmides sageli Bachi loomingut.

Kontserdi üheksa lugu põimuvad kergelt üksteise sisse, libisedes poeemibuketiks, nii nagu ka üksteist täiendavad instumendid, kiht-kihilt üksteisega tervikut ladudes. Liikuva helipildiga liitudes ja siis jälle sellest eemaldudes löid neli muusikut omarütmilise muinasjutukosmose, mis ulatus läbi ruumi ja aja. Muusikaga otsekui palverännaku läbi teinud, mõjus reedeõhtusele sagimist täis Tallinna tänavatele sattumine, kus inimesed jooksevad kui kuu-tõbised mürtsuva melu suunas, nii, nagu leiaksid end võõralt planeedilt, kodulinnast kaugel.

Edasi liikus festivali kava lääne kultuuri-ruumist kaugemale, moondas Mustpeade Maja üsna tagasihoidlikku mõõtu saali maailma suurimaks ja palavaimaks Sahara kõrbealaks, millel algas kolme muusiku, Anouar Brahemi (ud, helilooja), François Couturier' (klaver) ja Jean-Louis Martinier' (akordion) rännak. Anouar Brahemi segab araabia traditsioonilist muusikat euroopa, iraani, vahemere meloodiate ja rütmidega, et luua universaalseid kombinatsioone. Mõõda erinevaid kultuuriareaale uitav muu-

sika mõjub sõltumatu ja isikupärasena. Udi ehk "Lähis-Ida lauto" kõla andis klaverile ja akordionile eksootilist vürtsi, teoste minimalistlik vorm säilitas aga tasakaalu.

Anouar Brahemi vaikelt ümisev vokaal lisaks udi meloodiakäikudele andis muusikale veel isiklikuma mõõtme.

17. veebruari õhtu tähendas *zen-funk*i muusiku Nik Bärtschi bändile Ronin uue plaadi "Holon" Euroopa kontserdituuri algust, publikule aga samal ajal ka festivali lõppu.

Selles muusikas oli jaapanlikku, steereichilikkust, volavat džäss-improvisatsiooni ja stiilidest lahti ütlevat isepäisust. "Ronin" tähendabki jaapani keeles ühiskonna poolt aktsepteerimata samuraid, kes tegutseb omapäi, kellel puudub isand. Niisamuti suudab ka Nik Bärtschi bänd tõestada publikule oma uuelaadsetega iseenda peremeheks olemist.

Ansambel koosseisus Nik Bärtsch (klahvpillid), Kaspar Rast (trummid), Björn Meyer (basskitarr), Andi Pupato (löökpillid) ja Sha (bassklarnet) võttis koha sisse Rock Café varju ja valguse vahele jääval laval, mida ehtis šamaanitrummi naha alla peidetud valguskera, ümar nagu kuu. Visuaalne oli muudetud terviku läbimõel-

dud osaks.

Ronini muusika on vagur, kuid jõuline, lihtne ja keeruline. Iga noot täis ründevalmis ärkveleolekut teadvuse laiendatud ruumis. Muusika teravamaid punkte markeeris Nik Bärtsch äkiliste kõmisevate hõigetega. Siin on võimalik seos jaapani võitluskunstidega (kendo, aikido), kus säärast toimimist nimetatakse *kiai*'ks. Läbi hõike vallandub sisemine energia (*ki*) ja koondab füüsilistehnilised oskused ühisesse fookusesse, keha ja vaimu sõlmjaama.

Jaapani mõttelaadist inspireeritud helilooja tundus olevat hommikumaa kultuuri ülepeakaela armunud. Ja kuidas saakski seda pahaks panna, kui lääne inimese ekstraversus otsib oma pealispinna all samuti idamaadele omast sisemist meeolekut. Seda kokkupuutepunkti öö ja päeva vahel Nik Bärtsch just otsivat näibki...

ECMi festivali vaimustas oma huvitava värvispektriga. Rängekuljemast vormist improvisatsiooniga segunevasse sürrealismi liikudes, läänest ida poole lennates ja vahepeal libedal keskpõrandal kokku põrgates jättis festival endast killu kirjut kaja veel tükiks ajaks kõrvu kumisema.

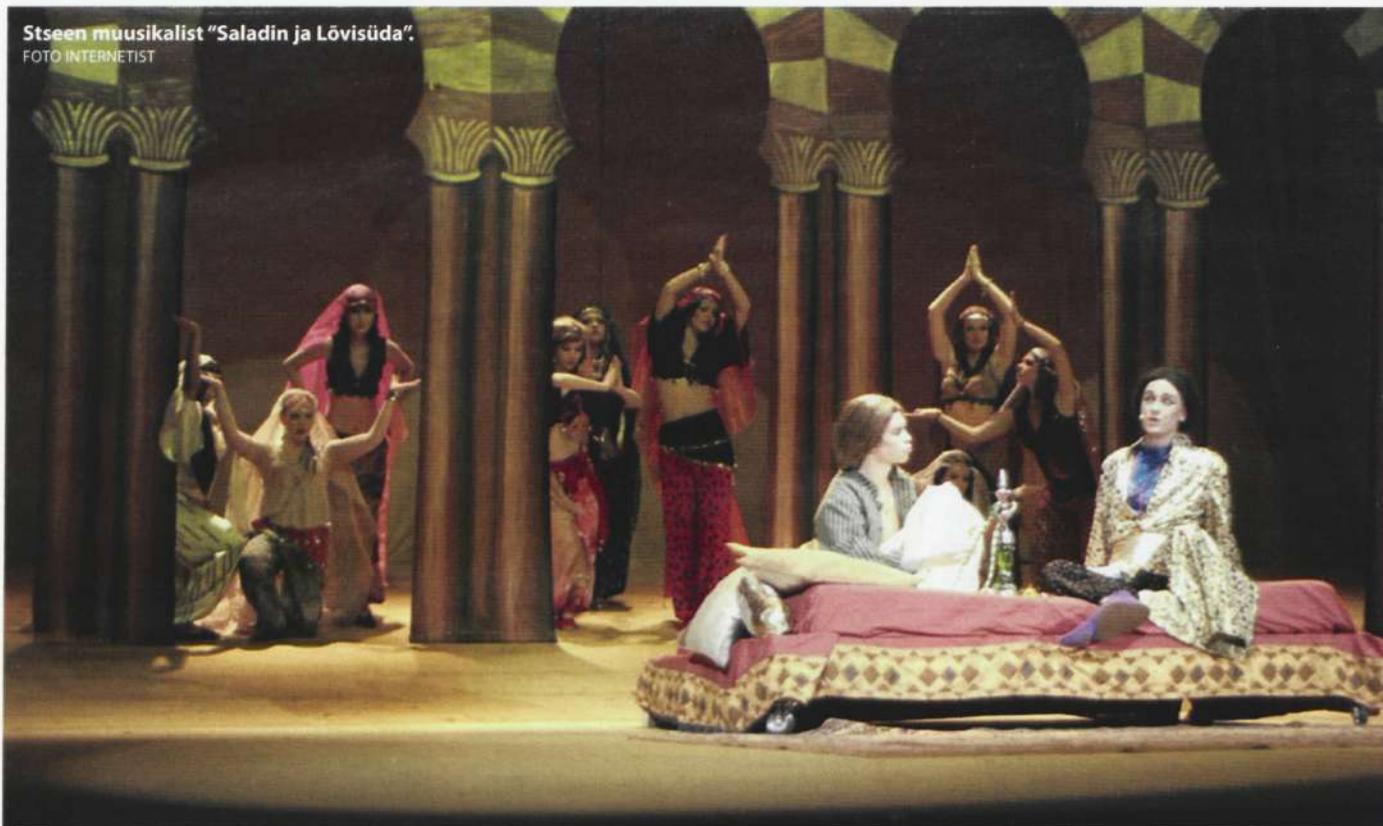

Tallinna Muusikakeskkooli kontserdid aprillis

3. aprill kell 18.00	Estonia kontserdisaal TMKK GALAKONTSEERT "Armastuse poeem"	13. aprill kell 17.00	Ajaloomuuseum Tiiu Ranna saateklassi õpilaste kontsert Kaastegev Moonika Sutt
5. aprill kell 12.00	Eesti Teatri- ja Muusikamuseum Üldklaveri õpilaste kontsert	19. aprill kell 12.00	Lauluväljaku klaassaal Heili Vaus-Tamme ja Moonika Suti õpilased
5. aprill kell 16.00	Eesti Teatri- ja Muusikamuseum Marja Jürissoni, Mati Mikalaj ja Kai Ratasepa klaveriõpilased	20. aprill kell 12.00	EMTA kammersaal Ada Kuuseoksa ja Katrin Kuldjärve klaveriõpilased
6. aprill kell 14.00	Eesti Teatri- ja Muusikamuseum KRISTJAN VEERMÄE õp Ada Kuuseoksa klaveriklassist	20. aprill kell 14.00	EMTA kammersaal Ira Flossi abiturientid
6. aprill kell 18.00	Kadrioru loss REET RUUBEL (klaver)	20. aprill kell 16.00	EMTA orelisaal Piret Habaku klaveriõpilased
12. aprill kell 12.00	Laululava klaassaal Anne Sarrapi ja Kersti Palmi klaveriõpilased	25. aprill	Nõmme Saksa Lunastaja kirik Kammerkoori kevadkontsert
13. aprill kell 14.00	Lauluväljaku klaassaal Raeli Florea ja Elo Teppi viiuliõpilased	27. aprill kell 17.00	Ajaloomuuseum Anu Nahkuri abiturientid

Stseen muusikalist "Saladin ja Lõvisüda".

FOTO INTERNETIST

Saladin ja Lõvisüda

PIRET RIPS

helilooja

Ajalooline muusikal "Saladin ja Lõvisüda" Walter Scotti romaani "Talisman" ainetel. Muusika autorid: Kaari ja Janika Sillamaa. Arranžeerija: Kristo Matson. Libretist ja lavastaja: Janika Sillamaa. Dirigent: Hando Põldmäe. Georg Otsa nimelise Muusikakooli sümfooniaorkester ja segakoor, Kaari Sillamaa Noorte Muusikateater. 7.–17. veebruarini Tallinnas Salme kultuurikeskuses.

Samanimelist muusikali mängiti esimest korda üheksa aastat tagasi ehk 1999. aastal. Tookord mängisid ja laulsid laval noored solistid vanuses 9–14 aastat. Nüüd, aastal 2008 otsustas Janika Sillamaa teha pisut teisiti: muuta stsenaariumi noorte-pärasemaks ja kutsuda lisaks Kaari Sillamaa Noorte Muusikateatrile lavale ka G. Otsa nimelise Muusikakooli õpilased kogu

oma muusikaliste võimaluste mitmekesisuses. See kool on nimelt ainuke oma-taoline Eestis, kus saab õppida lisaks paljudele pillidele veel nii klassikalist kui ka poplaulu. Õppijatest saab moodustada terve sümfooniaorkestri, muusikalikoori ning head solistid saavad oma esimese suure lava kogemuse. Tüki lavaletoomises osales 150 inimest!

Muusikali vaadates ei tekkinud mul kordagi sellist tunnet, et andke andeks, oleme alles õpilased ja võib-olla esimest korda suurel laval. Kogu etendus oli täie pühendumusega ette valmistatud ning kellelegi ei olnud tehtud mingit hinnaalandust. Alustan kiitmist kavalehest, mis oli informatiivne ja hästi kujundatud, sisukas ja kaunis. Edasi aga muusikali sisulise poole juurde.

Kõigepealt tuleb tegijail hoolega mõelda, kes on etenduse potentsiaalne vaataja.

Laps, noor, keskealine või vanem inimene? Kellele väljaspool kooli olid need etendused suunatud? Mulle jäigi see küsimus lah-tiseks, sest publiku hulgas oli palju oma kooli õppejõude ja õpilasi ning suhteliselt vähe n-ö võõraid inimesi. Laste jaoks on kolm tundi kestev etendus liiga pikk, kuid kuus etendust Salme Kultuurikeskuses ainult oma kooli töötajatele ja õpilastele on samuti pisut palju, seda tõendasid ka vabad kohad saalis. Võib-olla oleksid noored pidanud esinema noortele, aga kas selline muinasjutuline sisu paelub tänapäeva noort, n-ö inimest tänavalt, kes ei tule vaatama oma sõpru ja koolikaaslasi?

Kaari Sillamaa oskab luua laule, mis on meeldejäáva meloodiaga, ning ta suudab ise kirjutada ka häid laulutekste. Kuid muusikali jaoks on vaja veel mitmeid teisi oskusi või inimesi, kes seaksid laulud muu

tekstiga. Kokkuvõtteks peaks tekkima tunne, et räägitakse ja lauldakse samadest sündmustest, mida seob algusest lõpuni üks liin. Sellist terviklikku lugu oleksin tahtnud jälgida laval ja muusikas, ilma et pidanuksin kavalehelt näpuga järke ajama, kes sõdis, miks sõditi jne. Saalis on ju pime ja eten-duse ajal kavalehte lugeda pole kuigi mugav. Samuti ei saa ju eeldada, et kõik oleksid enne teatrisse tulekut lugenud Scotti raamatut. Sündmusi, mida taheti kajastada, oleks pidanud olema vähem ja sellest olulise osa tulnuks eredamalt välja tuua.

Arranžeringud orkestrile oli teinud EMTA kompositsioonitüdeng Kristo Matson. Orkester kõlas väga hästi ning noor helilooja näitas end publikule asjatundjana. Siit tuleneb aga minu järgmine küsimus: kui üks kirjutab laulud ja teine kirjutab orkestripartiid, kas me saame siis enam mõelda, et see, kes kirjutab laulud, on helilooja, ja see, kes kirjutab orkestrile, on arranžeri-ja? Mis on siis helilooja ja arranžeri erinevus? Kas orkestri ava- ja vahemängu kirjutamine on helilooming või motiivide orkestrile seadmine? Kohati tundus mulle, et selles loos ongi kaks heliloojat, ja tajusin selget piiri kahe loomingu isiku vahel.

Kogu etenduse säravaim pärl oli Richardi osatäitja Ott Lepland, kellele kogu publik algusest lõpuni kaasa elas. Lavaline kõnetuli tal improviseerides ja tänapäevast kõnepruuki kasutades. Hea huumorisoon ja kaasakiskuv mõttelend – kedagi paremat oleks sellises osas raske ette kujutada! Etenduses tegid kaasa ka kaks last, Andri Suga ja Anne-Mary Läll, kes lisasid etendusele armsust ja olid ka hea täiendus kogu sellele nooruslikule kollektiivile.

Solistidel, eriti naisosatäitjatel, oli hääles kandvust ja kõlajõudu. Siiski tundsin puudust ühest õrnemast naishääldest, kes eristuks oma haprusega suuremast solistide rühmast. Aga üldiselt jäin solistidega, samuti ka koori ja orkestriga rahule.

Meeldisid kostüümid, lavaline liikumine ja mõõgavõitlus. Etenduse järel tulin koju hea tundeaga, et Otsa kool elab ja õitseb, liigub ja laulab, tunneb võitlemisest rõõmu ja näitlemisest mõnu. Etendus andis positiivset energiat ja pani mõtlema muusikalide olemuse, sisu ja lavastuse kui terviku üle.

Igal juhul on muusikal "Saladin ja Lövisüda" hea koostöö vili ning sellist ühistööd võib ainult tunnustada ja imetleda.

Kaks armast kontserdielamust

VIRVE NORMET
muusikaajakirjanik

TMKK sümfooniaorkester, Ruslan Strogij (klaver) ja Risto Joost (dirigent) kontserdil "Action" 15. veebruaril Estonia kontserdisaalis.

Ma ei suuda tavakuulajana plusse-miinusid ritta panna ja "bilanssi arvutada", kui laval on meie muusika lähitulevik, noored ja väga noored pillimehed. Meel läheb rõõmsaks, süda heldib ja interpretide muusikalised saavutused näivad olevat just vastavuses aja, koha ja eaga. Ühesõnaga, olin väga õnnelik, kuulates Tallinna Muusikakeskkooli (TMKK) õpilaste kahte täispikka kontserti.

Tavapärasel ERSO kontserdi ajal mängis reedel, 15. veebruaril Estonia kontserdisaalis **TMKK sümfooniaorkester Risto Joosti juhatusel**. Kontsert kandis nooruslikku pealkirja "Action", mis oli laenatud Erkki-Sven Tüüri teoselt, ehkki teos ise jäi esialgsele plaanile vaatamata esinemiskavast välja. Sama tsükli kaks osa "Passion" ja "Illusion" mängiti aga alguslugudena toredasti ära. Saalis viibinud heliloojagi näis rahulolevalt muhelevat. Noorte orkestril on ju seda ainulaadset tõsidust ja

püüdlikkust, mis korvab nii mõnegi "aga".

Ka dirigent on noor. Risto Joost on koorijuhi ja lauljana küll juba aastaid teada-tuntud, aga orkestridirigendina siiski alles arenemisstaadiumis, samas väga loodusrikkas arengus – täiustumas Jorma Panula kogenud käe all Stockholmis. Alates 2006. aasta sügisest on Joost TMKK sümfooniaorkestri peadirigent ja tahes-tahtmata tuleb kõnealust kontserti vaadata ka tema töö tulemusena. Meenutan kõlanud teoseid vastupidises järjekorras.

Kontserdi teise poole sisustas Franz Schuberti sümfoonia h-moll "Lõpetamata", muusika, mida ma väga armastan ja mida ootasin. Tegelikult jäi just see teos kõige kahvatumaks. Näilise lihtsuse juures kätkeb see imekaunis lugu nii instrumenditehnilisi kui ka muusikalisi karisid, mis suhteliselt läbipaistva faktuuri tõttu tulevad kõik ka paratamatult esile. Pealegi, laste sümfooniaorkester ei ole mitte lastekoor, kus "inglihäälde" professionaalse juhendamise korral kõrgmuusikalist elamust pakuvad. Lastest koosneva orkestri kätes ei ole üldjuhul stradiivaariused ja siit johtub ka paratamatult oluline kvaliteedi

vahe peeneid nüansse ja *piano*'t nõudvate muusikalõikude ning pinget üles kruvivate dramaatiliste *forte*-osade vahel. Esimeste kahjuks. Kuid ettekanne oli siiski korralik, mitte just perfektne, mitte filosoofiline, kuid südamlilik.

Kava kõrghetk oli kontserdi esimest osa lõpetav

Risto Joost ja Tallinna Muusikakeskkooli noored sümfoonikud.
FOTO TMKK

Edvard Griegi Klaverikontsert a-moll, solistiks VII klassi noormees **Ruslan Strogij**, juurtega Narva linnast. Tema praegune õpetaja Muusikakeskkoolis on Maigi Pakri. 2001. aastast alates on noor pianist võitnud peaaegu igal aastal nii kohalikke kui ka rahvusvahelisi noortekonkurse ning selline saavutuste rida kõneleb töökusest ja suurest andest. Seda võisime kogeda Griegi muusikat kuulates. Pianisti tehniline vabadus pani täiesti unustama, et oleme õpilaskontserdil, ja kogu tähelepanu võis rahuneda muusika nautimisele. Ei tea, kas see tuleb õpetaja tarkusest või õpetaja ja õpilase muusikunatuuride sarnasusest, aga Ruslani esinemine oli väga ehe, isikupärane, tundlik ja maitsekas. Tema mängu nüansirikkus ja loomulik musikaalsus ei jätnud lihtsalt aega ega ruumi targutavateks spekulatsioonideks. Risto Joost dirigendina suutis jääda justkui märkamatuks, samal ajal suurepäraselt solisti-orkestri "ansambli" valitsedes. Selline ongi ideaalne dirigendirool! Klaverikontserdi esitus oli juba suure muusika tasemel kordaminek ja publik, kelle hulgas rohkesti noort rahvast, ei hoidnud oma vaimustust tagasi.

Kui heita veel pilk TMKK sümfoonia-orkestri kui interpreedi võimekusele, siis avaloona mängitud Erkki-Sven Tüüri "Passion" ("Kirg") pakkus selleks parima võimaluse, sest helilooja sõnul on teos "üles ehitatud aeglase ruumi täitmise põhimõttel, alustades kontrabassidest ja tšellodest madalas registris kuni viulite klastriteni kõrges registris". Esituses oli nauditavat kõlailu ja tundlikku kaasaelamist, õigemini kogu hingest mängimist selle tohutu suure *crescendo-diminuendo* arengukaare realiseerimisel. "Illusionis" aga, mis Tüüri sõnul on "barokkmotiivilise liikumise pidev lõhkumine, katkestamine pausidega", oleksin oodanud pausidele suurema ajalis-sisulise tähenduse andmist, sest nendes pausidesse on kätkevad mõte, nad on justkui eelneva liikumise energiast täidetud.

*
TMKK solistid, Tallinna Kammerorkester ja Mihhail Gerts (dirigent) kontserdil "Uus muusika, noored esitajad" 21. veebruaril Metodisti kirikus.

Üle kahe tunni kestev vaheajata kava oli hästi kokku pandud, vaheldusrikas ja hoidis pingsalt huvi üleval. Pedagoogid on

teinud head tööd, laste muusikaline esinemiskindlus oli kadestamisväärne, lavaline käitumine vaba. Suursugune ja täiesti nagu "päris" oli dirigendi suhtlemine ja suhtumine igasse solisti. Tore oli vaadata ka saali poolele: kui sooleerisid väikesed viuldajad, noogutasid kaasa ilmselt kõik saalis istuvad viiuliõpetajad, klaverimängijale aga klaveriõpetajad. Üldse tundus, et selles saalis ja orkestris tundsid kõik üksteist ja üksteise õpilasi ning kokku mõjus see suure ja sõbraliku perekontserdina. Selle keskel oli väga hea olla ka neil, kes olid vaid sõbrad või uudishimulikud. Seepärast ei tahaks jätta mainimata ühtki selle õhtu esinejat.

Timo Steineri "Lumehobuste peremees" (esiettekanne) oli kui üks lastele mõeldud miniklaverikontsert, kaunite kujundite, ent lihtsa klaveripartiiga – paras IV klassi tüdrukule **Eliza Agajevale** (õp Ira Floss) – ja väga värvika orkestrilahendusega. Julgen oletada, et just sellise pedagoogilise repertuaari eest oleksid õpetajad heliloojatele väga tänulikud. Ja milline tore tunne juba IV klassis koos orkestriga mängida!

Õpetaja Niina Murdvee III klassi õpilane **Rebekka Airiin Siimer** pani oma oskused proovile Vivaldi G-duur Viulukontserdi I osaga. Solist oli armas, orkester püüdlük. Elevust tekitas VI klassi poiste-tüdrukute ette kantud Vivaldi Kontsert e-moll neljale viiulile, mängisid Robert Traksmann, Christopher James Vallintine Carr, Katariina Maria Kits ja Lisanne Altrov. Taas nõtkusid muusika taktis viiuliõpetajate pead, mitte ainult õpetaja Tiit Peaskel, kelle käe all need noored kasvavad ja arenevad. Ettekanne sai mõnus, parajalt tempokas ja aktsentueeritud, toredalt elasid kaasa ka kammerorkestri mängijad, kellest tõenäoliselt enamik on ka ise muusikaõpetajad.

Samm-sammult läks esinemiskord vanemate klasside kätte. **Siret Lust** on XI klassi kontrabassimängija, Kaupo Olt on tema õpetaja. Giovanni Bottesini Variatsioonid Paisiello teemale oli päris tšellolikult virtuoosne ning nõudis ka orkestrilt ja dirigendilt tähelepanelikkust jälgimist, huvi ja kaasaelavat mõistmist. Publik oli noorest kontrabassineist lausa vaimustuses.

Mozarti Viulukontsert G-duur oli paras pätkel **Johanna Marie Ainomäele** X klassist, kelle õpetaja on Kaido Välja. Klarinetist **Signe Sömer**, samuti X klassist, on Vahur Vurmi õpilane ning tema esituses kõlas

Sergei Tanejevi "Kantsoon". Need klassitsismi ja romantismi jäävad helitööd langesid kontserdi pikkuse tõttu justkui psühholoogilisse surnud punkti. Kuulajatele oleks kindlasti kasuks tulnud vaheaeg, mis oleks lasknud noorte solistide mängu tähelepanelikumalt jälgida. Esitused olid sümpaatsed, kuid jäid kuidagi teiste teoste varju.

Tõnis Kaumanni "Sequentia" viiulile, tšellole ja orkestrile oli jällegi esiettekandes. Kui Steiner tegi panuse kaunile kõlale, värvile ja kujundile, siis Kaumanni teoses prevaaleerisid "rebitud mõtted" nii solistide kui ka orkestri poolelt. Iluloogika puudumine sunnib esitajaid ja kuulajaid otsima teisi väärtusi. Ent see kätkeb endas ka palju lahendusvõimalusi, mis peaksid noortele muusikutele **Maaren Randverele** (õp Kaido Välja) ja **Silvia Ilvesele** (õp Mart Laas) veel aastateks huvitavat ainet pakkuma.

Kolmas "uus muusika" oli René Eespere Kontsert trompetile ja kammerorkestrile (esiettekanne), solistiks Aavo Otsa XII klassi õpilane **Mart Aus**. Rahulikust domineerivast soolopillimeloodiast üha tehnilisemaks ja keerukamaks arenev teos tekitas mulje, et solisti ja orkestri võimaluste mõttes oli püütud kõik värvituubid tühjaks pigistada. Üliküllus kipus isegi kasvavale dramatismile vaatamata tähelepanu väsitama. Ehk oli just siin süüdi kontserdiõhtu pikkus...

Parim oli aga päris lõpus – brasiilia helilooja, pedagoogi ja löökpillivirtuoosi Ney Gabriel Rosauro Kontsert marimbale ja keelpilliorkestrile (koos löökpillidega!), solistiks abiturient **Lauri Ahone** õpetaja Kristjan Mäeotsa klassist. See oli palsam kõrvadele: eksootika esimesest hetkest, palju imelisi kõlaid, kohati lausa orelik, samas imeliselt lihtne, romantiline, rahvuslik (sealt kaugelt Lõuna-Ameerikast muidugi). Noormees oli loo tasemel. Fraseerimine ja muusikaalsus oli see vundament, mis laskis tehnilise keerukuse ja kohatise tulevõrvi paista kerge ja loomulikuna. Orkester oli ülidiskreetne, eriti õrnade värvimängude vikerkaares. Imetleda võis ka dirigent **Mihhail Gerts**, kes laskis justkui muusikal endal jutustada oma ilusat võõrapärast lugu. Gerts oli kogu kontserdi vältel noortele esinejatele suureks eeskujuks oma elegantse, professionaalselt nappi dirigendimaneeeriga, väga lugupidava suhtumisega igasse noorde interpreeti ning paindliku ja erkna muusikatunnetusega.

Kauni hääle lummuses

JOOSEP SANG

"Diplomaatilised noodid / Ungari. Igaviku hääle". Irén Lovász ja Zoltán Mizsei 15. veebruaril Tallinna Rootsi-Mihkli kirikus

Nädal pärast ungari lauljatri Irén Lovázi kontserti kuulnud ja kogetut meenutades tulevad esimeste asjadena meelde intiimne, vahetu õhkkond ning nauding, mida valmistab kauni inimhääle kuulamine ilma igasuguste "iluripatsite" ja "iluravita". Lovázi hääle on intensiivne ja väljendusriikas ning tema toon noolena sirge ja kellana helisev nagu teistelgi laulvatel ungarlannadel, kellest kõige paremini tunneme kindlasti Márta Sebestyéni. Irén Lovázi tunneme veidi ka. 2001. aastal salvestas ta koos Eesti Rahvusmeeskoori, Arsise käskellade ansambli ning dirigent Kristjan Järviga Peeter Vähi teose "Supreme Silence", mille andis välja plaadifirma CCn'C Records. Lisaks sellele albumile on Irén Lovázi diskograafias veel terve rida plaate, mida ehk siinmail on märganud. Kui veel mitte, siis loodetavasti juhataksid kaks Eestis toimunud kontserti kuulajaid nende albumite juurde.

Lovázi muusikaline taust on kirju. Ta alustas 1980. aastate *táncház*'i ehk "tantsumaja", folklooriharrastuse taassünni ajajärgul ning avardas hiljem arvukates koostööprojektides oma haaret nii jazzi kui ka maailmamuusika suunas. Lauljatri kuulates ta sub ka meeles pidada, et tegemist ei ole mitte ainult Ungari ühe tunnustatuma rahvalaulikuga, vaid ka väga aktiivse muusikaja folklooriuurijaga, kelle teadustööde teemaks on kõige sagedamini keele ja olme seosed rahvamuusikaga ning vaimulik rahvakultuur.

Koos teise laulja Zoltán Mizseiga (kes mängis saatteks ka näppe- ja löökpile) esitas Irén Lovász ungari rahvamuusikat. Tundus, et ülekaalus olid vaimulikud laulud, sest kuigi kava ega tekste publikule ei avaldatud, kordusid paljudes lauludes nimed Mária ja Jézus. Sooja baritonitämbriga Mizsei laulis sekka ka gregooriuse koraali, kuid suurema osa kavast võttis enda alla nappi meloodiakujunduse ja variatiivsusega ning

mõneti monotoonne, kuid seda sisendusjõulisem rahvalaul Mizsei vokaalse või instrumentaalse burdooni saatel. Irén Lovász võlus lisaks kaunile häälele ja kommunikatiivsusele ka teatud rahvusliku uhkuse ja eneseteadvusega, mille pooldest on ungari rahvas ju ammu kuulus.

Olles üks neid õnnelikke, kellel õnes-

tus kõike kirjeldatud vaid paari-kolme meetri kauguselt kogeda, võin kinnitada, et elamuse võib saada ka (ja just nimelt) kontserdil, kus pole kõrgeid poodiume ega sammassaale, õpitud poose ega akadeemilisi rituaale, võimendust ega heliefekte, publiku meelitamist ega võltse naeratusi. Vahel piisab ka ühest kaunist häälest.

FOTO INTERNETIST

Vabariigi aastapäeva eelõhtul, vene keeles

Zemfira Eesti Näituste messikeskuses 23. veebruaril

JOOSEP SANG

Kolmekümne ühe aastane tatarlanna Zemfira Ramazanova on kõige mõjuvam esineja vene rockiareenil, keda ma kuulnud olen. Nagu paremat sorti vene rocki üldse, iseloomustavad ka tema omaloomingut suurepäraseid, alati sisukad ja sõnakad tekstid, vaheldusrikas helikeel ning haruldaselt hea kontroll oma muusika "saatuse" üle (läbimõeldud produktsioon, allumatus meedia survele, loominguks suunamuutused jne). Vaatamata oma füüsilisele haprusele on tema kuvand jõulise, seisukohta võtva ja enda eest seisva artisti oma. Zemfira, üks väheseid tõeliselt silmapaistvaid naisi vene rockis, mõjub androgüünse *tomboy*'na. Ta meenutab välimuse poolest veidi noort Rod Stewartit, tema olek ja positsioon keset meestest koosnevat ansamblit toob aga meelde teise karismaatilise lauljari, Chrissie Hynde'i, ansambli The Pretenders parematest (varasematest) aastatest. Igatahes mõjutab lauljari poisilik imago fanne nii tugevalt, et ka Tallinna publiku seas võis näha üsna mitmeid oma iidoli

eeskujul riietunud ja soenguid sättinud (nais) austajaid.

Vene popis ja rockis on alati leidunud bände, kelle looming loob kontrasti muusikas ja ühiskonnas prevaleeriva maitsetuse paraadiga. *Perestroika* lainetuses sai mitmeid neist, nagu Nautilus Pompilius, DDT jt, kuulda ja näha ka Tallinnas; selle ešeloni ansamblitest on kahtlemata tuntuim Kino, kellel on Eestis tänini ustav fännibaas. Zemfira, ehkki igas mõttes isikupärane, jätkab seda traditsiooni, kirjutades "kadunud põlvkonna" mõrkjat romantikat sisaldavaid andekaid laulutekste. Teisi mainitud ansambleid iseloomustas loomingulisele tuhinale ning suurele sõnumile vaatamata üsna niigel pillimänguiskus, muusikaline lihtsakoelisus ning väga vilets stuudiotöö, kuid Zemfira on alati silma paistnud heade *sound*ide, suurepärase pillimeeste ning viimistletud helirežiiga. Tema mullune album "Spasibo", mille muusika Tallinnas ülekaalukalt kõlas, on selle parim näide – mitmekesine, andekate leidudega, läbimõeldud ja ilma ühegi igava palata meistri-

teos, mis mõjub nii oma esteetika kui ka kõlakujunduslike lahenduste poolest muu vene muusika taustal väga läänelikult.

Eesti Näituste messikeskuses vabariigi aastapäeva eelõhtul toimunud kontsert haaras publikut tervikuga, kuhu kuulusid kirev stilistika, põnevad, kohati lausa jazzilikud arranžeringud, annus venepärast groteskset teatraalsust, muusikalised tsitaadid ja vihjamisi laenud klassikalisest muusikast, pillimeeste esmaklassiline mäng ning loomulikult suurepärase tekstiline ja muusikaline materjal Zemfira karismaatilises esituses. Ehkki palade vahel tekkinud ebalooslikult pikad pausid temperatuuri veidi alandasid, keesid lugude kõlades emotsioonid kõrgetel kraadidel, publik (loomulikult valdavalt noor ja venekeelne) laulis laule kaasa ning meelitas välja hulga lisalugusid Zemfira varasemast repertuaarist. Väga hea kontsert ja selle järel kuulatud oivaline plaat "Spasibo" kinkisid ka siinkirjutajatele muusikaelamuse, millist pole pikka aega kogunud.

Metafoorisõltlane Simon Rattle

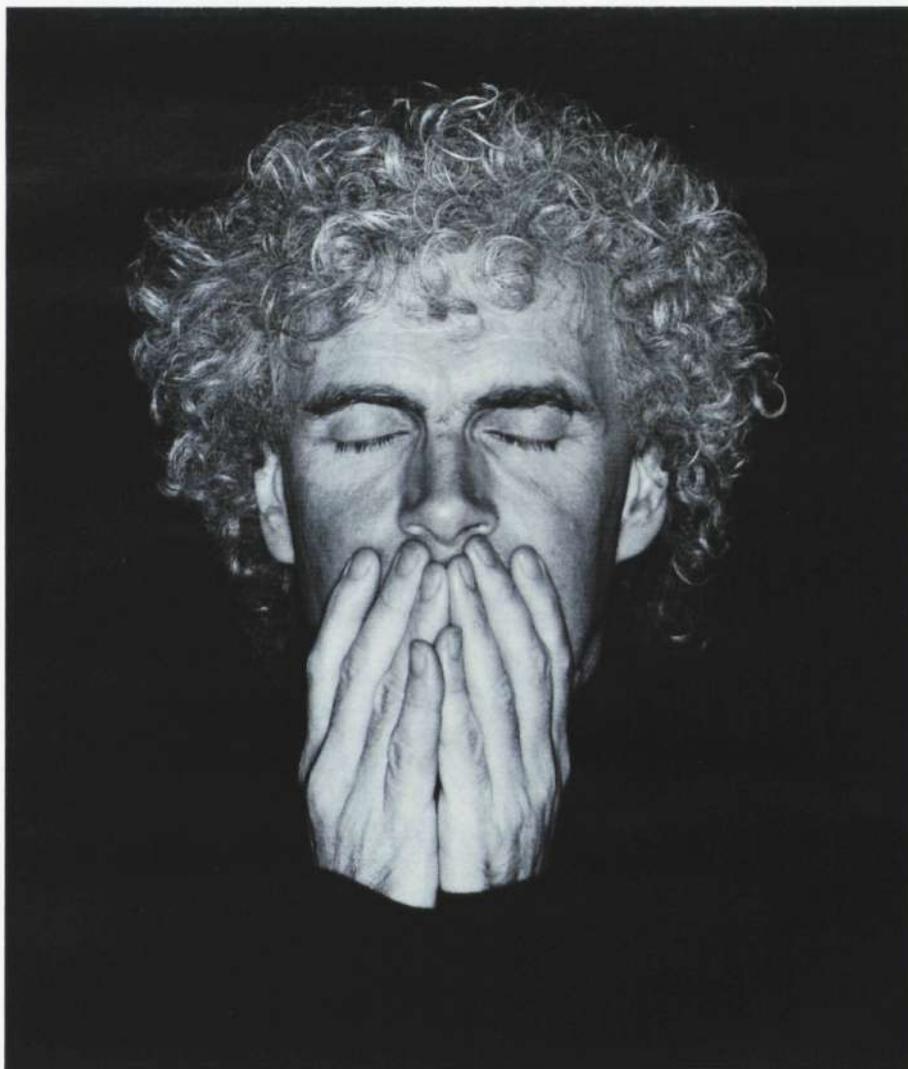
KRISTINA KÖRVER

Simon Rattle on vaieldamatult meie aja kuulsamaid ja tähelepanuväärsemaid muusikuid ja mitte ainult seetõttu, et 2002. aastast on ta maailma parimaks orkestriks peetud Berliini Filharmonikute peadirigent. Sel 53-aastasel energiapommist võlur-dirigendil on seljataga juba rohkem kui veerandsajandi pikkune särav karjäär ning ta on juhatanud paljusid tipporkestreid nii Euroopas kui ka Ameerikas. Rattle'i laiahaardeline muusikutegevus ning karismaatiline isiksus on teinud temast omamoodi meedialemmiku: fotod krussis lokkidega boheemlase-soengu ja vastupandamatu naeratusega dirigendist kaunistavad regulaarselt kõiksuguste muusikaväljaannete ja isegi päevalehtede lehekülgi, tema vaimukad intervjuud ja võrtsikad väljaütlemised muusika ja muusikaelu küsimustes pakuvad pressile kõneainet üle kogu maailma.

A rattle – ingl k kõristi; to rattle – kolisema, klirisema, häirima, närvi ajama.

Provintsimuusikust tippdirigendiks

Millal ja kuidas sai alguse see erakordne tähelend? Sellele polegi nii lihtne vastata, sest Rattle'i CV-d silmitsedes võib teha ainult ühe järelduse: see mees on sündinud õnnesärgis ja edu tähtkujus. Tema noorusaastate kirjeldus annab kokku ühe "tavaliise imelapse" eluloo. 1955. aasta 19. jaanuaril sündis Liverpoolis elavale Kuningliku Mereväe reservohvitserile ja tema näitlejannast abikaasale poeg Simon Denis Rattle, kes alustas viieaastaselt viiuli- ja klaveriõpinguid ning oli seitsmeaastaselt veendunud, et maailma kõige huvitavam raamat on Hector Berlioz'i "Traktaat instrumentatsioonist". Lapsena oli Rattle enda sõnul suur džassi fänn, kuid üheteistkümnendaastaselt, mil ta kuulis esmakordselt Gustav Mahleri Teist sümfooniat, tabas te-

"Kõikidest kunstidest on just muusika kõige läbitungivam, jõuab kõige otsemat teed meie emotsionaalse vereringeni."

FOTO INTERNETIST

da äratundmine, et muusikast saab tema elu siht ja tuum. Ei läinud kaua aega, kui Rattle juba dirigendipuldis seisis – viie-

teistkümnendaastaselt komplekteeris ta Liverpoolis omaalgatuslikult kohalikuks heategevusürituseks 75-liikmelise(!) or-

Dirigendi ja orkestri suhe on armastuslugu.

kestri, üllatades kaaslinlasi täispika sümfooniakontserdiga.

Mahleri Teine sümfoonia on suunanud tema elu ka hiljem, seda juhatahes võitis ta 1974. aastal Londoni Kuningliku Muusikaakadeemia tudengina rahvusvahelise John Playeri nimelise dirigentide konkursi, pälvies seejärel Bournemouthi sümfooniaorkestri abidirigendi koha, kui oli napilt kahekümneaastane. Järgnesid lepingud BBC Šoti sümfooniaorkestri, Liverpooli Kuningliku Filharmooniaorkestri ja mitmete teiste kollektiividega, kuni 1980. aastal kutsuti Rattle City of Birmingham Symphony Orchestra (CBSO) peadirigendiks. Just selle orkestri dirigendi, kunstilise juhi ja muusikadirektorina sai ta juba enne Berliini Filharmoonikute peadirigendi ametiposti hakkama elutöö mõõtu saavutusega ning pälvis tuntuks kui mees, kes tegi ühest provintsilinna orkestrist maailmatasemel rahvusvahelise mainega kollektiivi.

Rattle on öelnud, et dirigendi ja orkestri suhe ei ole tegelikult töösuhe, see on armastuslugu ning seetõttu eelistab ta püsisuhteid. Tema "abielu" CBSOga kestis üheksateist aastat, armastus aga on tõenäoliselt tänaseni alles. Nendesse aastatesse jäid edukad välisreisid ja põnevad kontserdiprogrammid, kus ta kõrvutas teoseid barokist nüüdismuusikani; paljulubavad debüüdid Viini ja Berliini Filharmoonikutega; esimese külalisdirektori amet Los Angelese Filharmoonikute ja ajaloolistel pillidel mängiva Orchestra of the Age of Enlightenmenti juures, millest viimasega on ta seotud tänase päevani.

Juba oma karjääri algusaegadest peale on Rattle pidanud oluliseks kontserdipubliku kasvatamist ning on valutanud südant klassikalise muusika üha kahaneva publikuarvu pärast. Ta on veendunud, et selles ei saa süüdistada ainult tänapäeva inimese keesis muusikaharidust ja võimetust/soovimatust süveneda, vaid et osalt on nn süvamuusika ja -muusikud oma teadlikus elitaarsuses end ise oma publikust isoleerinud ning ei püüagi nendega tõeliselt suhelda. Selle kuristiku sillutamiseks on ta algatanud ja juhtinud mitmeid muusikaharidus-

likke projekte ning teinud näiteks koostööd BBCga sisuka ja haarava saatesarja "Leaving Home" ("Lahkudes kodust"), mis on suurepärase teejuht läbi 20. sajandi muusika. Sõnaosava saatejuhina vahendab Rattle eelkõige oma isiklikku nägemust muusika arengust, stiilidest ja heliloojatest. Tema põnevad mõtteseosed ja vaimukad kommentaarid naelutavad teelekraani ette nii professionaale kui ka lihtsalt muusikasõpru. Võib üsna kindel olla, et CBSO, kes esitab Rattle'i dirigeerimisel saadetes kõlanud teoseid, võitis endale selle populaarse telesarja tõttu hea mitu kuulajat, küllap on see võit tegelikult suuremgi. (Saatesari on kättesaadav ka DVD-l.) Sama eesmärgi täitis ka CBSO ja Rattle'i suurejooneline kontserdisari "Towards the Millennium" ("Millenniumi poole"), mis keskendus samuti 20. sajandi muusikale.

1991. aastal tegi BBC inglise tegusaimast dirigendist dokfilmi "Moving On" ("Edasi liikudes"), mille pealkiri iseloomustab Rattle'it paremini kui mis tahes lennukad epiteetidid.

Teine "abielu" – Berliini Filharmoonikud

Pärast CBSOga püsisuhte lõpetamist jäi Rattle mõneks ajaks "vallaliseks", võttes vastu vaid ühekordseid lepinguid. Kosilased käisid väärivad, sosistati koguni Bostoni SO ja Viini Filharmoonikute peadirigendi kohast, kuid Rattle ootas seda õiget.

Oma debüüdi Berliini Filharmoonikutega oli ta teinud juba 1987. aastal, kava peateoseks Mahleri Kuues sümfoonia. 2002. aastal orkestri peadirigendiks saades astus ta ühte ritta oma legendaarsete eelkäijate Wilhelm Furtwängleri, Herbert von Karajani ja Claudio Abbadoga.

Tema ametisemääramist saatis aga lausa skandaalimaiguline kära – orkestri otsus uue peadirigendi kasuks polnud sugugi ühehääline. Pigem vastupidi, mitmed võtmeisikud olid tugevalt Rattle'i vastu, eelistades tema asemel näha armastatud külalisdirektori Daniel Barenboimi. Berliini Filharmoonikud on selles mõttes unikaalne orkester, et oma peadirigendi valib see kollektiiv ise. Intriiididest ja tagatubade vestlustest saadatud poolsalajast hääletamist on võrreldud koguni paavsti enda valimisega. Maailma prestiižseimaks peadirigendiks saamiseks peab kandidaat koguma 51 protsenti orkestri häälest.

Ajakirjandus kajastas konkursi tõelise hiidude vägikaikaveona, trükkides lennukaid pealkirju, nagu "Dramaatiline duell: Rattle vs Barenboim" või "Barenboimilt varastatud unistus". Tegelikult oli valik lihtne ja põhimõtteline: Barenboim, kes nimetab oma suurimaks eeskujuks Karajani, esindab orkestri senist akadeemilist kõla ja väljakujunenud repertuaarieelistusi, Rattle aga on tuntud oma nüüdismuusika lembuse ja tavatute projektide poolest. Tema valimises võib niisiis näha orkestri valmisolekut riskida ja uueneda.

Omapoolse muljet avaldava žestina võttis Rattle tihedast töögraafikust tervelt kuus kuud ainult saksa keele õppimiseks, et saaks oma tulevaste kolleegidega takistamatult suhelda. Lisaks keeldus ta kümneaastasele töölepingule enne alla kirjutamast, kui oli võidelnud mängijaile välja kõrgemad palgad ning orkestrile senisest suurema otsustusõiguse nii kunsti- kui ka finantsküsimustes. Viimane tingimus nõudis aga lausa valitsuse tasandil seaduse muutmist ning ühtekokku võtsid läbirääkimised aega üle pooleteise aasta.

Rattle'i trumpideks on alati olnud soe humoorikas suhtlemisstiil kõrvuti laia silmaringi ja avara muusikalise maitsega ning loomulikult ka kõrge muusikaline kvaliteet. Nutika strateegina kuulutas ta oma uues ametis kohe, et Berliini kontserdipublik on erakordselt avatud, reageerib kiiresti kõigele uuele ja põnevale ning annab oma entusiasmi ja asjatundlikkusega silmad ette peaaegu kõigile Euroopa pealinnadele, isäranis Londoni publikule!

Kahjuks ei saa sama öelda Berliini Filharmoonikute kohta. Juba esimesel hooajal pani Rattle orkestri mängima nüüdismuusikat (Thomas Adès, Heiner Goebbels, Marc-Anthony Turnage jt), andes sellega selge signaali, et nii see hakkabki olema. See ei olnud aga sugugi meeltemööda konservatiivsematele orkestriliikmetele. Esmaklassilise orkestri tõrges, et mitte öelda eba-professionaalne suhtumine uue muusika mängimisse ning koguni probleemid keerukate rütmide ja faktuuri omandamisel, mida tunnistasid ka mängijad ise, on muidugi äärmiselt kahetsusväärne ning vajutab taas kord nüüdismuusika ringkonna valulikule konnasilmale. Rattle pole aga järele andnud ning tänaseks on 20. sajandi avantgardsema suunilusega muusikal ning 21. sajandi heliteostel orkestri repertuaaris

üsnä kindel koht.

Samamoodi vastuoluline on olnud ka avalik kriitika, tema valikuid ja otsuseid on nii kiidetud kui ka sarjatud. Tingedamatest arvustustest võis veel paari aasta eest lugeda halastamatuid hinnanguid, et "Briti äss on hävitanud BFi kuulsa "saksa kõla", halvimatel hetkedel kõlab orkester lihtsalt hallilt ja tuimalt" või "Simon Rattle on viletsaim peadirigent, kes BFi eales juhtinud!"

Rattle ise võttis asja pealtnäha rahulikult ja leidis lohutust oma eelkäijate saatusest: "Praegu ei taha enam keegi mäletada, millist vett ja vilet pidi Abbado omal ajal BFi ees kriitika pärast taluma. Ajakirjanikud materdasid teda palju jõhkramalt kui mind, ja ometi tegid kõik väga imestunud näo, kui Abbado teatas, et ei soovi oma lepingut peadirigendina pikendada! Muidugi oli see šokk – enne teda olid ju kõik dirigendid lahkunud jalad ees. Hoopis vähesed teavad aga seda, et isegi "Püha Herbert" sattus oma elu lõpul orkestriga opositsiooni ning kirjutas mõned kuud enne surma lahkumisavalduse. Igaühe maitse järgi ei saagi olla. Palju olulisem on minu jaoks orkestri poolehoid ja tunne, et ajame ühte asja. Minust vägevamadki dirigendid on näinud siin palju hullemaid päevi, nii et mul ei ole põhjust patja päris märjaks nutta."

"Mulle meeldib kogu muusikaajalugu!"

Rattle on kuulutanud, et ilma entusiasmi ja nautimiseta ei ole mõtet muusikat teha, parem siis juba üldse mitte musitseerida! Näiteks klassikalise-romantilise muusika kultusteoseid võtab ta kavva ainult siis, kui tunneb, et tal on nende kaudu taas midagi uut öelda või kui tahab ise kuulda, mida uut on sel teosel talle öelda. Pigem saab ta adrenaliini kuulsate meistrite, olgu Haydni või Schuberti kõige vähem mängitud ning peaaegu unustatud teoste taasavastamisest ja esitamisest.

"Mulle meeldib kogu muusikaajalugu ning ma naudin muusika avastamise protsessi, olgu see siis päris uue või hoopis vana ja unustatud muusika puhul. Tahan suhelda nii muusikaga kui ka muusikutega, tahan leida ideid, mis lennutaksid meid kõrgele," ütleb ta intervjuus oma biograafile Nicholas Kenyonile. "Tänapäeval ei koosne orkestri repertuaar enam 30–40 tähtteosest, mängijatelt eeldatakse kogu orkestrimuusika tundmist – Monteverdilt kuni ilise muusikani. Seepärast tuleb otsida pidevalt uusi

erisuguseid kõlasid, mis sobiksid erinevate heliloojatega. Kui BF kaotaks oma fantastilise, sügava, "tumeda šokolaadi" sarnase tunnusliku kõla, oleks see muidugi traagiline, kuid samas ei tohiks arvata, et see kõla sobib igasuguse muusika jaoks."

Berliini Filharmoonikutega jätkab Rattle oma missiooni muusikahariduse vallas ning pakkus juba esimesel ametiaastal välja mitu põnevat projekti, millest osa on ka teoks saanud: Stravinski "Kevadpühitsuse" grandioosne ettekanne kooliorkestritest moodustatud hiigelorkestriga mahajäetud Berliini laohoones, koolikontsertide sari BFi tippmuusikutega, tellimus džässiguru Wynton Marsalisele luua Berliini Filharmoonikutele *cross-over* heliteos jpm. Orkester on andnud oma panuse ka narkootikumidevastasesse kampaniasse, salvestades temaatilise filmi tarvis Turnage'i teose "Blood on the Floor" ("Veri põrandal"), mille taust on seotud helilooja üledoosi kätte surnud narkomaanist vennaga.

"Ootamatu" võiks olla esimene sõna Simon Rattle'i loomingulisel visiitkaardil. Siiski võib öelda, et tema meelisrepertuaar jääb 20. sajandi esimesse poolde – Bartók, Messiaen ja eriti Mahler. Plaadifirma EMI esindusartistina on ta salvestanud üle 70 heliplaadi, nende hulgas ka kõik Mahleri ja Beethoveni sümfooniad. Tänavusel Grammyde jagamisel pälvis Berliini Filharmoonikute ja Berliner Rundfunki kooriga salvestatud Brahmsi "Saksa reekviem" võidu parima kooriplaadi kategoorias.

Päikesepoiss või vanameister?

Simon Rattle ei armasta, kui teda maestros nimetatakse, ning näeb ennast orkestrandi kolleegina, mitte ülemusena. Tema arvates on naeruväärne, kui mängijad oma dirigenti miskipärast peaksid kartma – diktaator-dirigentide aeg on jäänud läbi. "Ma tahan, et muusikud tunneksid end proovis erksalt nagu nõeltel istudes, kuid mitte hirmust, vaid armastuse, energia ja uudishimu tõttu."

Mitmeid kõrgeid tiitleid ja aunimetusi kandev *sir* Simon on tuntud oma tavatu lihtsuse ja erkordselt empaatilise suhtlemisstiili poolest. Veel neljakümneaastaseltki nimetati teda päikselise oleku ja avala naeratuse tõttu eksitavalt "säravaks nooreks dirigendiks"! Semuliku välisilme taga on aga nõudlik ja kompromissitu muusik, kes teab täpselt, mida ta tahab ning kuidas soovitud

tulemus mängijailt välja meelitada.

Rattle'i muusikast läbi imbutunud eluloos on üks huvitav aasta, mil ta tegi enda sõnul eksperimendi, kas ja kui kaua suudab ta elada ilma muusikata. See oli 1980. aastal, vahetult enne CBSO peadirigendiks saamist, kui ta otsustas suunduda Oxfordi, et õppida inglise keelt ja kirjandust. "Ma isegi ei kuulunud muusikat ning taipasin kergendustundega, et suudaksin elada ilma muusikata, kui mul oleks mõni teine samaväärne ala, millele võiksin end pühendada. Olen alati tundnud, et interpreediks kasvamine on nagu lõputu prügis tuhnimine – kunagi ei tea, millal või milleks võid üles korjatut kasutada. Kuid see aasta Oxfordis kujunes mulle tohutult oluliseks, sest sain seal väga selge ettekujutuse, kui suur vägi on metafooril ja mida sellega interpreetrimisel korda saata. Sellest ajast peale olen metafoorisõltlane – terve leegion surmani tündinud orkestrante võib mu sõnu kinnitada!"

Kujundliku keele ja tabava huumoriga võib Rattle oma muusikalise nägemuse vahendamiseks kergelt konstrueerida selliseid "pärlid" nagu: "Wagneri "Tristan" on nagu steroide täis Schubert, kuid kõik õrnus ja pehmus on alles." Või: "Beethoven nõudis alati, et seda või teist mäge nihutatakse mõne tolli võrra vasakule. Iialgi ei kohanenud ta reaalse maailmaga ja nii seab ka tema muusika mängijatele ebarealsed nõudmised."

Juba järgmisel hetkel võib ta olla filosoof, kes püüab sõnadesse oma sügavaima taipamise muusikast: "Ma olen alati tundnud, et puhta rõõmu ja naudingu varjus on muusika tegelik ülesanne öelda inimesele, et ta ei ole üks, et kunagi oli keegi, kes tundis sama, otsis ja igatses sama. Mul on tunne, et kõikidest kunstidest on just muusika kõige läbitungivam, jõuab kõige otsemat teed meie emotsionaalse vereringeni."

Interpreediks kasvamine on nagu lõputu prügis tuhnimine – kunagi ei tea, millal või milleks võid üles korjatut kasutada.

Kaija Saariaho ooper “Adriana Mater” Helsingis

SIRJE NORMET

ajakirjanik

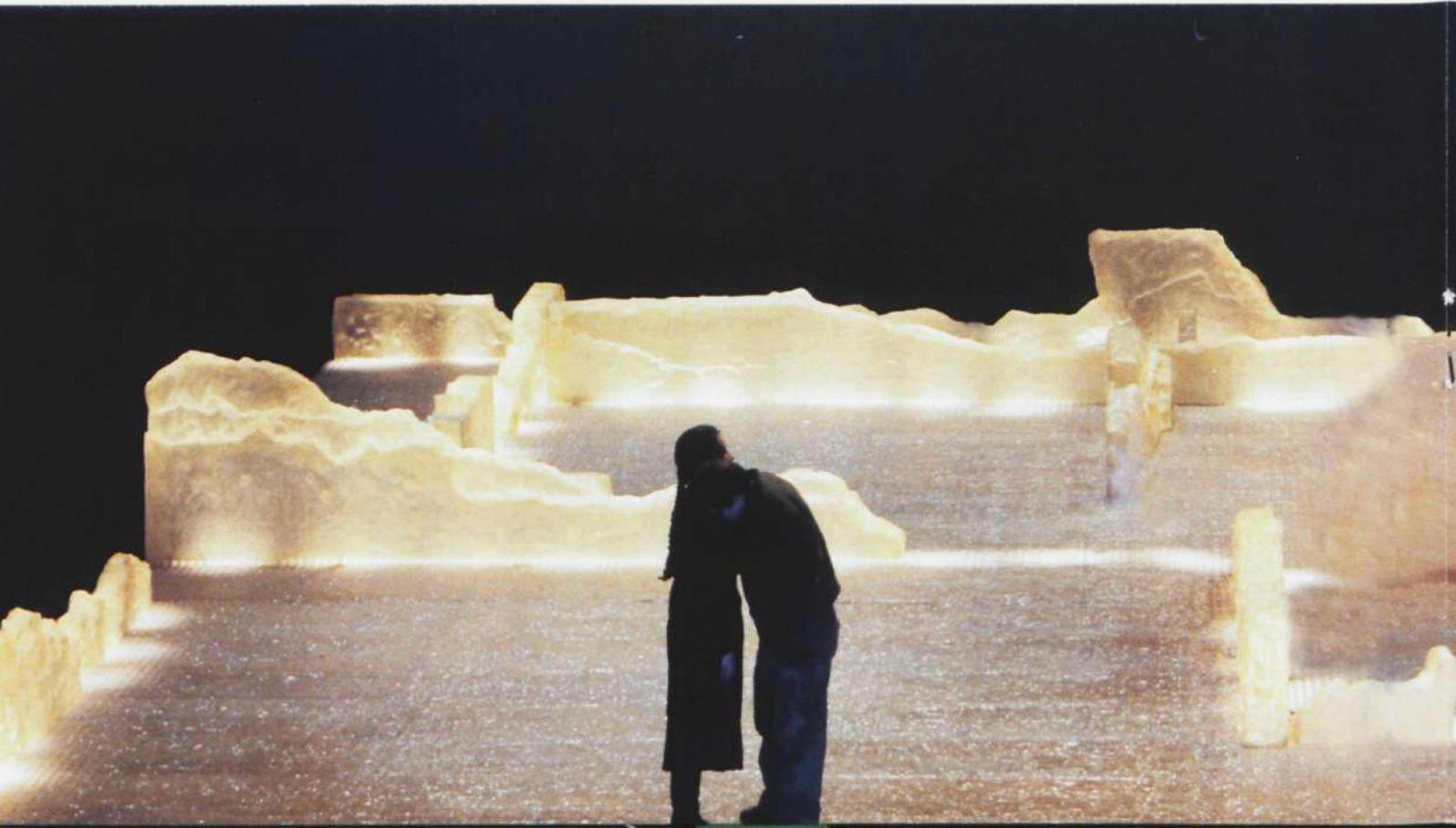
Kaija Saariaho ooper “Adriana Mater” 28. veebruaril Soome Rahvusoperis (esietendus 23. veebruaril). Libretist: Amin Maalouf. Lavastaja: Peter Sellars. Osatäitjad: Monica Groop (Adriana), Pia Freund (Refka), Jyrki Korhonen (Tsargo), Tuomas Katajala (Yonas). Dirigent: Ernest Martinez Izquierdo.

Kaija Saariaho esimene ooper “Kauge armastus” (“Lamour loin”) on poeetiline armastuslugu, teine ooper “Adriana Mater” aga jutustab loo vägivaldast, vihkamisest ja leppimisest. Ooperi tegevus algab kodusõja puhkemise eelõhtul täpselt määratlemata idamaises riigis. Noor naine Adriana (Monica Groop) laulab oma kodumaja ees ühte vana armulaulu. Teda tülitab purjus noormees Tsargo (Jyrki Kor-

honen), kes meenutab naisele, kuidas nad aasta tagasi ühel peol tantsisid. Adriana rabeleb end armuavaldusi tegevast Tsargost lahti ja jookseb majja. Alandatud Tsargo istub maja ette ja hakkab jooma. Seda stseeni näeb pealt Adriana õde Refka (Pia Freund), kes läheb õele järele ja noomib teda ta käitumise pärast. Tundub, et Refkal on Tsargo vastu soojemad tunded, mida ooperis lastakse küll vaid aimata. Mõne aja pärast tuleb sõdurisinelis purjus Tsargo tagasi. Ta tungib majja ja vägistab Adriana. Sellest vägivaldsest armuvahekorast sünnib Adrianale poeg Yonas (Tuomas Katajala). Kui noormees saab seitsmeteistkümneme aastaseks, saab ta teada, et ta isa ei langenudki sõjas kangelasena, nagu ta ema on talle rääkinud. Yonas on raevunud ja vannub, et otsib isa üles ja tapab ta.

Varsti tulebki Refka uudisega, et Tsargo on koju tagasi tulnud. Adriana ei suuda poega takistada: “Kui ta peab ta tapma, siis ta ka tapab ta!”, ahastab ta. Kohtumisel isaga saab Yonas aru, et mees on sõjas piimedaks jäänud. Tsargo ei karda surma, sest tal on juba mõnda aega peas enesetapumõtted. Yonas ei suuda isa tappa. Ta läheb ema juurde ja palub talt andestust, et ei suutnud isale kätte maksta. Adriana ohkab kergendatult, sest teda on kõik need seitseteist aastat piinanud küsimus, kes sellest koletust vägistamisaktist sündis – kas Kain või Abel? Adriana kallistab oma poega, ta on õnnelik, et Yonas suutis oma isale halastada.

Selle üpris jõhkra loo teevad müstiliseks unenäostseenid. Need on poolenisti prohvetlikud unenäod, millest ei saagi

täpselt aru, kes tegelastest neid näeb: reaalsus ja unenägu on niivõrd läbi põimunud. Erinevaid reaalsusi aitab eristada libretisti keelekasutus – igapäevane kõnekeel vaheldub kõrgstiilis poeesiaga. Kohati on tunne, et laval on ka nähtamatu Poeet ise, sest helilooja on tõstnud SÕNA pjedestaadile (mitte ainult sõna tähenduslikkuse, vaid ka kõla – prantsuse keel on tõesti väga musikaalne). See nähtamatu Poeet jalutab tegelaste vahel ringi ja kommenteerib olukorda veidi kõrvalt: ta nagu tahaks meile öelda, et naise vägistamine on kui emakese Maa vägistamine, kui pommid maapinda lõhestavad. Et kättemaks ei ole lahendus, vaid lõputu kannatuste ja alanduste tee.

Üheks tegelaseks tõuseb ooperis ka valguskunstnik. Adriana must hiigelvari tagaseinal teeb naisest lausa müütilise tegelase, õnnetu naise üldistava arhetüübi. Jäänud uskuma, et sellel sõjast laastatud maal on Adriana-taolisi naisi veelgi. Valguse veerandtoonidega toetatakse iga meeleolumuutust armuavaldusest kuni vägivallaaktini. Mõjuv oli teise vaatus algus – mustvalgetes toonides lagunenud linn, mille taustal hingevaremetes raevutseb Yonas: ta isa on vägistaja ja tapja! Lõpustseenis on ema ja poja ümber valge lumi, mis katab koledaid varemeid, metafoorselt ka ema ja poja hingehaavu. Adriana ja Yonase duetti lõpustseenis oli tõesti vapustav. Publik tänas

lauljaid ovatsioonidega püsti seistes.

Kuigi ooperis käivad emotsioonid kohati lausa üle pea, on tunda teose täpset ülesehitust. Saariaho ise on öelnud oma kirjas Lauri Otonkoskile: "... ma tahan rõhutada, et vorm on minu jaoks opereerimine "abstrakte" aine ja heliparameetritega, mitte mingi spontaanse kirepurse." (Finnish Music Quarterly, 1989 nr 3). Saariaho muusikast vallanduv energia on kohati lausa visuaalselt adutav. Esimese vaatus kliriseva klaasi heli ja hilisem lahingu tulevärk on orkestris lausa "naturaalselt" edasi antud. Elamust teravdab valgustonaaluste täpne valik. Koori karjatus "Non!" vägistamistseenis on nagu haamrilööök närvilõpmetele. Ema ja poja armastust väljendavates stseenides ning unenägudes on orkestrikõlad põimunud elektroonilise heliga, tõstes tegevuse sürreaalsemale tasandile. Saariaho uurija Liisamajja Hautsalo kirjutab oma doktoritöös, et ooperi kõige tähtsam muusikaline motiiv on n-õ südame motiiv (punkteeritud rütm löökpillidel). Sama motiiv kordub ka ooperis "Kauge armastus". Saariaho sõnul tuli see motiiv talle pähe siis, kui ta ootas oma esimest last. Mõtisklustest selle üle, et tema kehas tuksub kaks südant, sündis terve stseen nimetusega "Deux coeurs". Esimesel kuulamisel on võimatu kõike Saariaho ooperipartituuris märgata, selles toimub nii palju

põnevat.

Lauljatele on Saariaho ooperid parajad pähkliid. Näiteks on Refka osatäitjale antud üks neljakümne lehekülje pikkune soolo, kus on õnneks küll ulatuslikud *sprechstimme*-lõigud ja lubatud rütmilised vabadused. Imetlusväärset soome lauljad saavad Saariaho partituuriga tõesti hästi hakkama. Ilmselt aitab siin kaasa ka soome ooperitraditsioon. Meenutada võiks siin kas või Saariaho õpetaja Paavo Heinineni oopereid "Nuga" ja "Damaskuse trumm", mis omal ajal ka soome ooperipublikut (heas mõttes) šokeerisid.

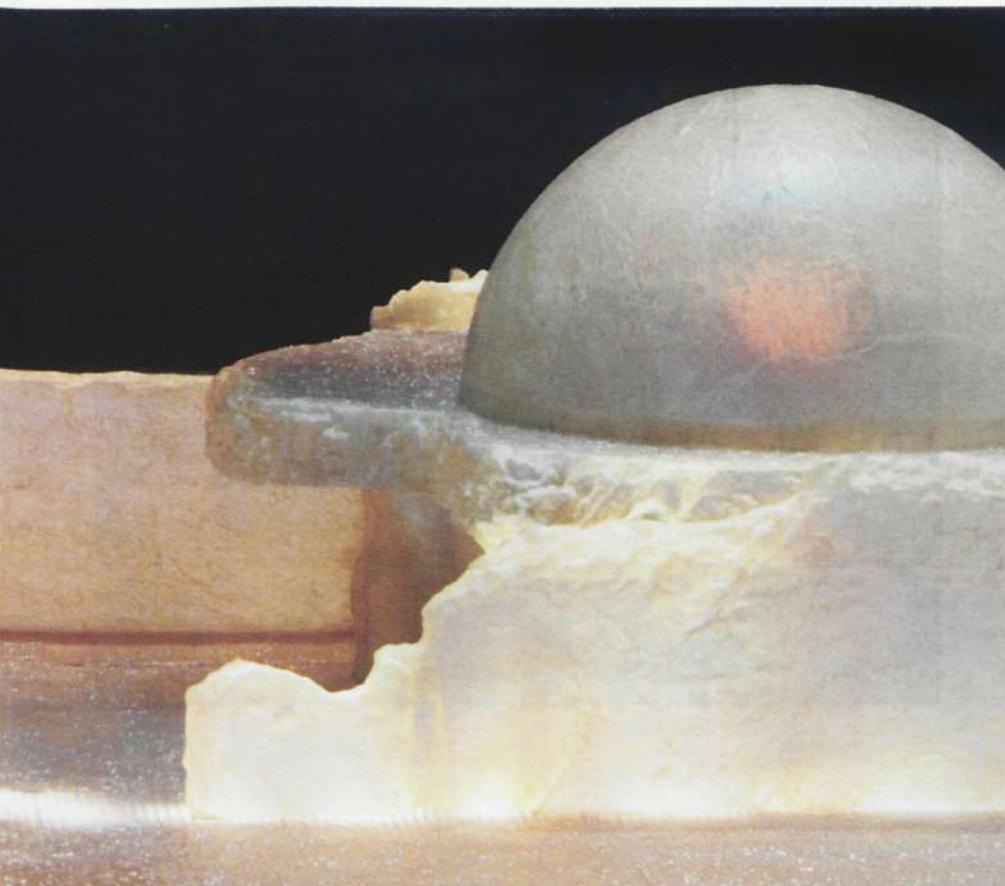
Õise laevaga üle mere Tallinna poole sõites ja Saariaho ooperile mõeldes turgatas pähe mõte: ilmselt peitis libretist ooperi üpriski üllatava lepitava lahenduse võimaluse lausesse, kus Tsargo ütleb, et ta armastab Adrianat. Nii oli Yonase eostamise akt Tsargole ju armastusakt ja tema jaoks sündis ta poeg armastusest. Adriana pidi sellest arusaamiseks veetma seitseteist aastat hingevaevades, otsides lahendust küsimusele, kas ta poeg on Kain või Abel. Jumalik halastus tuli läbi Tsargo kannatuste, kelle mõttetut sõdurielu tipnes pimedaks jäämisega. Abitut pimedat isa ei suutnud Yonas tappa. Üliinimlike kannatuste tasuks oli vaimne ja hingeline kirkastumine ooperi lõpus.

Kaija Saariaho lavateosed

Ballett "Maa" – esietendus 1991. aastal Soome Rahvusooperis.

Ooper "Kauge armastus" – esietendus 2000. aastal Salzburgi festivalil.

Ooper "Adriana Mater" – esietendus 2006. aastal Opéra Bastille's Pariisis.

Ema ja poeg – Adriana (Monica Groop) ja Yonas (Tuomas Katajala) lunastava maastiku taustal.

FOTO SOOME RAHVUSOOPER

Avishai Cohen – sündinud suurele jazzilavale

MADLI-LIIS PARTS

jazziajakirjanik

Kui 20. sajandi mõjukamate jazzbassistide hulka arvatud Avishai Cohen nõustus olema tänavuse "Jazzikuu" jazzisaadik, levis info tema Tallinna tulekust kulutulena, tekitades elevust. Seda võib mõista, sest Coheni kontsert 2005. aasta "Jazzkaarel" oli kindlasti üks festivali tipp hetki, mille järelkajas kirjutas Kadri Kõusaar: "Just erakordne dünaamika ja sellest tulenev intensiivsus on tema märgid." Coheni muusikas on isikupära, virtuoossust ja jäägitut andumist hetkele.

Tänavu kevadel ilmub Coheni plaadifirma RazDaz Records märgi all juba tema üheksas sooloplaat "Gently Disturbed", plaanid on valmis ka kümnenenda albumi jaoks. Aprillis kolmekümne kaheksandat sünnipäeva tähistav Cohen on saavutanud oma *live*-esinemistega jazzimaailmas oma-moodi rockstaari staatuse, sest ta suudab panna mitu tuhat kuulajat tulihingeliselt juubeldama üksnes oma lavale ilmumisega, mängimata ühtegi takti muusikat ning tegemata ühtegi kavalat lavatrikki.

Avishai Coheni trio muusikast tulvavale energiale ja intensiivsusele mõjuvad klubiseinad ilmselt ahvistavalt. Meloodiline ja maitsekas sulam Lähis-Ida, flamenko, latiino- ja afromuusika ning jazz'i rütmidest hoiab kuulaja erksana. Cohen, noor pianist Shai Maestro ning staažikas trummar Mark Guiliana on otsekui hulljulged akrobaadid kuristiku kohale tõmmatud köiel, kuhu kolmiku juht on neid ärgitanud astuma.

Bassisti detailideni lihvitud meeldejäävates kompositsioonides on kõrvuti jälgima sundiv sügavus ja fantaasiaküllased improvisatsioonid. Kui Cohen laulab, mida ei juhtu just eriti tihti, peegeldub selles lihtne ja loomulik olemise viis. Avaneb hoopis teine tahk muusikust, kes muidu taltsutab lausa pantriliku graatsiaga oma kontrabassi, lausa tantsib koos sellega, kasutades pilli iga sentimeetrit uute rütmide ja kõlade loomiseks.

Avishai Coheni jazzielulool on kaks algust. Esimene on lapsepõlve Tel Avivis, kus ta alustas muusikalembese pere toetusel klaveriõpinguid, olles ümbritsetud Bachist, Rahmaninovist, Beethovenist ja Mozartist. Teismeeas avastas ta jazz'i, vaimustus Stevie Wonderist ning rockist ja popist.

Teist algust tähistab sukeldumine 1990ndate New Yorgi jazzilabürinti. Sealsesse elukooli jääb rõõm tänavamuusikuna teenitud sentide eest ostetud hamburgerist ning võimalus musitseerida koos jazzimaailma vägevatega, kelle seas Bobby McFerrin, Roy Hargrove, Brad Mehldau, Herbie Hancock, Nnenna Freelon ja Paquito D'Rivera. Cohenil lend suurele jazziareenile sai alguse koostööst Chick Coreaga, kelle ansamblist ta kümme aastat mängis. Täna saab leiba Avishai Coheni nime rohkem kui neljakümnele plaadilt.

"Jazzikuu" 2008 jazzisaadik Avishai Cohen andis intervjuu ajakirjale Muusika oktoobri lõpul Belgradi jazzifestivalil.

Möödunud korral Eestis viibides mainisid, et oled süvenenud oma juurte uurimisse ning see on su viinud Hispaaniasse, kust on pärit sinu emapoolne suguvõsa. Kuhu oled jõudnud?

Olen jõudnud oma juurtele lähemale kui kunagi varem. Mul on veel pikk tee minna ja see läheb järjest sügavamale. See väljendub ka mu muusikas. Töötan uue projektiga, kus ma ka laulan ning laulab ka mu ema. Plaadimaterjal on juba valmis.

Kui rääkida muusikast, siis rahvamuusika kui "inimeste muusika" on mõjuvõimsaim muusika üldse. Rahvamuusika meloodiad ja rütmid mõjuvad mulle kõige tugevamalt. Ma imetlen selle lihtsust ja otsekohesust, see on innustav ja loomulik, selle on omaks võtnud suur hulk inimesi. Sellel puudub kommertslikkus.

Sinu kontsertidel tekib laval tugev energiväli ja tundub, et sa sead oma lavapartnerid ja iseenda tihti piiriolukorda. Mulle meeldib end proovile panna. Veel meeldib mulle sundida end minema kaugele kui varem. Mulle meeldib seada end teadmatusse ja ohtu. Ebamugav olukord viib edasi järgmise asja juurde või uuele tasemele. Sean end pidevalt olukorda, kus ma ei ole kindel, mis edasi saab. Mulle meeldib end aeg-ajalt ekslema lasta ja vaadata, kuhu välja jõuan. Trioga esinedes on muidugi kõik rohkem paigas ja ma saan jagada oma muusikat kuulajale just sellisena, nagu olen mõelnud.

Millised olid sinu esimesed kontserdikogemused kuulajana?

Ma ei mäleta detailselt lapsepõlves toimunut, ent esimese väga tugevate emotsioonidega kontserdikogemuse sain tõenäoliselt 10-12aastaselt. See oli klassikalise muusika kontsert. Ma ei mäleta esinejate heliloojaid, kuid veel praegu suudan meenutada tunnet, mille seal sain.

Elavat muusikat oli lapsena mu ümber siiski palju, sest mu ema ja isa armastasid oma sõpradega laulda. Teadlikult hakkasin kontserdil käima murdeas. Oli rocki ja jazz, erinevat muusikat.

Oma esimest ise kirjutatud muusikapala mäletad?

See polnud üldse originaalne ja lastelaululik, kuid siiski väga originaalne selle poolest, et mõtlesin ta ise välja, olles üheksa- või kümneaastane. Mängisin seda oma õe klaveril ja kui tahtsin meloodia meelde jätta, kasutasin merekarpe, mida meil oli kodus kastitais. Panin merekarbid klaveri klahvidele, jäädvustades nii vähemalt visuaalse struktuuri sellest, mida olin teinud.

Muusikuks kasvasin loomulikult, ma ei näinud enda jaoks teisi valikuid. Ema ütles, et olin lapsepõlves tavalistest lastest erinev, leiutasin palju uusi sõnu, seega improviseerisin juba siis.

Kes on sinu jaoks muusikas olulised inimesed? Kelle arvamusest hoolid?

Ühtpidi huvitab mind kõigi arvamus, teisalt aga ei mõjuta mind kellegi hinnang. Mõnikord on arvamusi isegi liiga palju. Selles mõttes on mulle kõige olulisemad ansamblikaaslased. Me arendame muusikat ühiselt, me elame muusikas koos.

Olen väga liigutatud, et inimesed võtavad vaevaks kirjutada kommentaare MySpace'i ja minu kodulehele. Ma saan teada, mida inimesed arvavad, ja näen, et minu muusika on neile oluline.

Mis võtab rohkem aega, muusika kirjutamine või esinemine?

On kujunenud nii, et ma kirjutatan, harjutan ja mängin peaaegu kogu aeg. Selge see, et kui olen tuuril, siis keskendun kontsertidele, timmin olemasolevat ja naudin lihtsalt elu, mida pakub kontserdireis. Kui jõuan koju, keskendun kirjutamisele. Ma armastan kodus olla ja tahaksin veelgi rohkem aega kirjutamisele pühendada.

Milline on sinu tööstiil, kui lood uut muusikat?

Üheksakümmend protsenti muusikast kirjutatan nootnoodi haaval ainuisikuliselt, umbes viie protsendi üle arutlen koos pianist Shai Maestroga. Shai on väga loominguiline, ta on andnud ideid, mis mulle meeldivad. Viimase lihvi saab lugu ikka bändiga, siis me justkui komponeerime ühes kindlas ajahetkes.

Muusikat kirjutades olen siiski omaette, võtan selleks piisavalt aega, kordan, katsetan, töötan ideid läbi, püüan ehitada. Kirjutatan alati klaveril. Kompositsioon tähendab otsuseid, mida vaid mina saan vastu võtta. Ses mõttes on heliloomingu kirjutamine ja arranžeerimine loomult väga lähedased. Improvisatsiooni saab aga õnnestunuks pidada siis, kui kuulajale tundub see justkui geeniuskirjutatud muusika. Improvisatsioon on muidugi märksa haavatavam oma olemuselt. Siiski on muusikas kõik otsuste küsimus.

Missugune on sinu nipp häid ideid meelde jätta?

Vanasti meeldis mulle ideed salvestada. Aastatega olen hakanud rohkem meelde jätma ja paraku ka rohkem unustama. Samas olen väga õnnelik, sest ideid tuleb kogu aeg. Ma töötan nii palju, et on täiesti okei aeg-ajalt ka midagi unustada.

Vaadates sinu palade pealkirju, võib näha, et suur osa on pühendatud mõnele inimesele või mingile olukorrale. Kas vajad uueks looks konkreetset impulssi?

Ei, pealkirjad tulevad hiljem. Algul lihtsalt kirjutatan ja pärast mõtlen inimestele või olukordadele, tunnetele. Esmalt naudin loomise ja riski võtmise ilu, hiljem istun mugavalt maha, lõõgastun ja pühendan muusika kellelegi, kes hetkel sellega kõige rohkem seostub. See on viis näidata oma tähelepanu, erinevaid tundeid. Palale nime andmine tähendab omamoodi punkti panemist.

Kellele veel oled muusikat kirjutanud peale oma ansamblite?

Näiteks keelpillikvartetile. On olnud juttu, et võiksin midagi ka orkestrile kirjutada. Kindlasti see juhtub, aga millal, ei julge küll lubada. Pean enne veel õppima ja kogemusi omandama. Orkestrile kirjutamine tähendab ju ikkagi 30-40 minuti jagu

muusikat. Olen kirjutanud küll mitme kontserdi jagu muusikat, ent need on orkestrimuusikaga võrreldes lühipalad. Kuid see mõte intrigeerib mind, see on üks väljakutseid elus, mille soovin kindlasti vastu võtta.

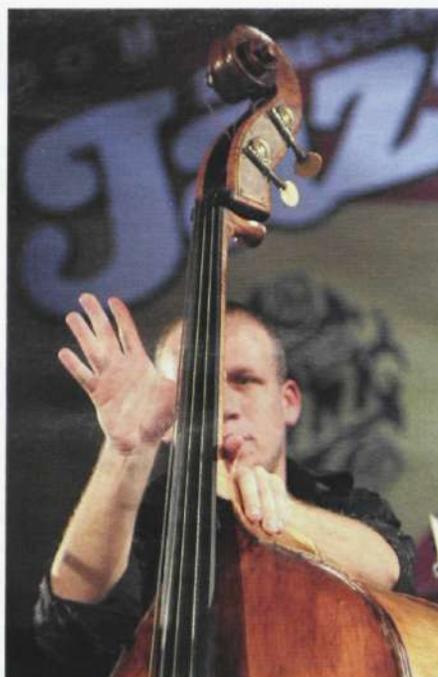
1996.–2003. aastani kuulusid Chick Corea sekstetti Origin ning New Triosse. Praegu peetakse sind väga võimekaks ansamblijuhiks. Mida aastad Chick Coreaga sulle õpetasid?

On paar lihtsat reeglit, mida ma alati meeles pean. Kõige tähtsam on tuua ansambli eluks vajalikku ainet – muusikat. Kui ma ei too piisavalt elu läbi muusika ja enda isikupära, on bändiga lõpp. Teiseks tuleb alati hoolitseda oma ansamblikaaslaste eest, olla sõber ja austada üksteist nii palju kui võimalik.

Sinu trio noorim ja uusim liige on pianist Shai Maestro, kellele sa oled tõenäoliselt mentori eest?

Mõnes mõttes tunnen vastutust tema eest, mõnes mõttes mitte. Shai on kaksikümmend, ta on juba täiskasvanu, ehkki teisalt ka alles nooruk. Kohtusime Iisraelis ühes koolis, kus õpetasin. Ta tuli mulle külla ja mängis minu muusikat. See, kui palju ta teadis ja kuidas ta muusikat tunnetas, avaldas muljet. Kuna otsisin sel ajal uut pianisti, nägin temas potentsiaali. Kutsusin ta oma bändi ja mul õnnestus tema elu täielikult ära rikkuda. Tegelikult muidugi mitte, see on nali.

Lugedes sinu kontserdiarvustusi, jääb tunne, et kirjutajad on otsekui nõiutud.

FOTOD MADLI-LIIS PARTS

Alati kasutatakse ülivõrdeid ja väga intensiivse alatooniga epiteete. On öeldud, et oled leidnud muusikalise paradisi, et sinu muusika on šokeerivalt kaunis jne. Kuidas sa end ise laval tunnend?

Pean tunnistama, et viimastel aegadel tunnen end laval erilisel, ehkki mu elus on olnud palju siirast ja ilusat muusikat ning kauneid hetki. Nüüd on kuidagi teisiti. Võtan seda kui suurt komplimenti, et olen sattunud osaks millestki suurest, mis ongi nüüd muutunud minu eluks. Muidugi on kontserte, mis on teistest õnnestunud, ent iga kord tunnen ma kontserdist suurt rahuldust.

ent iga kord tunnen ma kontserdist suurt rahuldust.

See on tulnud vist paljude loobumiste hinnaga?

Muidugi. Iga päev tähendab millestki loobumist. Näiteks ma tahan olla kodus ja samal ajal ka mängida kontsertidel. Lapsena istusin kodus ja harjutasin algul klaverit, siis kontrabassi. See oli loobumine muust, mis laste elus tavaline. Samas tuleks ohverdusi ja loobumisi vaadata hoopis teise nurga alt – tegelikult on see otsus, mis on tehtud minu eest. Musikaalsus on selline anne ja kingitus, mis ise suunab õigetele otsustele, ütleb ette, mida pean tegema.

Mis sundis sind minema New Yorki ja veetma seal kümnekond aastat?

New York on koht, kus mängitakse jazzi kõige puhtamal kujul. Kahekümnendates aastates huvitas mind jazz väga. Praegu ei ole minu jaoks stiilid ja piirid ja nimetused olulised, toona aga leidsin seal eest palju muusikuid, kes olid nagu maniakid. Mina olin ka omal moel samasugune. See oli mulle kasulik ja rikastav aeg.

Tulin tagasi koju Tel Avivi, sest mul sai New Yorgist küllalt. Tahtsin uut elu. Iisraelis on mu lähedased, sõbrad, hea kliima. Muidugi oleksin ma võinud USAs edasi edukat karjääri teha, sest seal on palju muusikuid, aga tegelikult pole vahet, kus olla. Minu mäendžer elab Inglismaal, trummar Mark Guiliana New Jerseys. Saame kokku ja tunneme mängust rõõmu, ükskõik, milises maailma punktis oleme.

“JAZZIKUU 2008”

- 1.–29. aprill Jazziplakati võistlustööde näitus Laseringi kaupluses Viru keskuses
- 20. aprill “Jazzikuu 2008” plakativõistluse võitjate autasustamine ja kunsthäppening, Estonian Guitar Octeti kontsert Tallinna Kunstihoones
- 22. aprill Avishai Coheni õpituba EMTAs, registreerimine 13. aprillini madli@jazzkaar.ee
- 22. aprill Avishai Coheni intervjuu ja autogrammitund Laseringi kaupluses Viru keskuses, registreerimine 17. aprillini madli@jazzkaar.ee
- 23. aprill Avishai Cohen Trio kontsert, Elioni Jazziauhinna ja Noore Jazzitalendi preemia auhinnatseremoonia Vene Teatris
- 25. aprill “Kas džäss on surnud?” Pärastlõuna džässikriitik Stuart Nicholsoniga (Suurbritannia), registreerimine 17. aprillini madli@jazzkaar.ee

Täielik kava www.jazzkaar.ee

Renaud Capuçon – muusika aus ja alandlik teener

KARIN KOPRA

Klassikaraadio toimetaja

Prantsuse viiuldaja Renaud Capuçon on sündinud täpselt Mozarti 220. sünniaastapäeval, 27. jaanuaril 1976 Chambéry, muusikaalse perekonnas. Ka Renaud' vend Gautier Capuçon on muusik, tšellist, kes vallutab publiku südameid kogu maailmas.

Renaud Capuçon õppis Pariisis ja Berliinis, tema õpetajaks oli teiste hulgas ka Isaac Stern, kelle Guarnieri del Gesù viiulil "Panette" Capuçon praegu mängib. 21-aastaselt sai temast Claudio Abbado kutsel Gustav Mahleri Noorteorkestri kontsertmeister. Capuçon'i solistikarjääri alguseks võib pida aastat 2000, mil ta pälvis Prantsuse Grammyks nimetatud tiitli "Aasta talent". Järgnes koostöö maailma kuulsaimate orkestrite ja dirigentidega. Peale solistitegevuse annab Capuçon ka väga palju kammerkontserte, esinedes ja salvestades sageli koos oma venna Gautier'ga. Muudest ansamblipartneritest on üks nimekam kui teine – Martha Argerich, Daniel Barenboim, Hélène Grimaud, Elena Baškirova ja Truls Mørk.

Minu kohtumine Renaud Capuçon'iga leidis aset 24. jaanuaril Estonia kontserdisaalis emne debüüti Eestis Põhjamaade Sümfooniaorkestri ja Anu Taliga. Capuçon on esimene muusik, kelle esinemist olen nautinud täie eest juba kontserdi proovis. Teda nähes tuln aga taas mõttele, et need tõeliselt suured staarid pole oma väljenduses üldse staarid, vaid kõige lihtsamad ja tagasihoidlikumad inimesed (Capuçon'i kõrval meenuvad veel Marc-André Hamelin, Alexandre Tharaud ja Truls Mørk).

Te esitate Eestis Mendelssohni kuulsa e-moll kontserdi. Miks on see teos nii kuulus?

See kontsert on maailmas üks kuulsamaid ilmselt sellepärast, et see on niivõrd hästi viiulile kirjutatud, võiks öelda, et see on "kuldne kontsert" Beethoveni, Brahmsi ja

Tšaikovski kontsertide kõrval. Mulle tundub, et see teos nagu laulaks kogu aeg, asetades viiuli väga kenasti esiplaanile. Kunagi ei pea orkestriga tasakaalu pärast võitlema. Kohe algusest peale hakkab kontsert justkui viiulit teenima. Tehniliselt pole Mendelssohni küll raske mängida, aga see võib osutada raskeks solistile, kes ei tunne ennast sellises muusikas mugavalt. Et seda teost mängida, peab olema teatud mõttes väga puhas hing. Peab olema valmis rääkima otse, ennast avama, ei tohi midagi varjata või enda sisse jätta.

Te mängite esimest korda Põhjamaade Sümfooniaorkestri ja Anu Taliga. Milline on teie esmamulje neist?

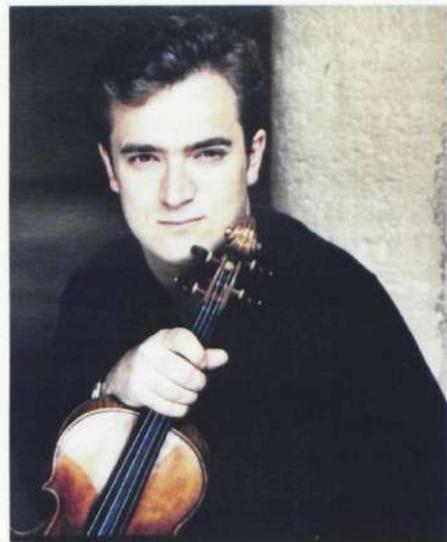
Esmamulje on tõepoolest väga tore – hea atmosfäär ja suurepärased inimesed. Tutvusin Anuga möödunud aastal, me saime hästi läbi ja kohe, kui ta rääkis mulle sellest orkestrist, ütlesin "jah", sest idee tuua inimesed üle maailma kokku, et koos mängida, on suurepärane.

Milline dirigent on Anu?

Seda on päris raske öelda, sest töotan temaga esmakordselt. Ma ütlesin, et tema isik on segu autoritaarsusest ja kellestki, kes pole üldse autoritaarne. Autoritaarsus väljendub tema puhul väga heas mõttes, ta teab, mida tahab, samas on ta aga nagu väike tüdruk. Ta ei suru ennast peale, vaid teeb ettepanekuid, annab ideid ja see töötab hästi. Pealegi on minu praktikas ebavaline mängida naisdirigendi juhatusel. Ütlesin talle, et pean silmad esituse ajal sulgema, sest nagu need jälle avan ja teda vaatan, ei suuda ma enam kontsentreeruda. (Naerab.)

Kuidas sattus viiul teie kätte lapsepõlves? Oli see teie või vanemate valik?

Kindlasti minu valik. See on lihtne lugu.

"Püüan olla muusika objekt, peegeldada muusikat läbi enda isiku."

FOTO COLUMBIA ARTISTS MANAGEMENT INC

Olin kolme ja poolne, kui sain juba omamoodi muusikatunde – üks naisterahvas mängis klaverit ja mina laulsin. See naine ütles mu vanematele, et poisil on hea kõrv, ta peaks proovima viiulit. Nii võtsingi viiuli kätte, mulle meeldis ja nii see algas.

Ja vanemad ei pidanud teid kunagi sundima?

Ei pidanud. Teisiti läks minu viis aastat vanema õega. Õde ei tahtnud harjutada, lausa nuttis, aga ema ei teinud minu meelest õiget valikut, vaid sundis teda, ning see oli õe jaoks katastroof. Suhted emade ja tütarde vahel on alati keerulised. Kuid minu ja mu vennaga oli teine lugu. Me olime oma muusikategemises õnnelikud. Ema ütles isegi, et me pisut vahet peaksime ja läheksime suusatama või sõpra-

dega mängima. Eriti mulle, sest tegelesin muusikaga väga tõsiselt: kuulasin, harjutasin ja olin üldse väga vaikne laps.

Aga millal saabus teadmine, et teist saab professionaalne muusik, et see on teie tee?

Mäletan, kui ütlesin kaheksa-aastaselt koolis, et tahan saada suvel viiuldajaks ja talvel suusahüppajaks (naerab), sest mulle väga meeldis ja meeldib ka praegu suusata. Tõsisemalt mõtlesin viiuldaja kutsele umbes kümneaastaselt, kui minu unistusseks oli saada solistik. Praegu olen ma väga õnnelik, et mu karjäär on segu kammermuusiku ja solisti tööst, sest armastan väga ka kammermuusikat.

Kuid kumba naudite rohkem, kas solisti või kammermuusiku tegemisi?

Ma tõepoolest naudin neid võrdselt. Muidugi on sel omad nüansid. Vahel on võimalik nautida suurepärase orkestri ja dirigendi kombinatsiooni ning siis tundub see parem kui miski muu. Ja teinekord tundub see nii kammermuusikuna, näiteks kui mängin mõnes suurepärasel saalis Brahmsi triot inimestega, keda armastan. Arvan, et üks aitab teisele kaasa. Olen läbi mänginud kogu Brahmsi kammermuusika, kõik tema sonaadid, triod, kvartetid, kvintetid, sekstetid... Pärast seda mängin tema viiulikontserti hoopis teisiti. Sama toimib teiste heliloojate puhul. See on omamoodi kommunikatsiooni küsimus, need erinevad tegevused aitavad teineteist.

Teil on olnud palju kuulsaid õpetajaid, kuid kes on teid kõige rohkem mõjutanud?

Üks mu suurimaid mentoreid oli ameerika õpetajanna Veda Reynolds. Arvan, et temalt õppisin peaaegu kõik, mida tean, sest ta õpetas mind üksteist aastat, igal nädalal viis-kuus tundi. Kindlasti pean rääkima ka Isaac Sternist, keda kohtasin kaksteist aastat tagasi. Ma ei õppinud tema juures küll kaua, kuid ta pakkus mulle tohutut vaimset tuge. Ta rääkis mulle asjust, mis tundusid suure tõena ja mis andsid mu arengule suure tõuke. Dirigentidest on suurimad mõjutajad Claudio Abbado ja Myung-Whun Chung, teistest muusikutest kindlasti Martha Argerich ja samuti mu vend, kes on küll noorem, kuid väga inspireeriv. Vennaga anname koos

Mäletan, kui ütlesin kaheksa-aastaselt koolis, et tahan saada suvel viiuldajaks ja talvel suusahüppajaks.

päris palju kammerkontserte, umbes kolmandiku mu esinemistest, kuid teeme aastas ka viisteist Brahmsi Topeltkontserdi ettekannet. Veedame alati pool suve koos, sest esineme paljudel kammermuusika festivalidel ja see on alati väga värskendav.

Milliste orkestrite ja dirigentidega on koostöö kõige nauditavam?

Mängin alati suure rõõmuga Myung-Whun Chungiga, kes märkas mind esimesena. Siis Daniel Hardingi ja näiteks Ivan Fisheriga oli koostöö fantastiline. Nende inimeste nimekiri, kellega mulle meeldib koos töötada, tuleks tõeliselt pikk. Tegelikult ei tahakski neid ühekaupa nimetada... Aga esimene kord koos Birminghami orkestriga oli muidugi fantastiline, ja Berliini Filharmoonikutega ning Bernard Haitinkiga Korngoldi kontserdi esitus on üks mu elu tipp hetki. Siis Wolfgang Savallish... Loomulikult on mul unistus mängida koos nende inimestega: Christoph Dohnanyi ja Bostoni sümfooniaorkester, Philadelphia orkester ja Charles Dutoit. Ma ei unusta kunagi Tšaikovski kontserdi ettekannet Philadelphia orkestriga.

On teil olnud ka veidi tumedamaid hetki?

Loomulikult, on ju hetki, kui oled lihtsalt väsinud või haige, mõnikord tuleb ka iseendaga võidelda. Vahel on palju raskem mängida. Kui see oleks alati lihtne, siis poleks me mitte inimesed, vaid masinad. Vahel pole koostöö dirigendiga nii hea. Võib juhtuda, et me mõlemad teeme head muusikat, aga see pole sama muusika. Mina aga tahan muusikat jagada ja anda endast maksimumi nii publikule kui ka orkestrile, kuid mitte selleks, et saada aplausi – see pole mingi ego-asi.

Saan aru, et teie eesmärk pole olla kuulus?

Muidugi meeldib mulle edu, aga see pole

eesmärk. Minu eesmärk on rääkida, öelda midagi publikule ükskõik kus, kas Eestis, Prantsusmaal, Ameerikas või Jaapanis.

Kui elaksin ainult edu nimel, siis oleksin ilmselt keegi teine, näiteks popstaar, filminäitleja või kes iganes. Klassikamuusiku staatus ei ole kuulsuse küsimus, vaid soov leida tõe selles, mida esitan, püüd leida lemmikheliseid, viis midagi öelda. Minu elu mõtet on alati kandnud armastus muusika vastu ning armastus ja muusika.

Kas see on üks ja sama?

Jah, see on üks ja sama. Minu suur iidol oli itaalia dirigent Carlo Maria Giulini, kes suri mõned aastad tagasi. Tema oli minu jaoks absoluutne ideaal sellest, milline peaks üks muusik olema. Ta oli aus nii muusikas kui ka inimsuhetes, ta ei vaeletanud kunagi selleks, et saavutada mingit tulemust. Ta lihtsalt teenis muusikat ja muusikuid. Ta ütles midagi, mida endaga kaasas kannan: "Kes oleme meie (ta mõtles dirigente ja soliste), võrreldes geniaalsete heliloojatega?" Ta ütles, et tunneb ennast Verdi Reekviemi esitades tõeliselt väiksena. Kui mina seda kuulsin, tundsin ennast veel väiksemana, sest Giulini, kes oli minu jaoks peaaegu et jumal, ütles, et ta on Verdi kõrval väike tegelane.

Kuid sellegipoolest tuleb laval end hästi tunda, sa ei tohi häbeneda, vaid pead olema sina ise, et anda veenvalt edasi oma sõnum, kuid siiski teatud alandlikul moel.

Milline tähendus on muusikal teile veel?

Muusika on vahend inimeste ühendamiseks – suurepärase võimalus rääkida ilma sõnadeta. Ja vahel tunnen, et suudan inimesed kokku tuua, luua rahu. Mõnikord võib rääkida tunde mingil teemal, aga muusika abil leiab ühise keele kergelt. Toon ühe lihtsa näite. Kui ma olen oma vennaga tülis, mis on täiesti normaalne olukord, siis enne lavale minekut peame alati rahu sõlmima. Ühel päeval olime tõsiselt riisus ja me läksime lavale... noh, mitte eriti heas tujus, kuid pärast kahte minutit... mitte minutit, vaid sekundit, sulatas muusika meid jälle kokku.

Kui sa lubad endal muusika sisse minna, ei saa sa enam vihane olla. See tundub väga lihtne, aga usun seda nagu elu ühte põhitõde. Kui mul on midagi kellegi vastu, pole ma võimeline temaga koos esinema ja muusikat jagama.

Kas teil on oma lemmikperiood või -heliloojad muusikaajaloos?

Jah, olen suur romantismi austaja nii muusikas, kunstis kui ka kirjanduses. Brahms ja Schubert on minu lemmikheliloojad. Miks? Imselt osaliselt sellepärast, et need olid esimesed heliloojad, keda lapsepõlves kuulsin. See muusika meenutab mulle alati eluperioodi, mil olin väga õnnelik oma perekonna keskel. Viienda ja kümnenda eluaasta vahel pole lapsel veel täit selgust, mida elu tegelikult tähendab. Ma ei ütle, et mu elu poleks praegu tore, aga sel ajal oli see tõeliselt helge ja hubane.

Võib-olla meeldib romantism mulle ka sellepärast, et see muusika sobib minu iseloomuga, mis on romantiline ja samas analüütiline. Minu repertuaaris on muidugi ka väga palju teisi heliloojaid, armastan Beethovenit, Bachi ja Bartókit. Kuid Bartóki armastus tuli hiljuti, ma ei suutnud teda kaua aega mõista, ei haakunud temaga päriselt, kuid praegu olen Bartóki järele hull. Samuti olen Richard Straussi, Mahleri ja Bruckneri fänn.

Agas prantsuse heliloojad...?

Oo, tõepoolest, ma ei nimetanud ühtegi prantsuse heliloojat. Fauré on fantastiline, kuid mängin palju ka Raveli, Debussyd, Messiaeni. Siin tekib olukord, kus hakkad ütleva ühte nime, aga pead ütleva kümme. Kui armastad muusikat tõeliselt, siis pole võimalik armastada ainult ühte heliloojat.

Kuid kas on sellist muusikat, mida te ei armasta?

Jah, on küll teoseid, mida eriti ei tahaks mängida. Näiteks kaua aega keeldusin Stravinski Viulikontserdist, sest mulle tundus, et see pole huvitav, aga nüüd lõpuks nõustusin. Esiteks, mind veenis üks dirigent, ja teiseks seepärast, et see kontsert tuleb esimest korda ettekandele minu, see tähendab Isaac Sterni viuliga. Kuna mulle tundus, et see on justkui osa ajaloost, siis ei saanud enam "ei" öelda.

Mulle ei meeldi eriti Reger ja Hindemith (välja arvatud tema Viulikontsert ja "Metamorfoosid"). Need on heliloojad, kelle muusikat ei tahaks igal hommikul kuulata, aga see on ka kõik.

Kuid mis on see, mis paneb teid mõne muusikapala vastu huvi tundma?

Kui sa lubad endal muusika sisse minna, ei saa sa enam vihane olla. Kui mul on midagi kellegi vastu, pole ma võimeline temaga koos esinema.

Instinkt. See on täpselt nagu inimestega. Kui kohtud mõne inimesega, siis võib juhtuda, et paari sekundi pärast tunned, et sul pole temaga millestki rääkida, mõne teisega võid jälle päevade viisi rõõmsalt koos olla. Ei saa ju üles kirjutada, et ta meeldib mulle, sest tal on mustad kingad. See oleks naeruväärne. Näiteks võib juhtuda, et armud kellessegi, kuigi varem ei kujutanud ettegi, et võiksid sellist inimest armastada.

Kuidas võiks kirjeldada teie mängu stiili?

Oi, väga raske öelda... Te peate mind ise kuulama. Ma püüan lihtsalt olla nii aus ja nii huvitav kui võimalik, jäädes siiski endaks. Püüan olla muusika objekt, peegeldada muusikat läbi enda isiku. Ja oma kontserdiga olen rahul ainult siis, kui muusika voolab läbi minu. Mitte iialgi siis, kui on mingid tehnilised probleemid – sel juhul ei saa ma olla päriselt muusika sees.

Mida arvate neist artistidest, kes üritavad laval show'd teha?

Ma pole neist eriti vaimustuses, aga eks igaüks või teha, mida tahab. Mina seda ei teeks, sest arvan, et kui suuta end muusika abil väljendada, ei ole sinna kõrvale enam midagi vaja. Võib mängida isegi kuskil pimedas augus, aga kui su muusika kõneleb, siis paned kellegi nutma, selleks pole vaja ei valgust ega suurt saali. Menuhin ei teinud midagi peale mängimise, kuid pärast kolme esimest nooti teadsid, et see on tema. Sama võib öelda Zimmermanni või Gidon Kremeri kohta.

Maailmas on palju andekaid ja töökaid viiuliõpilasi. Millest see sõltub, et ühtedest saavad solistid ja teistest mitte kunagi. Kuidas toimus teie läbimurre?

Kõigepealt peab osalema konkurssidel. Samas tunnen paljusid kolleege, kes on saanud mitmeid esimesi auhindu ja kes

sellegipoolest ei esine.

Minu elu juhtisid mitmesugused kohutumised muusikute ja dirigentidega. Näiteks tutvusin Martha Argerichiga. Nüüd mängin koos temaga igal aastal kümme korda ja see on iga kord ime, sest ta on ju üks meie aja vaimustavamaid pianiste. Kuid ma ei helistanud talle ise ega läbinud selleks ka mingit konkurssi. See lihtsalt juhtus. Ma ei usu õnnelikesse juhustesse, küll aga saatu- sse. Nii et võiksin öelda: sündisin selleks, et kohtuda Martha Argerichiga. See kõlab küll suurustavalt, aga ma ei mõelnud seda nii.

Kui istud kodus ja harjutad päevad otsa Paganini Capricciot ning ootad, et härra Karajan helistab, siis unusta ära, seda ei juhtu. Tuleb välja minna – kursustele, festivalidele, konkurssidele. See on küll kallis, kuid alati võib leida mingi lahenduse. Ka minul ei olnud üldse raha, vanematel polnud võimalik mind toetada, kuid sellest hoolimata tegid nad kõik, et saaksin minna suvekursustele ja kontserte kuulama. Arvan, et kui viulimäng on kirk ja peaaegu et elu ja surma küsimus, siis oled valmis tege- ma kõik, et saaks ainult mängida.

Ma ei tea, miks mõnel õnnestub läbi lüüa, kuid teine ei leia mingit võimalust. See on elu müsteerium.

Mida teile muusika ja suusatamise kõrval veel meeldib teha?

Lennujaamades jalutada... See on nali (naerab). Lugada. Ma ei saa lugeda rongis ega lennukis, saan lugeda ainult täielikus vaikuses. Armastan väga luulet.

Veel meeldib mulle sigarit suitsetada, see sümboliseerib samuti vaba aega. Kuna nüüd on igal pool suitsetamine keelatud, siis saan seda rahus teha ainult kodus või kusagil vabas õhus. Sõpradega kohtuda. Kinos käia (mida ei juhtu peaaegu kunagi, sest mul pole üldse aega). Kui lähen kinno, siis olen nagu laps, võtan suure jäätise ja popkorni, aga jah, seda juhtub kord kolme aasta jooksul. Üldse meeldivad mulle lihtsad asjad, nagu mägedes jalutamine, ujumine ja oma tüdrukusõbraga koos olemine.

Teie lemmikkoht maailmas?

Mmm... Igal pool, kus olen õnnelik. Ma ei vaja selleks palju asju. Kui mul on hea seltskond, hea söök, ilus ilm ja ilus vaade, on kõik okei, ma olen õnnelik.

Muusika peaks kujundama keskkonna, kus oleks huvitav viibida

Neljas üleriigiline muusikaõpetuse olümpiaad

16.–17. veebruarini toimus Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias neljanda üleriigilise muusikaõpetuse olümpiaadi lõppvoor. Olümpiaad viidi läbi nooremas (VI–VII klass) ja vanemas vanuserühmas (X–XI klass). Osales muusikaõpilasi üle kogu Eesti, nooremas rühmas 26 ja vanemas rühmas 22.

Olümpiaadi päevakava oli tihedam kui kunagi varem. Lisaks kirjalikele ülesannetele ja noodistlulmisele tuli esitada laul kas saatega või *a cappella* ning osaleda omaloomingu voorus. Seekord pidi olümpiaadil osaleja kirjutama ka oma kontserdimuljetest, noorem rühm töö “Minu muusikaelamus” ja vanem rühm kontserdiarvustuse.

Olümpiaad on võistlus, kuid nii loomingu alal nagu muusika on alati kohta spontaansusel ja inspiratsioonil. Sel aastal toimus esmakordselt ka olümpiaadi parimate lõppkontsert, kus esinesid omaloomingus ja lauluvoorus silma paistnud õpilased. Tekkis pidulik ja innustunud õhkkond, kus meeleolud vaheldusid lustlikust harda ja tõsiseni. Muljet avaldas VII klassi pois Sten Paal Türi Gümnaasiumist, kes laulis loomulikult ja liigutavalt laulu “Ema süda”, noorema rühma omaloomingu vooru võitja, Tootsi Põhikooli õpilane Heleri All, kes esitas oma vaimuka “uusrahvalaulu” väikekandle saatel; kõlasid vanema rühma parimad omaloomingupalad: Evelin Kangro (Tallinna Ühisgümnaasium) “Pildid möödanikest” neljale käele, Tartu Tamme Gümnaasiumi õpilase Sander Pehki klaveripala “Idee” autori esituses, Gustav Adolphi Gümnaasiumi õpilase Johanna Mängeli innovatiivne “Täiuslik negatiiv” tšellole, kontrabassile ja klaverile. Meelde jäi Otepää Gümnaasiumi õpilase Siim Korneli efektne “Pistoda laulu” esitus “Viimsest

Noorem rühm pärast omaloomingu vooru.

reliikviast”, Kaia Oidekivi (Kuressaare Gümnaasium) hingeminev Rein Rannapi laulu “Päikeseloojangul” tõlgendus, Pärnu Ülejõe Gümnaasiumi õpilase Helgi Kahari intensiivne Henry Laksi laulu “Tule kui leebe tuul” esitus.

Noorema rühma kirjalikud ülesanded hõlmasid muusikalis-teoreetilisi ülesandeid, muusika üldküsimusi ja muusika kuulamist. Sellel aastal lisandusid ka Teatri- ja Muusikamuuseumi veebilehe põhjal koostatud ülesanded. Oluline oli, et õpilased oskaksid tunnis õpitut laiemalt seostada ning et neil tekiks huvi muusikaelu vastu.

Maksimaalne punktisumma oli

kirjalike ülesannete eest 85 punkti, parim töö sai 76,5 punkti.

Hästi õnnestusid kuulamisülesanded, rütmi- ja noodiõpetust puudutavad ülesanded. Samuti on paranenud relatiivne noodilugemisoskus ning laienenud üldine muusikaline silmaring.

Raskusi valmistasid regilaulule värsside loomine, helilooja Alo Põldmäe fotodelt muusikaga seotud kujundite äratundmine ja Heinz Valgu saržidelt eesti muusikute tundmine.

Kokkuvõtteks võib öelda, et olümpiaadi kirjalikud ülesanded olid jõukohased ja pakkusid õpilastele avastamisrõõmu.

Olav Ehala ütles noorema rühma

Noorema rühma võitja Heleri All esitamas omaloomingut.

Vanem rühm.
FOTO INGE RAUDSEPP

Hetk Johanna Mängeli teose "Täiuslik negatiiv" esituselt (paremal autor tšelloga).
FOTOD MOONIKA TOOMING

omaloomingut kommenteerides, et silmahakkavalt palju oli instrumentaallugusid, mille kirjutamine on ka kogenud komponistile päris suur väljakutse. Kaks noorte autorite teost said maksimumhinde, 20 punkti. Olav Ehala soovitas loomingut kindlasti enne oma muusikaõpetajatele näidata ja õpetajatel soovitusi anda. Läbi võiks mõelda loo pikkuse, hea pole ei liiga lühike ega liiga pikk lugu. Teose ülesehituse kohta paari märkust tehes ütles Ehala, et enamasti oli meloodia loo peaelement ning soovitas peale helireedelikäikude ja kolmkolade kasutada rohkem ka teisi intervale ja hüppeid.

Vanema rühma kirjalike tööde maksimaalne punktisumma oli 82, parim töö sai 72,5 punkti ja üheksa tööd üle 60 punkti. Hästi vastati ajakirja Muusika põhjal koostatud küsimustele. Kuulamise järgi tunti suhteliselt hästi ära valesti noodistatud takte ja osati vormistada laulu. Raskemad ülesanded olid kuulmise järgi saateakordide määramine ja puudevate astmete leidmine tuttava laulu järgi. Oli üsna üllatav, et bassivõtmes noodistamine ei osutunud lihtsaks. Üllatus oli ka see, et suhteliselt valesti vastati küsimusele, milline koosseis esitab klassikalist sonaati. Valdavalt arvati, et seda esitab sümfooniaorkester. Videoküsimuses ei tuntud ära Andres Mustoneni, teisest videoküsimuse vastusest sai teada, et Tõnu Kaljuste on vähemalt kuuele saarele teatri rajanud. Nimekirjas oli nii Hiiumaa, Saaremaa ja teiste hulgas ka Naissaar.

Timo Steiner ütles vanema rühma omaloomingut kommenteerides, et lood olid kirjutatud põhiliselt kahes pooluses: laulud ja instrumentaallooming, ning mainis, et võrreldes eelmise olümpiaadiga oli seekord üldpilt palju huvitavam ja mitmekesisem.

Muusikaarvustuste hulgas oli palju isikupäraseid, siiraid ja värskeid töid. Silmapaistvalt hea oli tööde korrektne vormistus ning õpilaste väitel oli neil kirjatöö kirjutamiseks saadud juhenditest kasu olnud. Muusikast kirjutamine tundus olevat raskem nooremale rühmale, vanemale rühmale paistis aga rohkem rõõmu pakkuvat. Muusikaõpetajate sõnul aitasid tööde vormistamisel ja keelelisel kohendamisel kaasa ka kooli emakeeleõpetajad.

Muusikaalaseid kirjutisi luges ja kommenteeris ka EMTA õppejõud Kerri Kotta. Muusikateaduse Seltsi ja Muusikaõpetajate Liidu mõtted on tema sõnul kulgenud paralleelselt; ka Muusikateaduse Selts tahab selle aasta sügisel korraldada gümnasistide muusikaalaste uurimuste ja essee konkursi.

Kerri Kotta tõi esile mõned silmahakanud ühisjooned töödes. "Paljud kirjutised paistsid silma julguse ja kriitilise hoiakuga, kui neid näiteks võrrelda kontserdiarvustustega, mis ajakirjanduses tavaliselt ilmuvad. See ei olnud kontseptuaalne kriitilisus, põhimõtteline kriitilisus või etteruttavalt hukkamõistev kriitilisus. See oli teatav ehe frustratsioon, mis oli põhjustatud kirjutaja muusikaliste ootuste teatavast mittetäitumisest. Seetõttu võis see kriitiline hoiak kohe järgmisel hetkel vahelduda vaimustusega kontserdi mõne teise aspekti suhtes." Teiseks tõi Kerri Kotta esile kirjutajate tundlikkust, paindlikku reageerimist ka kõige väiksematele esituslikele nüanssidele. Kolmandaks aspektiks nimetas Kerri Kotta avastuslikkust. "Väga paljud kirjatööd olid edasi antud esmakohtumisena millegagi, mille olemasolu nagu polnudki varem teadvustatud." Vormistuse poole pealt mainis Kerri Kotta teatavat rabedust ning nii

mõnigi kord üllatavaid järeldusi. "Kunagi ei saanud kindel olla, kuhu kirjutaja mõtөлõng lõpuks välja jõuab ja missuguseid järeldusi ta teeb. Sageli murdis võrdlemisi konventsionaalsete, võiks öelda isegi õpitud mõtete kõrvalt järsku läbi mingi ehe tunne, mida ei osatudki alati adekvaatselt sõnastada, aga mis oma ehedusega muutis teksti väga värskeks."

Kokkuvõtteks lausub Kerri Kotta, et kirjutiste värskus ongi kõige olulisem. "Muusikateadus ja muusikakriitika oma paremas tähenduses on kirjeldatav selle värskestundega, mis tekib kahe teineteisega küllaltki raskesti haakuva valdkonna, tekstiloo ja muusikalise kogemuse vahel. Sõnades kirjeldamatut muusikalist kogemust tervikliku teksti abil väljendama õpitakse tegelikult aastaid, võib-olla ka kogu elu." Kerri Kotta sõnul on ülimalt oluline täita vaimne ruum, sealhulgas ka Internet, kvaliteetsete, läbitunnutatud mõtetega. "Muusika ei lõpe kontserdisaalis, ta elab edasi vastuvõtjate teadvuses. Muusikakirjutised peaksid seda teadvust muusikutele ja muusikale kindlasti tagasi peegeldama. Need võiksid inspireerida erinevaid diskussioone, kujundada väärtushinnanguid ja sellise keskkonna, kus oleks huvitav viibida."

Olümpiaadi järel toimunud diskussioonis, mida juhtis Timo Steiner, olid kõne all nii omaloominguga seonduvad küsimused kui ka olümpiaadi korraldus. Omaloomingu kohta arvasid õpilased, et emotsionaalset lugu on raske noodistada. Eriti laulu, mida esitad iga kord natuke teistmoodi. Oli arvamus, et vanema rühma lood olid natuke nagu filmimuusika, oli palju romantilisi lugusid. Leiti ka, et omaloomingu hindamine on raske, kuna seal avalduvad looja avatud mõtted ja oma hing. Hingetute

hinnetega võib aga loojale haiget teha. Leiti ka, et noored olid omaloomingut esitades väga pühendunud ja keskendunud.

Kirjaliku töö osas vastati Timo Steineri küsimusele, mis on parem, kas õpiku küsimused või silmaringiküsimused, et silmaringiküsimused. Silmaringi laiendatakse ajakirju Muusika, Teater.Muusika.Kino ja Sirpi lugedes, pakuti ka, et MTV-d vaadates.

Olümpiaadi korralduses tekitas probleeme ürituse toimumine nädalalõpul, laupäeval ja pühapäeval (teised olümpiaadid

reedel ja laupäeval). Osaliselt on see tingitud sellest, et olümpiaad toimub Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias ning nädalalõpul on maja koormus pisut väiksem. Samas on oluline, et olümpiaad toimub Eesti ainsas muusikakõrgkoolis, akadeemia loominguiline aura mõjutab positiivselt. Maakondade muusikaõpetajad tõid probleemi esile ka selle, et maakondade muusikaelu on Tallinna ja Tartu omast palju vaesem.

Paljudele muusikaõpetajatele ja õpilastele tekitas probleemi see, et noorema

ja vanema rühma omaloomingu voorud toimusid samal ajal. Sooviti jälgida mõlema rühma omaloomingut. Olümpiaadil osalejad oleksid soovinud ka rohkem harjutusaega ja klasse.

Diskussiooni lõpuks jäi aga kõlama tõdemus, et Eestis on palju musikaalseid ja andekaid lapsi.

Olümpiaadil kuuldu ja kõneldu võttis kokku **Ia Rimmel**

ŽÜRII

Noorem rühm: Olav Ehala (žürii esimees), Kadi Härma, Ene Kangron, Katrin Raamat, Vilja Slizevski, Moonika Tooming ja Liivi Urbel.

Vanem rühm: Timo Steiner (žürii esimees), Koidu Ilmjärv, Teele Jõks, Eve Karp, Inge Raudsepp, Ia Rimmel ja Aive Skuin.

IV MUUSIKAÕPETUSE OLÜMPIAADI ÜLERIIGILISE VOORU TULEMUSED

NOOREM RÜHM (VI–VII klass)

I koht: **Heleri All** (VI klass, Tootsi Põhikool, õp K. Rõõmusaare)

II koht: **Merit Kraav** (VII klass, Tallinna Reaalkool, õp H. Roos)

III koht: **Ruti Kirikmäe** (VI klass, Värskas Gümnaasium, õp G. Viskar), **Helis Oidekivi** (VII klass, Rocca al Mare Kool, õp H. Renter-Reintamm)

Eripreemiad:

Parim noodistlaulmine: **Ruti Kirikmäe** (VI klass, Värskas Gümnaasium, õp G. Viskar), **Helis Oidekivi** (VII klass, Rocca al Mare Kool, õp H. Renter-Reintamm)

Parim laulu esitus: **Annika Lundver** (VII klass, Tallinna Reaalkool, õp H. Roos), **Sten Paal** (VII klass, Türi Gümnaasium, õp T. Schüts)

Parim omalooming: **Heleri All** (VI klass, Tootsi Põhikool, õp K. Rõõmusaare)

Parim kirjalik töö: **Heleri All** (VI klass, Tootsi Põhikool, õp K. Rõõmusaare)

Parim muusikaarvustus: **Ruti Kirikmäe** (VI klass, Värskas Gümnaasium, õp G. Viskar), **Helis Oidekivi** (VII klass, Rocca al Mare Kool, õp H. Renter-Reintamm)

VANEM RÜHM (X–XI klass)

I koht: **Anastassia Mišenkina** (X klass, Tallinna 37. keskkool, õp K. Raamat)

II koht: **Kärt Kanger** (X klass, Tallinna Inglise Kolledž, õp M. Peterson)

III koht: **Kaia Oidekivi** (XI klass, Kuressaare Gümnaasium, õp M. Rand), **Evelin Kangro** (XI klass, Tallinna Ühisgümnaasium, õp A. Eritis)

Eripreemiad:

Parim noodistlaulmine: **Sander Pehk** (XI klass, Tartu Tamme Gümnaasium, õp K. Aan)

Parim laulu esitus: **Helgi Kahar** (XII klass, Pärnu Ülejõe Gümnaasium, õp M. Muttik)

Parim omalooming: **Evelin Kangro** (XI klass, Tallinna Ühisgümnaasium, õp A. Eritis)

Parim kirjalik töö: **Anastassia Mišenkina** (X klass, Tallinna 37. keskkool, õp K. Raamat)

Parim muusikaarvustus: **Johanna Mängel** (XI klass, Gustav Adolphi Gümnaasium, õp M. Ilus)

Viis aastat noorte muusikateadlaste konverentsi

Mõtelda on mõnus, rääkida on raskem, ärgem selle pärast pääd veel norgu laskem. Kõnelda on kergem, kirjutada raskem...

Need Hando Runneli värsid on mulle meelde jäänud ühest lastelaulust ja meenuvad veel praegugi, kui pean mõnd loengut või teksti ette valmistama. On palju elukutseid, kus inimese töö seisnebki mõtlemises, rääkimises ja kirjutamises; küsimises ja vastamises. Muusikateadlase oma on üks selliseid.

Mõtlemine, rääkimine ja kirjutamine ei ole lihtne töö, eriti kui teha seda uurija ambitsiooniga ning teaduslikus vormis. See pärast tuleb neid oskusi teadlikult arendada. Nii otsustatigi 2004. aastal ellu kutsuda koolidevaheline noorte muusikateadlaste

konverents, kus teaduslikke ettekandeid teevad ja kuulavad Eesti keskastme muusikakoolide muusikateooria õpilased. Konverents on ainus omataoline Eestis ning selle toimumine iga aasta veebruaris, vaheldumisi Tallinna Muusikakeskkoolis ja Georg Otsa nimelises Muusikakoolis, on saanud traditsiooniks – tänavune konverents oli juba viies. Algatus on osutunud vägagi elujõuliseks ning sel aastal oli pärast ettekandeid toimunud arutelul jutuks ka konverentsi laiendamine ja uute väljundite leidmine koostöös EMTA ning Eesti Muusikateaduse Seltsiga. Samamoodi on rõõm

märkida, et suur osa neist noortest teadlastest, kes esimestel konverentsidel üles astusid, ongi tänaseks oma õpinguid jätkamas EMTA muusikateaduse erialal.

Tänuväärset tööd Otsa kooli noorte teadlaste juhendamisel on esimesest konverentsist peale teinud Raili Sule ja Maia Lilje, kõiki Muusikakeskkooli õpilasi on juhendanud Kristel Pappel, kes on ka konverentsi idee algataja, ellukutsuja ja peamine korraldaja. Kuulajatena on osalenud külalised Heino Elleri nimelises Tartu Muusikakoolis ning Tallinna Vanalinna Hariduskolleeiumist.

Noored teadlased koos oma juhendajate Raili Sule, Kristel Pappeli (vasakul ääres) ja Maia Liljega (paremal) 2007. aasta konverentsil Otsa koolis. FOTO ERAKOGUST

* Esimene konverents 2004. aastal oli osalejaterohke ning kohe alguses pandi paika soliidne ja kohati lausa kõrge mõõdupuu, seda nii ettekannete teemavalikult kui ka sisuliselt käsitluselt. Esindatud olid väga erinevad muusikateaduse valdkonnad ja uurimismeetodid, millest siinkohal vaid põgus ülevaade. Muusikaajaloo valdkonda esindas TMKK õpilase Kaidor Kaasiku uurimus Hans von Bülow' kontsertidest 1874. aastal Tallinnas ning muusikaelust linnas 19. sajandi teisel poolel. Nii see kui ka mitmed teised muusikaajaloolised uurimused on mulle kui kuulajale jäänud meelde hoolikalt valitud allikate kasutamise ning allikatest saadud info oskusliku töötlemise ja huvitava tõlgendamise, nii et kuulajale on mis tahes ajastu või käsitletav probleem muutunud lähedasemaks ja aktuaalseks. Muusikateoreetilise ettekande tegi Mihkel Jürgens TMKKst, kes tuli välja väga põneva probleemiasetusega. Nimelt võttis ta vaatluse alla Olivier Messiaeni klaveripala "Peoleo" tsüklist "Lindude kataalog" ning uuris, kas on võimalik leida sarnasust ehtsa peoleo ja n-õ klaveri-peoleo laulu vahel ja milles need kokkulangevused sel juhul seisnevad.

Otsa kooli õpilased Triin Tuulik ja Marianne Jõgi võtsid ülesandeks tutvustada ja iseloomustada läti komponisti Pēteris Vasksi ja ameerika kultushelilooja George Crumbi helimaailma; Sergei Ivanov vaatles Beethoveni viimaseid keelpillikvartette, rõhutas nende erilist staatust Beethoveni loomingu ja tema ajas ning keskendudes kvartetide uudsetele, isegi eksperimentaalsetele joontele. Pilgu eesti muusikakriitikale heitis Silver Kivi TMKKst, kes analüüsis meie viimaste aastate viljakaima muusikakriitiku Evi Arujärve autoristiili ja keelekasutust tema Postimehes ja Sirbis ilmunud artiklite põhjal, tehes mõningaid järeldusi ka selle kohta, milliste sõnade ja terminitega ning kuidas üldse Eestis muusikast kirjutatakse. TMKK õpilane Aleksandra Dolgoplova võrdles oma interpretatsioonilases uurimuses kahe kuulsa laulja ja põlvkonnakaaslaste Dietrich-Fischer Dieskau ja Georg Otsa tõlgendust Schuberti soololaulust "Teisik" ("Der Doppelgänger"). Olgu öeldud, et mõlemad viimati mainitud ettekanded esindavad muusikateaduse uuemaid ja moodsamaid suundi.

* Järgmiste konverentside abstrakte sirvides ja muljeid koondades võib tõdeda, et ettekannete seas on kujunenud välja oma n-õ meelisteemad ja lähenemisnurgad, mis aga kindlasti ei välista ega vähenda nende uurimuste suveräänsust ja kordumatust.

Kõige rohkem on olnud ajaloolaseid uurimusi, nende seas muusikaelu ja institutsiooni käsitlevaid töid, näiteks Aleksandra Dolgoplova ettekanne Narva kontserdielust 19. sajandi lõpul; TMKK õpilase Elisabet Koitu uurimus Estonia teatri orkestri kontsertidest EV algusaastatel; Otsa kooli õpilase Kärt Urmani töö ühiskondlike muutuste kajastamisest muusikaajakirjades aastail 1940–1941 ajakirjade Muusikaleht ning Teater ja Muusika näitel. Kuid on ka biograafilisi uurimusi: Elisabet Koit "Tobiase viimased kirjad emale", Ristin Siimer "Liivimaa nurgast maailma ooperilavadele: tenor Nikolai Sternberg-Gorski elust", Anna-Maria Kalmus "Oleviste kiriku organist Heinrich Stiehl ja Bachi Matteuse passiooni esmaettekannet Tallinnas" ning Maris Pajuste "Sergei Prokofjevi kontserdid ja nende vastuvõtt Eestis 1934. aastal" (kõik TMKK õpilastelt). Tänavusel konverentsil võis kuulda ettekannet August Topmani orelitõutest Tallinna Jaani kirikus aastatel 1918–1925, mille tegi "külalisesinejana" Otsa kooli vilistlane ja praegune EMTA üliõpilane Sandra Pääsuke (juhendaja professor Toomas Siitan).

Jõuliselt on olnud esindatud ka interpretatsioonilased uurimused: Maris Pajuste "20. sajandi interpretatsioonistiili muutumine Rahmaninovi Teise klaverikontserdi salvestuse põhjal", Sandra Pääsuke "Interpretatsiooni muutumine Prokofjevi Kolmandas klaverikontserdis" ning Polina Ignatova (Otsa koolist) "J. S. Bachi fuuga g-moll Sonaadist sooloviilile BWV 1001 ja selle orelitõutluse võrdlus".

Žanriprobleemaatikaga on tegelnud Otsa kooli õpilased Keiti Kaustel oma uurimuses "Kaks ratsurit *Lied*'i arenguteel: Schuberti "Metshaldjas" ja Wolfi "Tuliratsur" ning Polina Ignatova oma ettekannetes pealkirjadega "Salongilikust orkestraaleni. Schuberti ansambliteosed klaverile 4-le käele" ja "Traditsioone hoidev sild minevikuga: Rahmaninovi "Koguõise jumalateenistuse" põhjal".

Juba teisel konverentsil 2005. aastal ava-

ti uurimisteemana ka muusikateatrisse puutuv: TMKK õpilase Mai Leemeti ettekanne teemal "Muusikal provintsilinna sõnateatris" ("Heliseva muusika" lavastamisest Viljandi Ugallas) sai järgmisel aastal omamoodi järje Sandra Pääsuke ettekandes Šostakovitši ooperist "Katerina Izmailova" ja selle lavastusest Estonia teatris 1977. aastal. Sel aastal lisandus neile Otsa kooli kasvandiku Mariann Joonase ettekanne "Kui Raimo Kangro "Ohver" oleks mono-ooper".

Muusikateetika valdkonda võiks paigutada Otsa kooli õpilaste Kärt Urmani ja Triin Tuuliku ettekanded vastavalt pealkirjadega "Čiurlionis – kunstide ühendaja" ning "Veljo Tormise "Sügismaastikud" kuuekümnendate luulemaastikul". Samuti Ristin Siimeri intrigeeriva pealkirjaga ettekande "Kitš Michael Nymani muusikas".

Muusikateoreetiliste töödega tulid sel aastal välja Anna-Maria Kalmus, kes vaatlus nüüdismuusika analüüsiprobleeme Tõnu Kõrvitsa orkestriteose "Eldorado" näitel, ning Maris Pajuste (veel üks "külalisesineja" EMTAst), kes rääkis kadentsidest ja tonaalsest plaanist Prokofjevi Teises klaverisonaadis (juhendaja Kerri Kotta).

Omaette väikese, kuid huvitava grupina on meelde jäänud ka need noored teadlased, kes lisaks muusikateadusele on tegelnud süvitsi ka mõne teise erialaga ning kelle uurimisteemad ja huvialad on sellest muust huvist mõjutatud. Nii meenuvad Otsa kooli õpilase Kristel Kase ettekanded Pärnu Eliisabeti orelil ajaloo ja organist Peeter Laja muusikalisest tegevusest, samuti TMKK koorijuhhi Mariliis Tallo uurimus eesti kooriloomingu osast keeruliste 1938. ja 1947. aasta laulupidude repertuaaris.

Suur osa neist uurimustest on huvilistele lugemiseks ka TMKK või Otsa kooli raamatukogus.

Nagu tihedast loetelust nähtub, on kõik senised konverentsid kandnud heas mõttes kirevuse pitsert, huvipakkuvaid teemasid, süvenenud käsitlusi ja kaasahaaravaid ettekandeid on jätkunud igal aastal. Üritusel on välja kujunenud oma püsirubiigid, meelisteemad ja oma püsiesinejadki. Kuna tegijail indu ja häid mõtteid jätkub, võib noorte muusikateadlaste konverentsile ennustada viljakat elu ja pikka iga.

Kristina Körver

Pekka Toivanen jazzist Eestis

HELI REIMANN

29. veebruarist 1. märtsini toimus Tartu Elleri-nimelise muusikakooli korraldatud esimene noorte jazzüritus nimetusega "Sax-ool-foobia". Üritusest võttis külalisena osa soome tunnustatud saksofonist ja pedagoog Pekka Toivanen, kes festivali järel oli nõus jagama oma mõtteid jazzist, selle õpetamisest ja eesti jazzikultuurist.

Kuidas sa kirjeldaksid oma mängustiili kujunemist ja kes on olnud su peamised mõjutajad?

P. T.: Mängisin noorena klarnetit ja olin vaimustatud Benny Goodmanist. Samuti kuulasin raadiost Charlie Parkerit. Põhjus, miks mu stiil on kujunenud just selliseks, peitub selles, et olen muusikast otsinud eelkõige rütmilist võlu. Ka kõik mu eeskujud, Phil Woods, Cannonball Adderley, Dexter Gordon, esindavad just seda esteetikat. Räägime veidi jazzmuusikast Soomes. Teada-tuntud on selle kõrge tase. Mis sinu arvates võiks olla selle põhjus?

P. T.: Esmalt kindlasti see, et ühiskonnas on jazz saavutanud teatud positsiooni ning sellest tulenevalt on muusika leidnud kultuuri rahastajatelt suurt tuge. Teisalt on mängijate hulgas olnud tugevaid isiksusi, kes on asja edasi arendanud. Noortele on jazzmuusika juurde jõudmisel kindlasti olulised eeskujude ning erinevate õppimisvõimaluste olemasolu.

Kas märkasid erinevust meie ja soome õpilaste vahel?

P. T.: Ma ei näe oma ja eesti õpilaste mängutaseme vahel mingit erinevust. Erinevused tulevad esile eelkõige eestlaste ja soomlaste olemuse pinnalt. Minule tundusid eesti lapsed olevat julged pealehakkajad, kes ei peljanud kohe töösse sukelduda. Samuti olin hämmastunud avatud ja vahetust suhtumisest muusikategemisse ning esinemisjulgusest.

Kui räägime toimunud kursustest, siis mis sinu meelest on selliste ürituste peamine mõte?

P. T.: Eelkõige motiveerida last muusikaga tegelema. Eriti oluline on näha muusika tegemist lähedalt. See annab suuna, mille poole püüelda. Samuti on oluline vahetute elamuste saamine. Plaaat kuulates ei näe me, kuidas muusika sünnib, ja jääme seega ilma just vahetu muusikategemise elamusest.

Sa esinesid Eestis esimest korda. Millised on muljed ja mida sooviksid lõpetuseks öelda?

P. T.: Kõige positiivsema elamuse sain eestlaste kommetest muusikat kuulata ja vastu võtta. Kadestan eestlaste oskust seda kultuurisel moel teha. Igatseksin ka Soomes klubidesse publikut, kes kontserdi ajal esinejat austusega kuulaks ja mitte ainult õllejoomisega ei tegeleks. Veel oli südantsoojendav väga sõbralik vastuvõtt. Isegi kahju on lahkuda... Lõpetuseks julgen kuuldu-nähtu-kogetu põhjal öelda, et jazzil on Eestis tulevikku!

EKT

VI Klavessiinifestival

10.-15. aprill

N 10. aprill 19.00

Mederi saal, Suur-Kloostri 16
WOLFGANG BRUNNER (haamerklaver, Austria)

L 12. aprill 12.00

Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum, Müürivahe 12
VHK Muusikakooli, TMKK ja Rakvere Kauri-kooli õpilased

L 12. aprill 18.00

Kadrioru loss, Weizenbergi 37
JOEL SPEERSTRA (pedaalklavikord, USA)

P 13. aprill 18.00

Kadrioru loss, Weizenbergi 37
OKSANA DELAFORGE,
MATTHIEU DELAFORGE (klavessiin, Prantsusmaa)
FABIEN ROUSSEL (viul, Prantsusmaa)

T 15. aprill 19.00

Estonia kontserdisaal, Estonia pst 4
MITZI MEYERSON (klavessiin, USA)

KLASSIKA
RAADIO

EVSI KONTSERI

Hasartmängumaksu nõukogu
Tallinna Kultuuriväärtuste Amet
USA Saatkond

Austria Suursaatkond Tallinn

www.klavessiin.kul.ee

Ja nüüd kõik koos!

Muljeid I rahvusvaheliselt õpilaskammeransamblike konkurssfestivalilt "In corpore" 8.–9. märtsil Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias.

Kammermuusika guru **Nata-Ly Sakkose** eestvedamisel toimunud festivalil, mille nimekonkursi Tallinna Muusikakeskkoolis oli võitnud Jana Peäske pakutud "In corpore" ehk "Üheskoos", astusid kahel päeval üles noored kammermuusikud **Tallinna Muusikakeskkoolist, Riia Emõls Darziņši** nimelisest Muusikakeskkoolist ja **Helsingi konservatooriumist**.

Laupäeval sai publik osa kontserdimaratonist: kõigepealt esinesid kodumaised koosseisud, siis oli kord soomlaste käes ja õhtu lõpetasid pidulikult Läti kammeransamblid. Iga kontserdi juhatus sisse Jana Peäske põhjustatud lehesadu – publikule jagati kätte rohepunakollaseid lehti, kuhu kirjutada vastava maa lemmikansambel. Sedeleid ootas saaliukse juures kannatlikult pokkerinäoline hääletuskast.

Konkursil töötas aga ka žürii koosseisus **Jana Peäske** (TMKK), **Andris Pauls** (Darziņši-nim MK) ja **Tapio Tuovila** (HK). Nende kätes oli, keda publik pühapäeval uuesti kuuleb. Naistepäeva õhtule pani punkti sundimatus õhkkonnas bankett, kus avalikustati ka žürii otsus.

Pühapäeval lõppkontserdil kõlas, nüüd juba rahvaste sõprusest kõnelevas järjestuses, Glinka, Tšaikovski, Schönbergi, Françaix, Mägi, Sumera ja Plakidise ansambli muusika. Säravaina jäid meelde juba eelmisel päeval publikut Sumera teose "Reach to Yesterday" ettekandega vapustanud tsellist **Silvia Ilves** ja pianist **Liidia Ilves** (õp Jana Peäske), peensusteni läbitöötatud vokaaltehnikaga ning ülevoolavalt vaimukalt esitatud Schönbergi "Brettlied" sopran **Hanna Rantalalt** ja pianist **Esa-Matti Tastulalt** (õp Heikki Pellinen) ning lõputust energiapommist läti viuldaja **Kristine Balanas**, kes mängis festivali viiest Riia ansamblist neljas, andmata järele muusikalises tasemes.

Pühapäeval anti välja ka Eesti Interpreetide Liidu eripreemia klassikalise teose esituse eest TMKK ansamblike koosseisus

Marike Kruup (viul), **Theodor-Peeter Sink** (tsello) ja **Annegret Leiten** (klaver). Need kolm silmatorkavalt kõrgetasemelist noort instrumentalisti olid laupäeval esitanud Haydni Trio B-duur. Publiku lemmikuteks osutusid ansamblid Ilves–Ilves (Sumera "Reach to Yesterday"), Rantala–Tastula (Schönbergi "Brettlied") ja Balanas–Zälite–Leine (Plakidise Trio – Improvisation and Burlesque).

*
Ajajime veidi juttu ka külalispedagoogide Heikki Pellineni ning Andris Paulsiga.

Milline on teie meelest õhkkond festivalil "In corpore"?

Heikki Pellinen: Ma naudin siinset õhkkonda ja laitmatut korraldust. Kõigile avaldab muljet, kuidas Nata-Ly meie eest hoolitseb.

Kuidas suhtute Balti- ja Skandinaavia maade koostöö arendamisse õpilafestivalidel?

H. P.: Seda on ka meil katsetatud, kuid mitte väga jõuliselt ega laialdaselt. Leian, et sellises formaadis üritused on kõigile erakordselt olulised. Mitte ainult õpilastele, kellel on imetore võimalus kohtuda teiste muusikutega ja esineda tähtsatel lavadel, vaid ka õpetajate jaoks on väga tähtis suhelda ja saada ülevaade erinevates koolides ja erineva kultuuriga maades samaaegselt tehtavast tööst. Minu meelest on absoluutselt hädavajalik hoida sellised suhtluskanalid avatud. Vastasel juhul elaksime kookonis, teadmata, mis mujal toimub.

Seega järgmine kord tulete taas?

H. P.: Kindlasti.

Mida arvate Tallinna ja Riia keskastme muusikaõppurite võistlemisest teie omadega võrdsetel alustel?

H. P.: Kõigepealt, haridusastmete nimetused on riigiti erineva tähendusega. Aga

Hetk festivali lõppkontserdilt: Ester Mägi "Dialogue" esitavad (vasakult) Margus Parind, Kristiina Rokaševič, Theodor-Peeter Sink ja Marion Aruvee.

FOTO NILS-KRISTJAN KOSAPOEG

ma arvan, et tänased esinejad on kõik täpselt samal positsioonil, st oma karjääri alguses. Kuigi meie kooli nimi on Helsingi konservatoorium, ei tee see meist veel Pariisi konservatooriumi. Minu meelest on esinejad väga võrdses seisus.

Mida arvate teie esimese "In corpore" atmosfääri ja korralduse kohta?

Andris Pauls: Festivali korraldus on väga hea, kõigele on mõeldud. Kindlasti tuleks ära mainida sobivad ruumid, ilus maja ja hea saal.

Teie õpilased Kristine Balanas ja Dace Zälite on varemgi Eestis edukalt esinenud [konkursil "Noor muusik" 2000–2004]. Kas see mõjutas kuidagi nende seekordset otsust mängima tulla?

A. P.: Kahtlemata mõjutas, nad väga armastavad Eestit, neil on siin sõbrad ja head mälestused ning neile meeldib siin väga.

Kuidas kommenteerite festivalikava ülesehitust? Kas igale riigile eraldi kontsert ei osutunud näiteks Kristinele, kes pidi mängima peaaegu terve Läti kontserdi ajal, koormavaks?

A. P.: Meilt esines vähe ansambleid, aga see-eest said nad võimaluse mängida erinevat repertuaari. Ja lapsed on seda rõõmsamad, mida rohkem nad mängida saavad. Nii et ei, mingeid probleeme ei tekkinud.

*
Järgmine "In corpore" toimub aasta pärast siinsamas Tallinnas. On, mida oodata.

Riina Roolaid
TMKK viiuliõpilane

Festival "folkBALTICA" keskendub Eestile

Põhja-Saksa linnas Flensburgis ning saksa-taani piirkonnas Sønderjylland-Schleswigis 9.–13. aprillini toimuv festival "folkBALTICA" pöörab oma neljandal aastal peatähelepanu eesti rahvamuusikale ning selle tänapäevastele avaldumisvormidele. Festivali kunstiline juht Jens-Peter Müller põhjendab otsust pöörata pärast Norrat, Rootsit ja Soomet teravdatud tähelepanu eesti muusikale järgmiselt: "Viimaste aastatega on Eesti ühiskond hämmastava tempoga muutunud. Eesti on tänapäevane riik koos

tohutult põneva, kuid laiemalt tundmatu muusikakultuuriga, mis pakub kindlasti üllatusi."

Ehkki festivali rikkalik programm (sadakond esinejat kahekümne neljal laval) mahutab ka kontserte mitmesugustelt koosseisudelt Norrast Põhja-Saksamaani, on seekord selle südames rikkalik valik eesti-maisest muusikast. Esinejate nimekirjas on ansambel Ro:toro, kes teeb ka ühisetteaste Kölni ansambliga Schäl Sick Brass Band ja rootsi lauljatar Anna Lidblomiga; ühiseid kontserte annavad ka eesti ja saksa akor-

dionimängijad. Veel esinevad festivalil Johansonid ning ansambel Helletused koos Liisi Koiksoniga. Kärt Johanson ja Helletused astuvad üles ka kirikukontsertidel pealkirjaga "Eesti kevad", et esitada koos koori Cappella St. Nikolai ning dirigendi ja organisti Michael Magesiga Veljo Tormise muusikat. Šamaanitrummiga on kohale lubanud tulla ka helilooja ise.

Joosep Sang

G. OTSA NIMELISE TALLINNA MUUSIKAKOOLI KONTSERDID APRILLIS

T 1. APRILL KELL 19

ROCK CAFE, TARTU MNT 800

KOÕK

ANSAMBERL KOOK, OTSKOOLI BIG BAND,

E-TEE-VEE TÛTARLASTEKOOR

HOOSTÖÖS TALLINNA FILHARMOONIAGA

R 04. APRILL KELL 15

TALLINNA MATKAMAJA, RAEKOJA PLATS 18

OOPERSTUUDIO KONTSEERT

KÜLALISESINEJAD

H. ELLERI NIM TARTU MUUSIKAKOOLIST

L 05. APRILL KELL 16

G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOL, VABADUSE VÄLJAK 4

UNO NAISSOO NIMELISE LOOMINGU- JA

INTERPRETATSIOONIKONKURSI LÕPPKONTSEERT

P 06. APRILL KELL 16

EESTI RAADIO 1. STUDIO, KREUTZWALDI 14

GALAKONTSEERT UNO NAISSOO 80

HOOSTÖÖS FESTIVALIGA EESTI MUUSIKA PÄEVAD

N 17. APRILL KELL 19

G. OTSA NIM TALLINNA MUUSIKAKOOL, VABADUSE VÄLJAK 4

POPJAZZ LAULU ERIALA ÕPILASTE KONTSEERT

L 19. APRILL KELL 14

EESTI LASTEHIRJANDUSE KESKUS, PIHK TN 73

ANSAMBLITE KONTSEERT

SAKSOFOONID JA PUUPUHKPILLID

P 20. APRILL KELL 19

NÕMME KULTUURIKESKUS, TURU PLATS 2

POPJAZZ OSAKONNA ÕPILASTE

ESINEMISPRAKTIKA KONTSEERT

L 26. APRILL KELL 14:30

EESTI LASTEHIRJANDUSE KESKUS, PIHK TN 73

TARMO JOHANNESE FLÜÜDIKLASSI KONTSEERT

E 28. APRILL KELL 17

EESTI LASTEHIRJANDUSE KESKUS, PIHK TN 73

KLAVERIÕPILASTE KEVADKONTSEERT

livakivi. Metsatöll.

Saviplaat/Nailboard Records
(Board 20)

Metsatöll on täitnud fännidele antud lubaduse ning valmistanud albumitäie žanriomast “tölluhevirokki”. Oleks ka söge nõuda ühelt vähestest oma asjaga tõelist edu niitnud Eesti nišibändidest, et too vormalist loobuks ja millegi ootamatuga lagedale tuleks, ent just selline rahulolev konformism muudab mässava äärmusmuusika viisakaks tarberockiks. “livakivil” on reglementeeritud folk-metal-palade vahele puistatud just täpselt nii palju põgusat flirti ekstreemsema-avangardsema helimaailmaga (“Hetk enne lahingut”, “Metsaviha”), et plaat ei jõua muutuda laustuimaks rügamiseks. Tasakaal on habras, ent püsib.

Tartu stuudiost Forwards on helirežissöör Lauri Liivaku mahitusel välja pigistatud viimane, seejärel on edukalt eksploateeritud ka Kristo Kotka (studio Sinusoid) viimistlejavõimeid. Mahlaka, avara kõlaruumi vundamendi eest hoolitseb jätkuvalt rütmigrupp (Raivo “Kuriraivo”) Piirsalu basskitarril ja Marko Atso löökriistadel), huvitavaid lisainstrumente pakuvad “ängipill” hiiu kannel, Lauri Õunapuu etnovilede, kannelde ja torude arsenal, timpanid, kontrabass, nõiatrumm ja muud pistelised imeriistad. Markus

Teeääre lauluhäälele lubatakse siin-seal taaruda mööda veerandtoone, mis ei kahanda eestimehist üldmuljet; meeldivaimaks üllatuseks jääb Kuriraivo tige vokaalooritus, mida ümbrisel tagasihoidlikult “kisaks” nimetatakse.

Tekstidesse on tõllud juba tuttava muistse vägivalla, spekulatiivse rahvusromantika ja kolkamüstitšismi kõrvale seekord lisanud tõrtsu sugululisust (iivakivilt nõutakse turgutust tõivetisse, veelinnult elu üsasse), aga kramplik haare kujuteldava ürgse vabaduspõlve ümber ei leevendu ometi hetkekski. Tõlluilmas pole mets meie kõukude vaenlane ja sundija number üks (nagu ta tegelikult tõenäoliselt oli), vaid tõhus abilise võitluses raudmeeste vastu, nagu mõnes Kivirähi allegoorilises muinasjutus. Omamütoloogivaipa rahvaluuleribadega ergastav Metsatöll on täna ometi Maavalla häälekaim loitsija ning isiklikult mul on hea meel, kui noored ei hakka nende taia tõukel mitte kaklema (nagu valdav sõjakusekultus eeldada lubaks), vaid kabis-tama. Tõlvetulda undrukusse, tõepoolest!

MART KALVET

muusikakriitik

Rachmaninov. Shostakovich. Songs. Iris Oja, Roger Vignoles.

harmonia mundi usa HMU
907449

Hoian käes noore andeka lauljatar Iris Oja esimese sooloplaadi ümbrist. Plaat ise on masinas ja mängib juba ei tea mitmendat ringi. Kuulan veel kord – ikka on huvitav. Mõned laulud eriti.

Ümbrist lehitsedes märkan, et sõrm ei satu järjehoidjaks mitte laulutekstidele, vaid kahele leheküljele, kust vaatavad vastu plaadil kõlavate laulude loojad, mustvalged tõsiste nägudega Rahmaninov ja Šostakovitš – drawings by Iris Oja, teatab väikeses kirjas märke bukleti tiitelhel.

Vist on parem, kui kohe jutu algul ausalt üles tunnistata, et olen juba aastaid Irise isikupärase hääle ja muusikuande austaja. Seda enam rõõmustasin, kuuldes tema peagi ilmuvast debüütplaadist kuulsa firma harmonia mundi egiidi all. Ja seda suuremad olid ootused plaati kuulama asudes.

Laulude valik näib esmapilgul veidi üllatav – Šostakovitši “Hispaania laulud” ja Viis romanssi Jevgeni Dolmatovski värssidele (mõlemad 1950. aastastel) ning Sergei Rahmaninovi laulud (aastaist 1892–1906). Üllatav seetõttu, et temperamentse, mitmekülgse ja ooperi mõõtu karakteriga laulja kohta on see repertuaar ootamatult intiimne ja võiks isegi öelda, et vähe dramaatiline. Tahtmatult kujutlen, kui hästi võiks Iris Oja esituses kõlada Mussorgski looming, näiteks “Surma laulud ja tantsud”. Muidugi on nii Šostakovitši kui ka Rahmaninovi lauludes vahelduvaid meeleolusid, intensiivsust ja kirge, kuid ometi ei välju ükski romansi väljenduspiiridest.

Need laulud pole ka teh-

nilise virtuoossuse mõttes “efektsed”, ehkki nõuavad kahtlemata väga head hääle valitsemist. Pigem on need esitajale väljakutseks teksti avamisel, õige meeleolu leidmisel ja terviku loomisel. Väheks jääb siin kiita laulja head vene keele hääldust ja tavamõistes tekstitundlikkust, kohati oleks õigem kasutada sõna “häälikutundlikkus”. Seepärast meeldisid mulle iseäranis aeglasemad lood, kus lauljal jäi mahti mõne silbi või hääliku kõlal peatuda, kuulata selle kiikumist oma häälepaeltel, anda värvi ja võtta, ikka nii nagu parajasti tarvis. Abimeheks suurepärase inglise pianist, lied’i ja romansi ekspert Roger Vignoles.

Võib-olla heidaks nii mõnigi kuulaja esitajale ette romansside jaoks liiga tagasihoidlikku väljenduslaadi ja väheseid dünaamilisi kontraste, kuid teisalt on vägagi värskendav kuulata vene muusikat ka mõnes muus võtmes kui “hinge lõhki käristamine”. Nii näiteks mõjub plaadi avalaulu, Šostakovitši “Hüvasti, Grenada” figureeritud meloodia Irise esituses peaaegu barokse kontuurina. Üldse kõlavad Šostakovitši laulud sel plaadil võrdlemisi väljapeetult, pisut nagu distantsilt.

Hoopis teise tundetooniga lõikavad sisse Rahmaninovi müstiliste tekstidega “Me leiame rahu”, “Õõ” ja “Kristus on üles tõusnud” ning kimp väga kirglikke, veenva seemise tulega esitatud laule (plaadil nr 11–16). Rahmaninov on vist mõlemale esitajale lähedasem autor; suurepärasemas ansamblis pruugivad laulja ja pianist nii toon-toonis värve, et tundub, nagu maaliksid kaks kunstnikku üheainsa pintsli ühtsana pilti.

KRISTINA KÕRVER

Taevaluugid. 3 Pead.

Koosluse 3 Pead teise albumi "Taevaluugid" kaanel on hõbedane kleeps, millel (hüpoteetiline?) Dr. Love kuulutab: "Popmuusika, mida kuulaks ka Tormis". Võtkem seda lööpi (enese kallal) lööpimisena. Tormise maitses poleks ma nii kindel ja isegi popmuusika on 3 Pead ainult kohati.

Juba bändi struktuur on ebatraditsiooniline. 3 Pead on lõdvalt seotud trio (koosseisus Erkki Tero ehk Erro, Janek Murd ehk Rubik 3001 ja Annie Rist ehk Müürilill), mille puhul mina küll ei saa päris täpselt aru, kus lõpeb ühe panus ja algab teise oma. Laulude struktuur on samuti popi piirangutest vaba – plaati alustab kosmiline intro "Radio Kosmos", "Taas on päev" on ühe teise samanimelise laulu "järelkaja" ja "Sõjakulleri sõit" pole mitte Tormise töötlus ega (hoidku selle eest) remiks, vaid uus laul, mille autoriks on pigem ikka 3 Pead.

Peade kõlapilt on (enamasti heas mõttes) stiilitu. Akustiline kitarr juhatab meid elektroonilisse ja kajaderohkesse ruumi nagu öökapi-raamat unne, suhteliselt kuiva sound'iga trummikomplekt mõjub siin viisakalt vastu võetud eksikülalisena. Erro isikupärane hää hõljub uneldes kindla helikõrgusega nootide vahel, Müürilille hää mõjub kohati hapralt, kohati hüpnootiliselt.

Laulutekstid, millest 3 Pead lähtuvad, on võluvalt kirklikud, raamidest välja igatsevad, suhtumine töödeldavatesse eesti laululoojatesse (nagu näiteks Toivo Kurmet, Tajo Kadajas ja Henry Laks) aga mõnusalt ambivalentne. Mina küll ei viitsi pead murda selle üle, on see siin nüüd naiivne nostalgia või rafineeritud ironia. Hea pop pendeldabki ju nende vahel.

Kõige tüütumad on sellel plaadil mõned lõdvad psühheedeelsed jämmihetked, mille funktsioon olekski justkui lihtsalt lugusid pikemaks venitada. Paremad on laulud, mida annaks tõesti popmuusika liistule tõmmata ("Taevaluugid", "Sa läksid"), kõige rohkem aga paitavad minu kui ametilt helikujundaja, hobilt helinautleja kõrvu elektroonilised kompositsioonid, näiteks instrumentaalsed "Sõnatult" ja "Teiselt poolt", eriti aga selle plaadi pärl, kompaktnel kompu "Kaome koos", mis on, uskuge mind, ka kompositsioonina veenvam kui näiteks enamik akadeemilist elektroonilist muusikat.

TÕNIS LEEMETS
muusik

Muusika märtsinumbris on Valter Ojakääru intervjuus kahetsusväärne viga. Valter Ojakääru ooper pole mitte "Külmale maale", vaid "Kuningal on külm". Toimetus vabandab.

MIDA KUULAD?

HANNA GEARA

Eestis elav liibanoni kunstnik

Kõik sõltub olukordadest, hetkedest. Seetõttu kuulan ma erinevat stiili muusikat, klassikast jazzi, rocki ja araabia muusikani.

Hetke lemmikud:

Itaalia **underground-grupp Afterhours**, eriti laul "Tutto fa un po' male", mille suurepärase poeesia ja muusika meenutavad Radioheadi, kuid on väga tihedalt seotud itaalia elulaadiga. Liibanoni ansambli **Soapkills** CD "Bater". Trendikas jazzilike mõjudega ja idamaiste kõladega muusika.

Eestimaine **Röövel Ööbik**, mis on minu meelest originaalne, tõeline, pungi ja *free*-muusika mõjudega.

TOOMAS TRAPIDO

Riigikogu liige

Ma armastan üldiselt viibida loomulikus helikeskkonnas, milleks võib olla ka linn oma müraga. Suur linnatänav nõuab muidugi tõelist pingutust, et selle helitausta nautida, aga see on ka omamoodi väljakutse. Linnamürale vastukaaluks on mõnikord vaja täielikku vaikust.

Ma ei kuula ega osta eriti plaate, pigem kuulan raadiot, kust tuleb mõnikord väga toredaid üllatusi. Hea sõber näitas mulle YouTube'is bändi nimega **Gogol Bordello**, mis oma paljulubava nime ka välja kannab, tehes vist ukraina sugemetega inglise- ja venekeelset pungi moodi asja. Kuna mingil ajal oli minu absoluutseks lemmikuks **The Pogues**, siis tegid need vuntsidega mehed igal juhul tuju heaks.

Mõne aja eest kingiti mulle looduseplaat, mis on salvestatud kevadhommikul ühe Kanada järve ääres ning solistideks on kaurid. See on ligi tunniajane peaaegu järjest üles võetud helipilt, mis viib sinna järve äärde ja rahustab sõna otseses mõttes meelt. Samast ooperist on hiljuti ilmunud Fred Jüssi linnuaabits, kus Fred ise linnuhääli enne nende kõlamist lühidalt tutvustab.

Detsembris ostsin ise üle hulga aja kaks plaati. Mõlemad, kolmeosaline "**Jazz Legends**" ja Abba kogumik "**Gold**", täidavad oma eesmärgi – loovad hea meeleolu. Lähiajal tahaks soetada plaate teiselt oma kunagiselt lemmikult Queenilt, Johansonidelt, Eesti Keeltelt ja ka uutelt üllatajatelt, kellest ma arusaadavalt veel midagi ei tea.

Aprill

Tallinnas

1. 04 kell 19 Cristina Ortiz (klaver) Estonia kontserdisaalis
1. 04 kel 19 Mustlasvanker: Ooperkvartett ja Marko Matvere Estonia Talveaias
1. 04 kell 19 Ansambel Kõök, ETV tütarlastekoor, Aarne Saluveer (dirigent), Otsa kooli bigbänd, Siim Aimala (dirigent) Rock Cafés
2. 04 kell 19 Verdi ooper "Rigoletto" Rahvusopera Estonia
2. 04 kell 19 Kõigest, millest ei saa kõnelda: Chalice (vokaal), Jürmo Eespere (klavipillid), Toomas Rull (löökiistad), Ara Yarlyan (kontrabass) Estonia Talveaias
3. ja 4. 04 kell 19.30 Esietendus: Loewe muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvusopera Estonia
3. 04 kell 19 Illuminatsioonid: Aile Asszonyi (sopran), Tallinna Kammerorkester, Juha Kangas (dirigent) Mustpeade Majas
3. 04 kell 19.30 Jüri Reinvere multimeediaetendus "Long Tide": Küberstudio Kanuti gildi saalis
- 3.–10. 04 Eesti muusika päevad 2008
4. 04 kell 19 Läti orelimuusika värvid: Vita Kalnciema (orel) Nigulistes
5. 04 kell 12 Orelipooltund: Kristel Aer toomkirikus
5. 04 kell 12 Loewe muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvusopera Estonia
5. 04 kell 18 Sergei Grinkov (bariton), Jelena Gurova (klaver) raekojas
5. 04 kell 19 Lasteballett "Lumivalgeke ja seitse põialpoissi" Kocsaki muusikale Rahvusopera Estonia
5. ja 6. 04 kell 19 EMTA ooperistudio etendus: Nicolò Isouard'i lühiooperid "Loteriipilet" ja "Randevuu" Estonia Talveaias
6. 04 kell 12 Lasteballett "Lumivalgeke ja seitse põialpoissi" Kocsaki muusikale Rahvusopera Estonia
6. 04 kell 17 Vokaalansambel Voiceboys (Rootsi) Estonia kontserdisaalis
9. 04 kell 19 Kontsertjazz: Hatuna & Risto Lauri kvartett Estonia Talveaias
9. 04 kell 19 Loewe muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvusopera Estonia
10. 04 kell 19 Tšaikovski ballett "Luiked järvi" Rahvusopera Estonia
- 10.–15. 04 VI klavessiinifestival
11. 04 kell 18 Mari Tampere (viul), Aleksandra Juozapenaite-Eesmaa (klaver) Kadrioru lossis
12. 04 kell 12 Väikesed interpreedid keskraamatukogus: Lasnamäe Muusikakooli õpilased

12. 04 kell 12 Orelipooltund: Kristiina Hoidre toomkirikus
12. 04 kell 12 Lasteetendus "Hitipidu: Pipi! Nuki! Puhhi!" Rahvusopera Estonia
12. 04 kell 16 Juubelkontsert: Eesti Koorijuhitide Naiskoor, Andrus Siimon (dirigent), Önne-Ann Roosvee (dirigent), Ants Sööt (dirigent) Mustpeade Majas
12. 04 kell 19 Hämi ballett "Kameeliadaam" Liszti muusikale Rahvusopera Estonia
12. 04 kell 19 Straussist Valgreni: Valentina Taluma (sopran), Mati Kõrts (tenor), ansambel Evergreen koosseisus Toomas Bubert (viul), Vambo Pikknurm (tsello), Piia Paemurru (klaver) Estonia Talveaias
13. 04 kel 17 Rock ja räga: Hortus Musicus ja cross-over bänd koosseisus Andres Mustonen (viul), Jaak Sooäär (kitarr), Taavo Rimmel (kontrabass), Tanel Ruben (löökiistad), Arno Kalbus (tablad) Estonia kontserdisaalis
15. 04 kell 19 KuMu Kumus: Triini Ella (metsosopran), Jorma Toots (klaver), Sirje Möttus (akordion), Meelis Milli (viul), Oksana Titova (tants) Kumu auditooriumis
15. 04 kell 19.30 Eesti muusika päevade järelkaja: Jaakko Kuusisto (viul), Silver Ainomäe (tsello), Jüri Leiten (trompet), Helen Lokuta (metsosopran), Tallinna Kammerorkester, Eri Klas (dirigent) Metodisti kirikus
16. 04 kell 19 Puccini ooper "Tosca" Rahvusopera Estonia
16. 04 kell 19 Tantsuetendus "Tango-ballett" Piazzolla muusikale Estonia Talveaias
- 16.–27. 04 Festival "Jazzkaar"
17. 04 kell 19 Kuuel keelel ümber maailma: Montréal Guitare Trio (Kanada) Estonia kontserdisaalis
17. ja 19. 04 kell 19 Loewe muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvusopera Estonia
18. 04 kell 19 Flutish Kingdom. Neeme Punder 50/35: Pärnu Linnaorkester, Jüri Alperen (dirigent), Hortus Musicus, Reval Ensemble, Rahvusopera Estonia puhkpillikvintett, Oksana Sinkova, Andres Uibo, Madis Metsamart, Pekka Vapaavuori, Peeter Vähi Nigulistes
18. 04 kell 19 Minkuse ballett "Don Quijote" Rahvusopera Estonia
19. 04 kell 12 Orelipooltund: Ene Salumäe toomkirikus
19. 04 kell 16 Laulud templis, kirikus ja lossis: Hortus Musicus Väravatornis
19. 04 kell 18 Poème d'amour: Merle Hillep (sopran), Leena Laas (viul), Nataly Sakkos (klaver) raekojas

19. 04 kell 19 Stella matutina: Vox Clamantis ja Weekend Guitar Trio Niguliste kirikus
19. 04 kell 19 Klaveripalavik Lisa Smirnova (klaver), Tallinna Kammerorkester, Andres Mustonen (dirigent) Mederi saalis
20. 04 kell 12 Lasteballett "Lumivalgeke ja seitse põialpoissi" Kocsaki muusikale Rahvusopera Estonia
20. 04 kell 18 Suur Muusikaakadeemia: Andres Mustonen (viul), Ivo Sillamaa (klaver) Kadrioru lossis
20. 04 kell 19 Kreek: Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Tallinna Kammerorkester, Tõnu Kaljuste (dirigent) Metodisti kirikus
22. 04 kell 15 Lastekontsert. Saint-Saënsi "Loomade karneval" oreliversioon: Ines Maidre (orel), Tõnu Aav (tekst) Estonia kontserdisaalis
23. 04 kell 19 Etnosari: kandleansambel Sotto Voce Estonia Talveaias
23. ja 25. 04 kell 19 Loewe muusikal "Minu veetlev leedi" Rahvusopera Estonia
24. 04 kell 19 Löökiillimängijate show-grupp Trash.Dk (Taani) Estonia kontserdisaalis
24. ja 26. 04 kell 19 Verdi ooper "Rigoletto" Rahvusopera Estonia
25. 04 kell 18 Vanasti Euroopas: Iren Lill (klavessiin, vokaal), Marju Riisikamp (klavessiin, vokaal), Marika Pabbo (vokaal), Raivo Järvi (kommentaariid sõnas ja pildis) Kadrioru lossis
26. 04 kell 12 Orelipooltund: Kadri Ploompuu toomkirikus
26. 04 kell 18 Vocalissimo: Merle Silmato (metsosopran), Irina Zahharenkova (klaver) raekojas
27. 04 kel 17 Tšellokvartett C-JAM Toompea muusikasalongis (Kiriku plats 1)
27. 04 kell 12 Lasteetendus "Hitipidu: Pipi! Nuki! Puhhi!" Rahvusopera Estonia
29. 04 kell 19 Balletigala Rahvusopera Estonia
30. 04 kell 15 Lõunamuusika: Finghin Collins (klaver) Estonia kontserdisaalis
30. 04 kell 19 Verdi ooper "La traviata" Rahvusopera Estonia
30. 04 kell 19 Milonga tangueda: Triini Ella (metsosopran), Sirje Möttus (akordion), Toivo Unt (kontrabass), Meelis Milli (viul, kitarr) Estonia Talveaias
30. 04 kell 21 Diplomaatilised noodid – Saksamaa. Schönberg ja tsirkus: Tallinna Kammerorkester, Toomas Vavilov (dirigent), Tsirkusekool, OMAtsirkus, modertantsijad Kumus

Tartus

1. 04 kell 19 J. Straussi operett "Nahkhiir" Vanemuise suures majas
4. 04 kell 19 Vokaalansambel Voiceboys (Rootsi) Vanemuise kontserdimajas
5. 04 kell 19 Verdi ooper "Trubaduur" Vanemuise suures majas
6. 04 kell 16 Juubelkontsert: puhkpilliorkester Tartu Vanemuise kontserdimajas
6. 04 kell 16 Balletietendus "Onegin" Tšaikovski muusikale Vanemuise suures majas
8. 04 kell 19 Laule ja lugusid laiaast maailmast: Indrek Kalda ja Toomas Lunge Athena keskuses
9. 04 kell 19 Verdi ooper "La traviata" Vanemuise väikeses majas
10. 04 kell 19 Helen Tobias-Duesbergi Reekviem: E Studio koor, solistid, Vanemuise teatri sümfooniaorkester, Kristel Kurik (sopran), Triini Maran (metsosopran), Simo Breede (bariton), Tarmo Leinatamm (dirigent) Tartu Ülikooli aulas
11. 04 kell 19 Rock ja räga: Hortus Musicus ja cross-over bänd koosseisus Andres Mustonen (viul), Jaak Sooäär (kitarr), Taavo Rimmel (kontrabass), Tanel Ruben (löökiistad), Arno Kalbus (tablad) Vanemuise kontserdimajas
12. 04 kell 12 XII Tartu rahvamuusika päev roomakatoliku kirikus
12. 04 kell 19 Keelpillikvartett TetrArchi Vanemuise kontserdimajas
16. 04 kell 19 Meistrite Akadeemia: Annalisa Pillak (metsosopran), Jaanika Rand-Sirp (klaver) Tartu Ülikooli aulas
17. 04 kell 19 Verdi ooper "La traviata" Vanemuise väikeses majas
17. 04 kell 20 Jazzkaar: Triade feat Mikko Innanen Ülikooli kohvikus
19. 04 kell 19 Tantsuetendus "Peer Gynt" Griegi ja teiste heliloojate muusikale Vanemuise suures majas
20. 04 kell 19 Kuuel keelel ümber maailma: Montréal Guitare Trio (Kanada) Vanemuise kontserdimajas
23. 04 kell 15 Lastekontsert. Saint-Saënsi "Loomade karneval" oreliversioon: Ines Maidre (orel), Tõnu Aav (tekst) Vanemuise kontserdimajas
23. 04 kell 19 Jazzkaar. Löökiillide pillerkaar: ansambel TH 8 (Prantsusmaa) Athena keskuses
24. 04 kell 19 Eesti muusikateater 125: tantsuetendus "Peer Gynt" Griegi ja teiste heliloojate muusikale Vanemuise suures majas

25. 04 kell 20 Jazzkaar. My Irish Heart: Torsten Goods Athena keskuses
 26. 04 kell 17 Juubelikontsert: meeskoor Gaudeamus Tartu Ülikooli aulas
 26. 04 kell 19 Löökpillimängijate show-grupp Trash.Dk (Taani) Vanemuise kontserdimajas
 27. 04 kell 19 Balletigala Vanemuise suures majas

Pärnus

3. 04 kell 19 Vokaalansambel Voiceboys (Rootsi) Pärnu kontserdimajas
 8. 04 kell 19 Helen Tobias-Duesbergi Reekviem: E Studio koor, solistid, Vanemuise teatri sümfooniaorkester, Kristel Kurik (sopran), Triin Maran (metosopran), Simo Breede (bariton), Tarmo Leinatamm (dirigent) Pärnu kontserdimajas
 10. 04 kell 19 Keelpillikvartett TetrArchi Pärnu kontserdimajas
 11. 04 kell 19 Vanemuise teatri külalis-etendus: Verdi ooper "Rigoletto" Pärnu kontserdimajas
 12. 04 kell 19 Rock ja räga: Hortus Musicus ja cross-over bänd koosseisus Andres Mustonen (viul), Jaak Sooäär (kitarr), Taavo Remmel (kontrabass), Tanel Ruben (löökpillid), Arno Kalbus (tablad) Pärnu kontserdimajas
 18. 04 kell 19 Jazzkaar: Mette Juul Trio (Taani) Ammende Villas
 19. 04 kell 19 Kuuel keelel ümber maailma: Montréal Guitare Trio (Kanada) raekojas
 23. 04 kell 19 Jazzkaar. My Irish Heart: Torsten Goods Endla Küünis
 25. 04 kell 19 Löökpillimängijate show-grupp Trash.Dk (Taani) Pärnu kontserdimajas
 26. 04 kell 18 Jazzkaar: Tõnu Naissoo Group feat Anna Põldvee Pärnu kontserdimaja kammersaalis
 29. 04 kell 19 Finghin Collins (klaver) Pärnu kontserdimajas

Jõhvis

5. 04 kell 17 Vokaalansambel Voiceboys (Rootsi) Jõhvi kontserdimajas
 9. 04 kell 19 Keelpillikvartett TetrArchi Jõhvi kontserdimajas
 18. 04 kell 19 Kuuel keelel ümber maailma: Montréal Guitare Trio (Kanada) Jõhvi kontserdimajas
 23. 04 kell 19 Löökpillimängijate show-grupp Trash.Dk (Taani) Jõhvi kontserdimajas
 28. 04 kell 19 Vanemuise teatri balletigala Jõhvi kontserdimajas

Kõikjal üle Eesti

3. 04 kell 19 Laule ja lugusid laiaist maailmast: Indrek Kalda ja Toomas Lunge Keila kultuurikeskuses
 4.–5. 04 X Eesti kammerkooride festival

Põltsamaa kultuurikeskuses
 4. 04 kell 19 Rock ja räga: Hortus Musicus ja cross-over bänd koosseisus Andres Mustonen (viul), Jaak Sooäär (kitarr), Taavo Remmel (kontrabass), Tanel Ruben (löökpillid), Arno Kalbus (tablad) Viljandi Koidu seltsimajas
 5. 04 kell 14 Tribute to Django & Stephane: Henno Soode Kvintett koosseisus Janika Ventsel (vokaal), Madis Arvisto (kitarr), Indrek Kruusimaa (kitarr), Tõnis Tüür (kontrabass), Henno Soode (viul) Kiviõli rahvamajas
 5. 04 kell 16 Hingemuusika: Virgo Veldi (saksofon), Tiia Tenno (orel) Türi Püha Martini kirikus
 *
 8. 04 kell 20.30 Eesti Vabariik 90. Muusika, ärata mu süda: Triin Ella (metosopran), Sirje Möttus (akordion) Värska sanatooriumis
 9. 04 kell 18 Meistrite Akadeemia: Taavi Tampuu (bariton), Kadri-Ann Sumera (klaver) Tõrva kiriku kammersaalis
 9. 04 kell 18 Eesti armastuslaulud: Helen Lokuta (metosopran), Ralf Taal (klaver) Kuressaare kultuurikeskuses
 9. ja 10. 04 kell 19 Laule ja lugusid laiaist maailmast: Indrek Kalda ja Toomas Lunge Võru kultuurimajas Kannel ja Rapla kultuurikeskuses
 9. 04 kell 18.30 Etnosari: kandleansambel Sotto Voce Kärdla kultuurikeskuses
 10. 04 kell 17 Eesti Vabariik 90. Muusika, ärata mu süda: Triin Ella (metosopran), Sirje Möttus (akordion) Pärnu-Jaagupi Muusikakoolis
 10. 04 kell 18 Meistrite Akadeemia: Annaliisa Põllak (metosopran), Jaanika Rand-Sirp (klaver) Narva linnuses
 11. 04 kell 19 Eesti Vabariik 90. Muusika, ärata mu süda: Triin Ella (metosopran), Sirje Möttus (akordion) Suure-Jaani kultuurimajas
 11. ja 12. 04 kell 19 Laule ja lugusid laiaist maailmast: Indrek Kalda ja Toomas Lunge Mustvee kultuurikeskuses ja Palmse mõisas
 12. 04 kell 19 Jazzkaar: Tõnu Naissoo Quartet feat Anna Põldvee Türi kultuurimajas
 13. 04 kell 16 Eesti Vabariik 90. Muusika, ärata mu süda: Triin Ella (metosopran), Sirje Möttus (akordion) Viljandi Pärnumuusika Aidas
 13. 04 kell 17 Laule ja lugusid laiaist maailmast: Indrek Kalda ja Toomas Lunge Tõrva kiriku kammersaalis
 13. 04 kell 19 Vanemuise teatri külalisetendus: Adami ballett "Giselle" Viljandi Ugaldas
 *
 16. 04 kell 18.30 Eesti Vabariik 90. Maailma väikseim bigbänd: Eduard Akulin (tromboon), Siim Aimala (saksofon), Meelis Vind (bassklarnet) Põlva kultuurikeskuses
 16. 04 kell 20 Jazzkaar: Tanel Ruben Quintet Kuressaares klubis Jazz del Mar

17. 04 kell 18 Meistrite Akadeemia: Taavi Tampuu (bariton), Kadri-Ann Sumera (klaver) Rakvere Gümnaasiumis
 17. 04 kell 19 Jazzkaar: Mette Juul Trio (Taani) Rapla kultuurikeskuses
 19. 04 kell 19 Jazzkaar: Tanel Ruben Quintet Viljandi Pärnumuusika Aidas
 20. 04 kell 17 Jazzkaar: Tõnu Naissoo Quartet feat Anna Põldvee Keila kultuurikeskuses
 *
 21. 04 kell 19 Jazzkaar: Stefan Bauer Voyage feat Michal Cohen Viljandi Pärnumuusika Aidas
 22. 04 kell 19 Löökpillimängijate show-grupp Trash.Dk (Taani) Viljandi Pärnumuusika Aidas
 22. 04 kell 20 Jazzkaar: Dinosau feat Lena Nymark Kuressaares klubis Jazz del Mar
 23. 04 kell 18 Hingemuusika: keelpillikvartett Edelweiss Otepää kultuurikeskuses
 23. 04 kell 19 Jazzkaar: Villu Veski & Fulvio Paredes Mahtra Rahvakoolis
 24. 04 kell 18 Hingemuusika: Urmas Vulp (viul), Lille Randma (klaver) Häädemeeste Muusikakoolis
 24. 04 kell 17 Eesti Vabariik 90: kandleansambel Sotto Voce Jõgeva Muusikakoolis

24. 04 kell 19 Jazzkaar: Sofia Rubina & D'Orange Otepää kultuurikeskuses
 24. ja 25. 04 kell 19 Jazzkaar. Löökpillide pillerkaar: TH 8 (Prantsusmaa) Võru kultuurimajas Kannel ja Viljandi Pärnumuusika Aidas
 25. 04 kell 19 Jazzkaar: The Dynamite Vikings Paide kultuurikeskuses
 26. 04 kell 18 Mõisaromantika: tšellokvartett C-JAM Vihterpalu mõisas
 26. 04 kell 19 Laule ja lugusid laiaist maailmast: Indrek Kalda ja Toomas Lunge Väandra kultuurikeskuses
 26. 04 kell 20 Eesti Vabariik 90: kandleansambel Sotto Voce Kolga-Jaani kultuurimajas
 27. 04 kell 16 Jazzkaar: Kadri Voorand Quartet Narva kultuurikeskuses Geneva
 28. 04 kell 19 Eesti Vabariik 90: Johanson & Vennad Põltsamaa kultuurikeskuses
 30. 04 kell 18 Eesti Vabariik 90: Johanson & Vennad Elva huviala- ja kultuurikeskuses

Andmed on kontrollitud 17. märtsil. Täpsem info kodulehekülgedel. Maikuu kontserdiinfot COLLAGE'is avaldamiseks ootame hiljemalt 14. aprilliks aadressil kristina@ema.edu.ee

EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA

VII Eesti pianistide konkurss

22.–30. aprill 2008

40 aastat esimesest Eesti pianistide konkursist

Avamine ja loosimine – 22. aprill kell 11.00 EMTA kammersaal

I voor – 23.–25. aprill kell 10.00 EMTA kammersaal

II voor – 26.–27. aprill kell 10.00 EMTA kammersaal

Finaal – 29.–30. aprill kell 19.00 Estonia kontserdisaal
kaastegev Eesti Riiklik Sümfooniaorkester

Züriil koosneb eelmiste konkurside võitjatest:
 Arbo Valdma (1968, esimees),
 Lauri Väinmaa (1980), Toomas Vana (1988),
 Mati Mikalaj (1994), Ralf Taal (1994),
 Age Juurikas (2002), Sten Lassmann (2002)

Info:
www.ema.edu.ee
 tel 6675 723, e-post: piano@ema.edu.ee

Kultuuriministeerium, Eesti Kultuurkapital, Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, Eesti Kontsert, Eesti Rahvusringhääling, Klassikaraadio, Tallinna linn, Hasartmängumaksu nõukogu

EESTI MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA KONTSERDID APRILLIS

9. aprill kell 19.00

EMTA kammersaal
RUTA LIPINAITYTE (viul)
LEA LEITEN (klaver)

12. aprill kell 16.00

EMTA orelisaal
dots Mihkel Peäske FLÖÖDIKLASS

12. aprill kell 18.00

EMTA kammersaal
magistrikontsert
DIANA LIIV (klaver)

13. aprill kell 16.00

EMTA kammersaal
prof Mare Teearu VIIULIKLASS
klaveril Lille Randma

15. aprill kell 18.00

EMTA kammersaal
KÜLALISKONTSERT
Gunnar Spjute (kitarr, Rootsi)

16. aprill kell 18.00

EMTA kammersaal
Mati Mikalai KLAVERIKLASS

17. aprill kell 18.00

EMTA kammersaal
JUBILATE – Sergei Rahmaninov 135

18. aprill kell 18.00

EMTA kammersaal
LAURA VAIKMA, TANEL EHALA
(klaver)

19. aprill kell 12.00

EMTA orelisaal
EMTA oreliüliõpilaste kontsert

19. aprill kell 16.00

EMTA kammersaal
dots Urmas Vulbi VIIULIKLASS
klaveril Lille Randma, Thea Nestor

29. aprill kell 18.00

EMTA kammersaal
EDA ZAHHAROVA (metsosopran)
klaveril NIINA MAIOROVA

30. aprill kell 18.00

EMTA orelisaal
EMTA kitarriüliõpilaste KONTSERT-
KONKURSS

30. aprill kell 17.00

EMTA kammersaal
KRISTI HINSBERG, JANA MORTUZAN
(klaver)

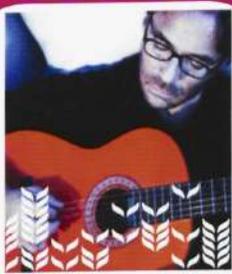

JAZZKAAR

16.-27.04.08

WWW.JAZZKAAR.EE

Jazzi innustab
Elion

AL DI MEOLA (USA)

**ANGELIQUE
KIDJO**

(BENIN)

**GINO
VANELLI** (KANADA)

ROY AYERS

(USA)

**AVISHAI
COHEN** (IISRAEL)

50 KONTSEITI
ÜLE EESTI!

**JAZZ
KAAR**

INFO 6 11 44 05 JA PILETID@JAZZKAAR.EE

SOKOS HOTEL
VIRU

Eesti Päevaleht

ERGO

Continental

aktaprint

ERR

SUZUKI
TOPRUUT

Dunkin'

digireklaam

Canon
OVERALL

superseacat

Kid's World

Classe

HANSABUSS

Tallinn

EESTI

TALLINNA FILHARMOONIA KONTSERDID

PE^B₂ 2539 2008, 4

APRILL 2008

1. APRILLIL 19.00

Tallinnas Rock Cafés

KÖÖK

KÖÖK: Jaan Pehk, Madis Aesma, Mihkel Kirss,
Andreas Johandi, Tauno Pääslane

ETV TÛTARLASTEKOOR
Dirigent AARNE SALUVEER
G. OTSA NIM. MUUSIKAKOOLI BIG BAND
Dirigent SIIM AIMLA
Koreograaf KRISTIN PUKKA

15. APRILLIL 19.00

Tallinnas Metodisti kirikus

EESTI MUUSIKA PÄEVAD 2008

EESTI VABARIIK 90 KINGITUS MUUSIKALISELT RIIGILT

TALLINNA KAMMERORKESTER
HELEN LOKUTA metsosopran
JAAKKO KUUSISTO viiul, Soome
SILVER AINOMÄE tšello
Dirigent ERI KLAS

Ülo Krigul Presence (esiettekanne)
Arvo Pärt L'abbe Agathon
Helena Tulve Viiulikontsert (esiettekanne)
Erkki-Sven Tüür Tšellokontsert
Jaan Rääts Kontsert kammerorkestrile op.16

3. APRILLIL 19.00

Tallinnas Mustpeade majas

ILLUMINATSIOONID

TALLINNA KAMMERORKESTER
AILE ASSZONYI sopran
Dirigent JUHA KANGAS, Soome

E. Elgar Serenaad
B. Britten Les Illuminations
F. Schubert Tütarlaps ja surm

19. APRILLIL 19.00

Tallinnas Mederi saalis

KLAVERIPALAVIK EXTRA LISA SMIRNOVA

TALLINNA KAMMERORKESTER
Dirigent ANDRES MUSTONEN

Joseph Haydn Klaverikontserdid F-duur, Hob. XVIII:3,
D-duur, Hob. XVIII:1, G-duur, Hob. XVIII:4
Topeltkontsert F-duur viiulile ja klaverile

30. APRILLIL 21.00

Tallinnas KUMU-s

3. MAIL 21.00

Keila Tervisekeskuses

DIPLOMAATILISED NOODID / SAKSAMAA

SCHÖNBERG JA TSIRKUS

KOREOGRAAFILINE TSIRKUS
esmakordselt omaproduksioonina Eestis!

Lavastaja SEBASTIANO TOMA (Saksamaa)
TALLINNA KAMMERORKESTER
Dirigent TOOMAS VAVILOV
TSIRKUSEKOOL, OMATSIRKUS, moderntantsu artistid

Arnold Schönberg Selginenud öö (Verklärte Nacht)
Bela Bartók Kontsert löökpillidele, celestale ja keelpillidele
Koostööpartnerid Saksa Kultuuriinstituut/Goethe Instituut ja Tsirkusekool

 **Birgitta
Festival**

Birgitta Festivali piletid
juba müügil!

Vaata festivaliinfot
www.birgitta.ee

Piletid müügil Piletilevi ja Piletimaailma müügikohtades,
www.piletilevi.ee ja www.piletimaailm.com

TALLINNA FILHARMOONIA / Tel 669 9940 / www.filharmonia.ee

 Kultuuriministeerium

 EESTI KULTUURKAPITAL

ALTIA
EESTI

 Abc Motors

 ERR

 KUKU

EESTI EKSPRESS

PILETILEVI
www.piletilevi.ee